

Marokkaanse Nederlanders in 's-Hertogenbosch 2011

**De positie op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering
en criminaliteit (meting 2)**

J. de Boom

P. van Wensveen

A. Weltevrede

P. Hermus

Y. Seidler

M. van San

**Marokkaanse Nederlanders in 's-Hertogenbosch 2011
De positie op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en
criminaliteit (meting 2)**

**Auteurs: J. de Boom, P. van Wensveen, A. Weltevrede, P. Hermus
Y. Seidler en M. van San
Rotterdam: Risbo, Erasmus Universiteit.**

Oktober 2011

**Secretariaat Risbo
Erasmus Universiteit Rotterdam
Postbus 1738
3000 DR Rotterdam
tel.: 010-4082124
fax: 010-4081141**

**© Copyright Risbo. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze
uitgave mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt
door middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan
ook zonder voorafgaande toestemming van de Directie van het
Instituut.**

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1	Inleiding	5
1.1	Inleiding	5
1.2	Methode	6
1.3	Leeswijzer	7
1.4	Opbouw van het rapport	8
Hoofdstuk 2	Demografie en Migratie	9
2.1	Inleiding	9
2.2	Bevolkingssamenstelling	9
2.3	Geslacht	11
2.4	Generatie	12
2.5	Leeftijd	13
2.6	Burgerlijke staat	15
2.7	Buitenlandse migratie	16
Hoofdstuk 3	Onderwijs	17
3.1	Inleiding	17
3.2	Gebruikte begrippen en databron	17
3.3	Leerlingen en deelnemers	20
3.4	Nieuwe voortijdig schoolverlaters	23
Hoofdstuk 4	Arbeid en Uitkering	27
4.1	Inleiding	27
4.2	Gebruikte begrippen en databronnen	27
4.3	Werkzoekenden	28
4.4	Uitkeringen	34
Hoofdstuk 5	Criminaliteit	41
5.1	Inleiding	41
5.2	Gebruikte begrippen en databron	41
5.3	Verdachten 2010	43
5.4	Verdachten 2006-2010	51
5.5	Pleegcarrière	52
5.6	Aard van de criminaliteit	53

Inhoudsopgave

Bijlage bij hoofdstuk 2	55
Bijlage bij hoofdstuk 3	57
Bijlage bij hoofdstuk 4	61
Bijlage bij hoofdstuk 5	69
Begrippenlijst	77
Technische toelichting	83

1.1 Inleiding

Met een groot deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren gaat het goed, zij boeken goede resultaten in het hoger en wetenschappelijk onderwijs en doen het goed op de arbeidsmarkt. Een ander deel van deze jongeren heeft echter nog steeds met achterstanden te maken. Zij zijn oververtegenwoordigd in de registratie van voortijdig schoolverlaters, werkzoekenden, uitkeringsontvangers en verdachten. Het Rijk en de 22 gemeenten van het samenwerkingsverband 'Aanpak Marokkaans-Nederlandse risicjongeren' werken samen om de problemen aan te pakken en deze oververtegenwoordiging te reduceren. Voor de betrokken gemeenten en het Rijk is het belangrijk dat de ontwikkelingen in hun gemeenten kunnen worden gevolgd, onderling vergeleken en gerelateerd aan de gekozen aanpak. Daarom is besloten om de positie van Marokkaans-Nederlandse jongeren op de terreinen van onderwijs, arbeid en uitkering en criminaliteit, jaarlijks in kaart te brengen zodat alle gemeenten over actuele en gelijksoortige cijfers beschikken.

In 2010 heeft Risbo een nulmeting (over het jaar 2009) uitgevoerd voor de gemeenten die zijn aangesloten bij de 'Aanpak Marokkaans-Nederlandse risicjongeren'. In de voorliggende rapportage worden de resultaten van de eerste vervolgmeting over het jaar 2010 beschreven. Voor de kernaspecten voortijdig schoolverlaten, werkloosheid, uitkeringsafhankelijkheid en criminaliteit wordt er tevens ingegaan op de ontwikkeling van deze aspecten ten opzichte van de situatie in 2009.

De monitor geeft een cijfermatig beeld van de positie van Marokkaanse Nederlanders op bovengenoemde aspecten. Om de resultaten in perspectief te kunnen plaatsen wordt er daarnaast ook gerapporteerd over andere grote bevolkingsgroepen.

In dit rapport worden geen verklaringen gegeven voor de vaak achtergestelde positie van Marokkaans-Nederlandse jongeren. Interpretatie van de cijfers vergt echter enige nuance. Zo moet gerealiseerd worden dat de sociaal economische uitgangspositie van Marokkaanse (en andere niet-westerse) migranten en hun kinderen vaak minder gunstig is dan die van westerse migranten en autochtonen. In combinatie met verschillen in de gezinssituatie, opvoeding en taalbeheersing van de ouders kan dit er voor zorgen dat Marokkaans-Nederlandse kinderen ten opzichte van autochtone kinderen met een

achterstand in het basisonderwijs instromen en hier ook in het vervolg van de schoolloopbaan hinder van ondervinden. Ook voor de oververtegenwoordiging van Marokkaanse Nederlanders in de verdachtenregistraties worden in dit rapport geen verklaringen geboden. In diverse onderzoeken is echter aangetoond dat voor criminaliteit onder etnische minderheden (groten)deels algemene verklaringen van toepassing zijn.¹ Zo zijn zowel voor Marokkaanse als voor autochtone Nederlanders sociaaleconomische factoren, opvoeding en gebrek aan sociale controle belangrijke verklarende factoren voor crimineel gedrag. Doordat deze factoren vaker voorkomen bij Marokkaanse dan bij autochtone Nederlanders, komt ook crimineel gedrag bij deze groep vaker voor. Kortom het voorliggende rapport laat alleen de cijfers zien maar gaat niet in op mogelijke interpretaties en verklaringen van de resultaten.

1.2 Methode

Het achterliggende doel van het monitorsysteem is betrouwbare en actuele informatie op te leveren over de maatschappelijke positie van Marokkaanse Nederlanders in de 22 gemeenten behorende tot het samenwerkingsverband 'Aanpak Marokkaans-Nederlandse risicojongeren' om zo de voortgang van de verschillende aanpakken te kunnen monitoren.²

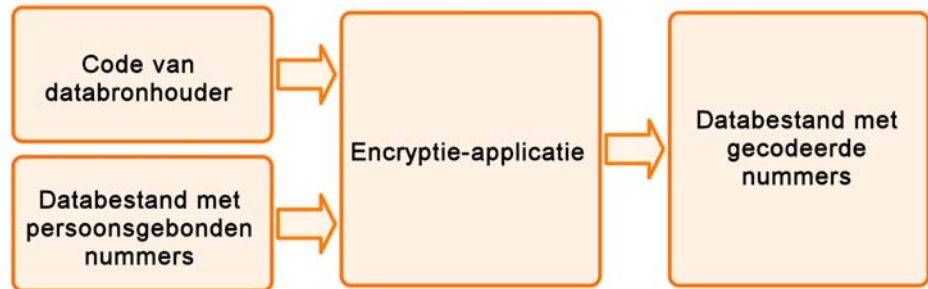
De monitor is gebaseerd op informatie uit bestaande registratiesystemen zoals de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) en het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van de politie. De gegevens zijn opgevraagd bij de bronnen die uit het oogpunt van uniformiteit van de gegevens en haalbaarheid het meest geschikt waren. Essentieel in de monitor is dat de gegevens op persoonsniveau zijn opgevraagd en gekoppeld. Dit maakt het onderzoek flexibel en geeft de mogelijkheid dwarsverbanden te leggen tussen de informatie uit de diverse bronnen. De monitor sluit qua methodiek aan bij de werkwijze die sinds 2007 in Rotterdam wordt gevolgd en bij de werkwijze van de nulmeting van vorig jaar. Met het oog op de privacy van de betrokkenen zijn de persoonsgebonden nummers met behulp van een encryptieprogramma en een unieke code aan de bron versleuteld zodat ze niet meer terug te herleiden zijn naar personen (zie figuur 1.1). Pas na versleuteling van de identificerende persoonsnummers werden de bestanden met persoonsgegevens geleverd aan Risbo. Risbo heeft vervolgens de uit de diverse bronnen afkomstige gegevens op basis van het versleutelde persoonsnummer aan elkaar gekoppeld. Deze gegevens zijn ten

---

¹ Zie bijvoorbeeld SCP (2009). *Jaarrapport integratie 2009*.

² Het betreft de gemeenten: Amersfoort, Amsterdam, Culemborg, Den Haag, Ede, Eindhoven, Gorinchem, Gouda, Helmond, Leiden, Lelystad, Maassluis, Nijmegen, Oosterhout, Roosendaal, Rotterdam, Schiedam, 's-Hertogenbosch, Tilburg, Utrecht, Veenendaal, Zeist.

slotte omgewerkt tot een voor onderzoeksdoeleinden geschikt onderzoeksbestand waarop de benodigde analyses zijn uitgevoerd.

Figuur 1.1: Versleutelingproces persoonsgebonden nummers

1.3 Leeswijzer

Om de leesbaarheid van het rapport te vergemakkelijken en eventuele onduidelijkheden te voorkomen worden in deze leeswijzer enkele punten toegelicht.

In het rapport gebruiken we in navolging van het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) zoveel mogelijk de term Marokkaanse Nederlanders in plaats van Marokkanen. De definitie van Marokkaanse Nederlander sluit echter naadloos aan bij de door het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS) gehanteerde definitie voor Marokkaan. Een Marokkaanse Nederlander is een in Marokko geboren persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland geboren is (eerste generatie) of een in Nederland geboren persoon van wie de moeder in Marokko is geboren of, in het geval de moeder in Nederland is geboren, de vader in Marokko is geboren (de tweede generatie).³ In de tabellen en figuren worden Marokkaanse Nederlanders om praktische reden met de kortere term 'Marokkaans' aangeduid. Dit geldt eveneens voor de overige onderscheiden groepen.

In het rapport wordt nog een groot aantal andere begrippen gebruikt. Voor een volledig overzicht van de in dit rapport gehanteerde begrippen en definities verwijzen we naar de begrippenlijst.

In de figuren in deze rapportage worden niet alleen de resultaten voor de Marokkaanse Nederlanders gepresenteerd maar, om de resultaten in perspectief te kunnen plaatsen, ook van andere herkomstgroepen en de totale bevolking van de gemeente. Naast Marokkaanse Nederlanders onderscheiden

³ Voor uitzonderingen en specificaties zie: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=315>

we Antilliaanse, Surinaamse en Turkse Nederlanders. De overige migranten en hun nakomelingen worden samengenomen in twee categorieën te weten: 'overig niet-westers' voor migranten (en hun nakomelingen) uit de niet-westerse landen en 'westers' voor migranten (en hun nakomelingen) uit de westerse landen. Ten slotte onderscheiden we autochtone Nederlanders.

In de meeste figuren worden percentages weergegeven en beschreven. Deze moeten echter met de nodige voorzichtigheid worden geïnterpreteerd, aangezien ze soms gebaseerd zijn op een klein aantal personen. Dit geldt met name wanneer er voor een kleine gemeente uitgesplitst wordt naar herkomstgroep en verdere achtergrondkenmerken. In de tekst worden op diverse plaatsen ook aantallen genoemd. Voor een volledig overzicht van absolute aantallen, de populatieomvang, verdere uitsplitsingen et cetera wordt verwezen naar de tabellen in de bijlagen bij de hoofdstukken. Aantallen en percentages worden alleen gepresenteerd als de populatie groter is dan 5 personen.

1.4 Opbouw van het rapport

In deze monitor wordt informatie gepresenteerd over migratie en demografische kenmerken (hoofdstuk 2), onderwijspositie en voortijdig schoolverlaten (hoofdstuk 3), arbeid en uitkeringen (hoofdstuk 4) en criminaliteit (hoofdstuk 5). In hoofdstuk 5 wordt tevens ingegaan op de vraag of en in welke mate factoren zoals voortijdig schoolverlaten en uitkeringsafhankelijkheid, samenhangen met criminaliteit.

Deze monitor gaat in op de situatie van de Marokkaans-Nederlandse bevolking. Samen met voorliggende rapportage verschijnt er een overkoepelend rapport waarin de gegevens van de 22 betrokken gemeenten zijn samengevoegd.

2.1 Inleiding

Om inzicht te krijgen in de omvang en samenstelling van de Marokkaanse Nederlanders in de gemeente 's-Hertogenbosch zetten we in dit hoofdstuk hun demografische kenmerken en hun migratiegeschiedenis uiteen.

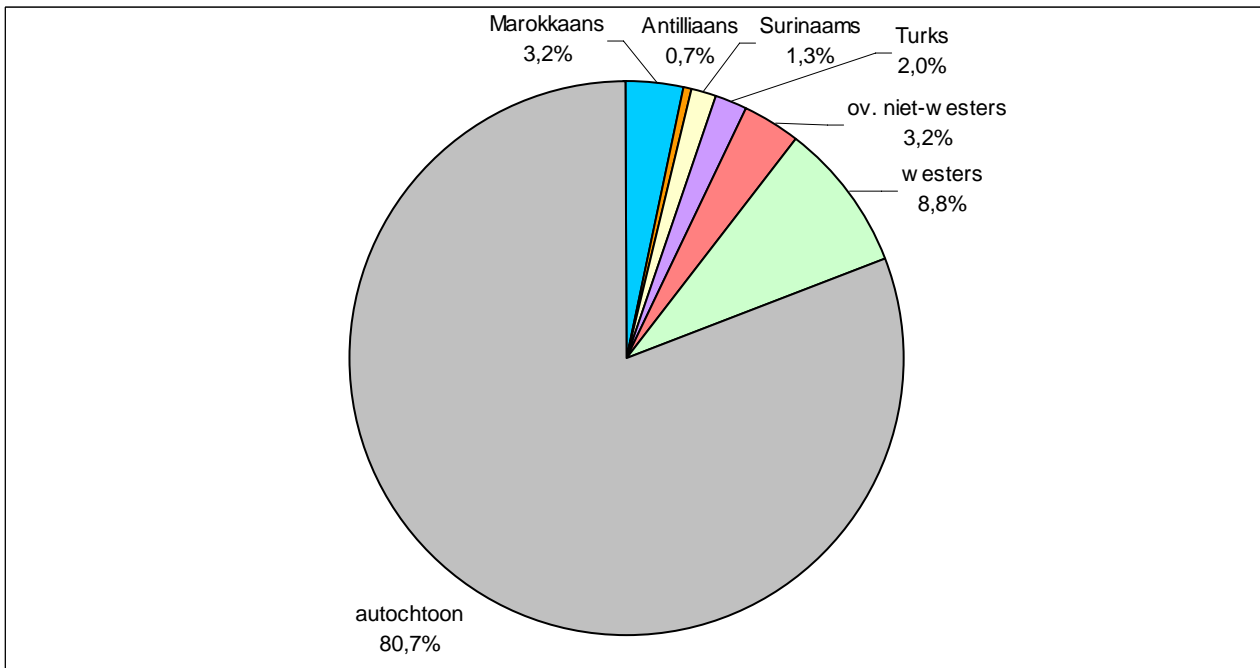
Achtereenvolgens gaan we in op de volgende kenmerken:

bevolkingssamenstelling (paragraaf 2.2), geslacht (paragraaf 2.3), generatie (paragraaf 2.4), leeftijd (paragraaf 2.5), burgerlijke staat (paragraaf 2.6) en buitenlandse migratie (paragraaf 2.7).

2.2 Bevolkingssamenstelling

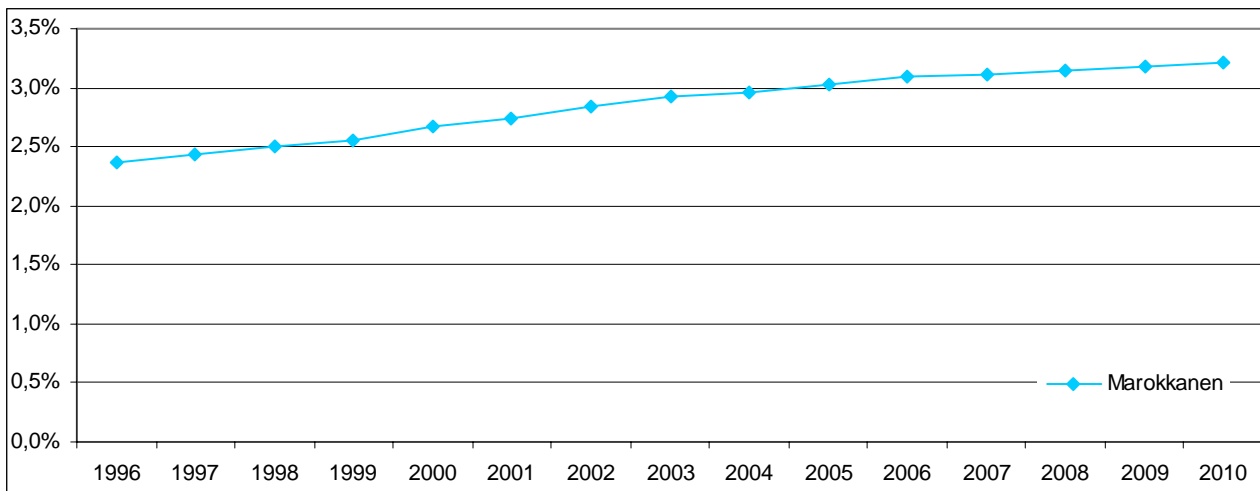
Per 1 januari 2010 telt 's-Hertogenbosch in totaal 139.649 inwoners (zie tabel b2.1 in de bijlage bij dit hoofdstuk). Hiervan zijn 4.487 inwoners (3,2 procent) van Marokkaanse herkomst. Zij vormen hiermee de grootste herkomstgroep in 's-Hertogenbosch, gevolgd door de Turkse (2,0 procent), Surinaamse (1,3 procent) en Antilliaanse herkomstgroepen (0,7 procent).

Nederland heeft per 1 januari 2010 bijna 16,6 miljoen inwoners waarvan er bijna 349.000 (2,1 procent) van Marokkaanse herkomst.

Figuur 2.1: Bevolking naar herkomstgroep, 1 januari 2010 (in procenten van de totale bevolking)

Bron: GBA, bewerking Risbo

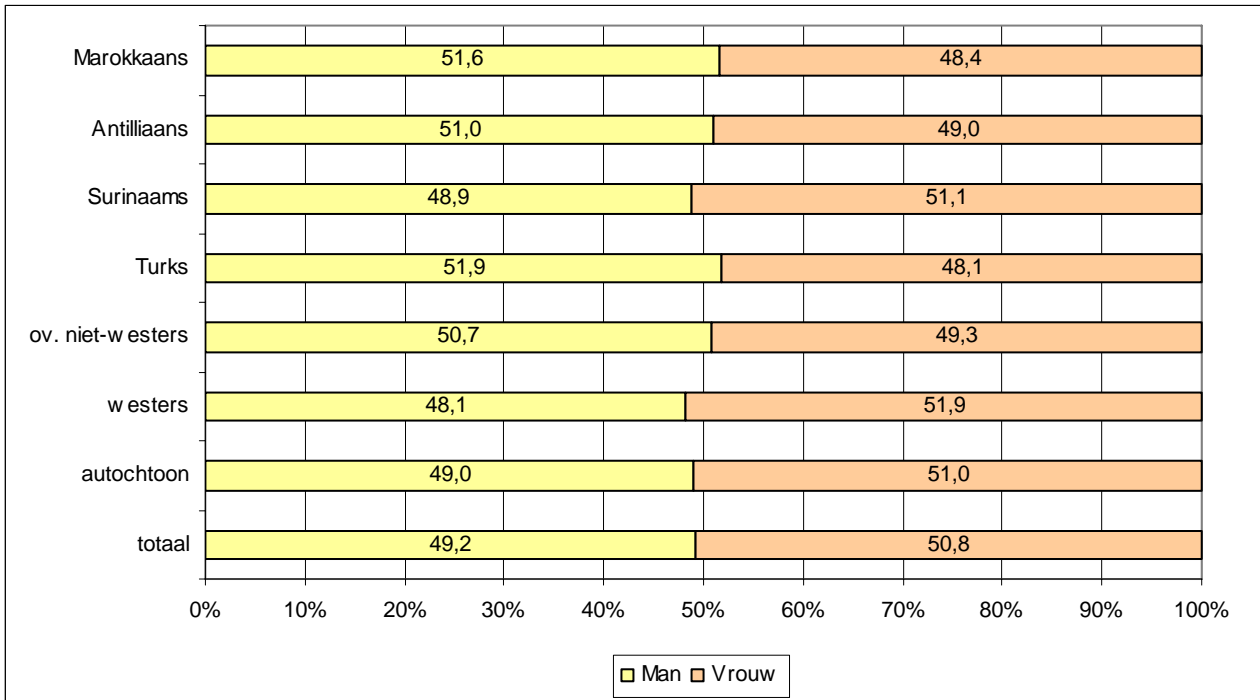
Figuur 2.1a: Aandeel Marokkaanse Nederlanders, 1996-2010 (in procenten van de totale bevolking)

Bron: CBS, statline, bewerking Risbo

Het aandeel Marokkaanse Nederlanders neemt in de afgelopen jaren geleidelijk toe van 2,4 procent in 1996 tot 3,2 procent in 2010.

2.3 Geslacht

Van de Marokkaans-Nederlandse bevolking in 's-Hertogenbosch is 48,4 procent vrouw (zie figuur 2.2). Hiermee wijkt de groep enigszins af van de totale bevolking van 's-Hertogenbosch waarvan 50,8 procent vrouw is.

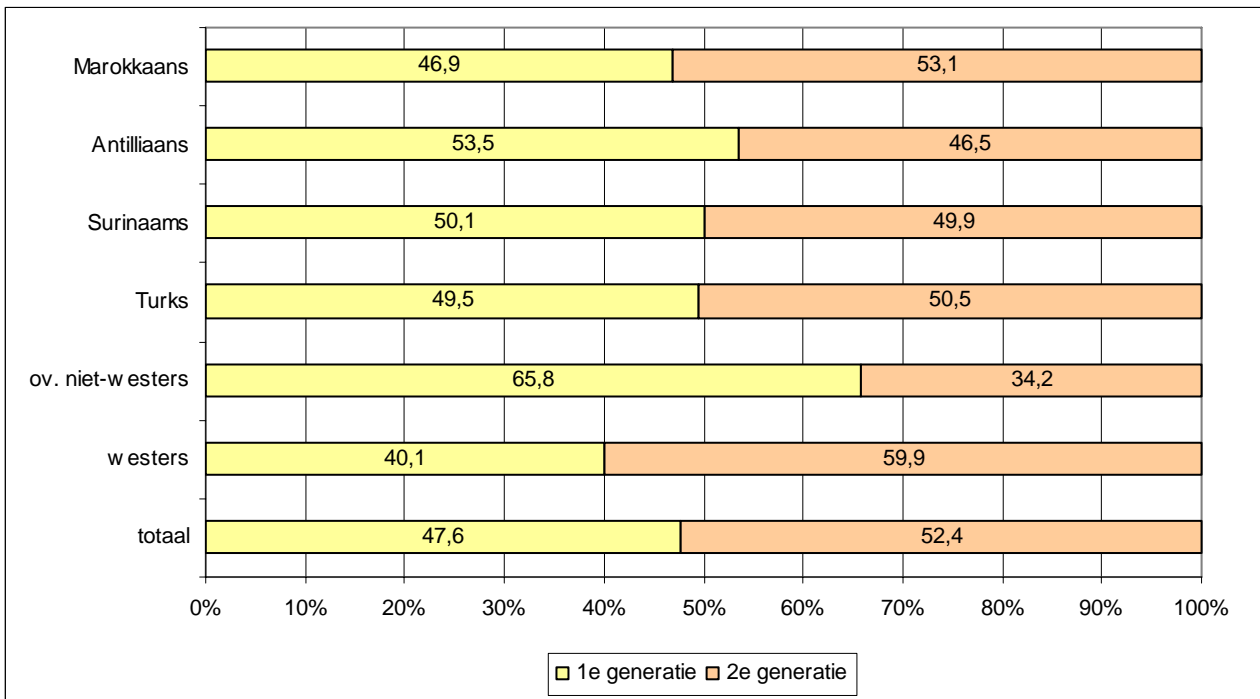
Figuur 2.2: Bevolking naar geslacht, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: GBA, bewerking Risbo

2.4 Generatie

In figuur 2.3 wordt de allochtone bevolking uitgesplitst naar eerste en tweede generatie. Allochtonen die niet in Nederland, maar in het herkomstland geboren zijn, worden tot de eerste generatie gerekend. In Nederland geboren personen met één of twee in het herkomstland geboren ouders worden tot de tweede generatie gerekend. Voor een uitgebreide toelichting op de definities verwijzen we naar de begrippenlijst en technische toelichting in de bijlagen.

Van de Marokkaans-Nederlandse inwoners van 's-Hertogenbosch is iets meer dan de helft in Nederland geboren (53,1 procent). Dit komt ongeveer overeen met het gemiddelde onder de totale groep allochtonen in 's-Hertogenbosch (52,4 procent).

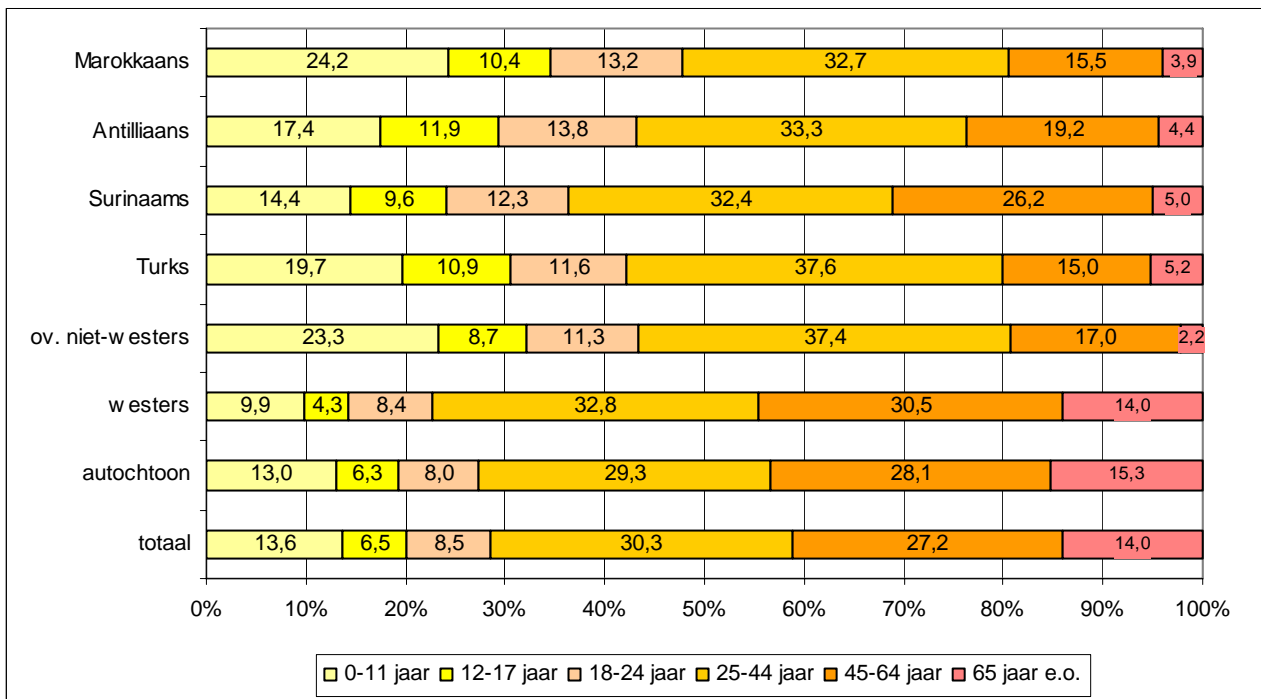

Figuur 2.3: Allochtone bevolking naar generatie, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: GBA, bewerking Risbo

2.5 Leeftijd

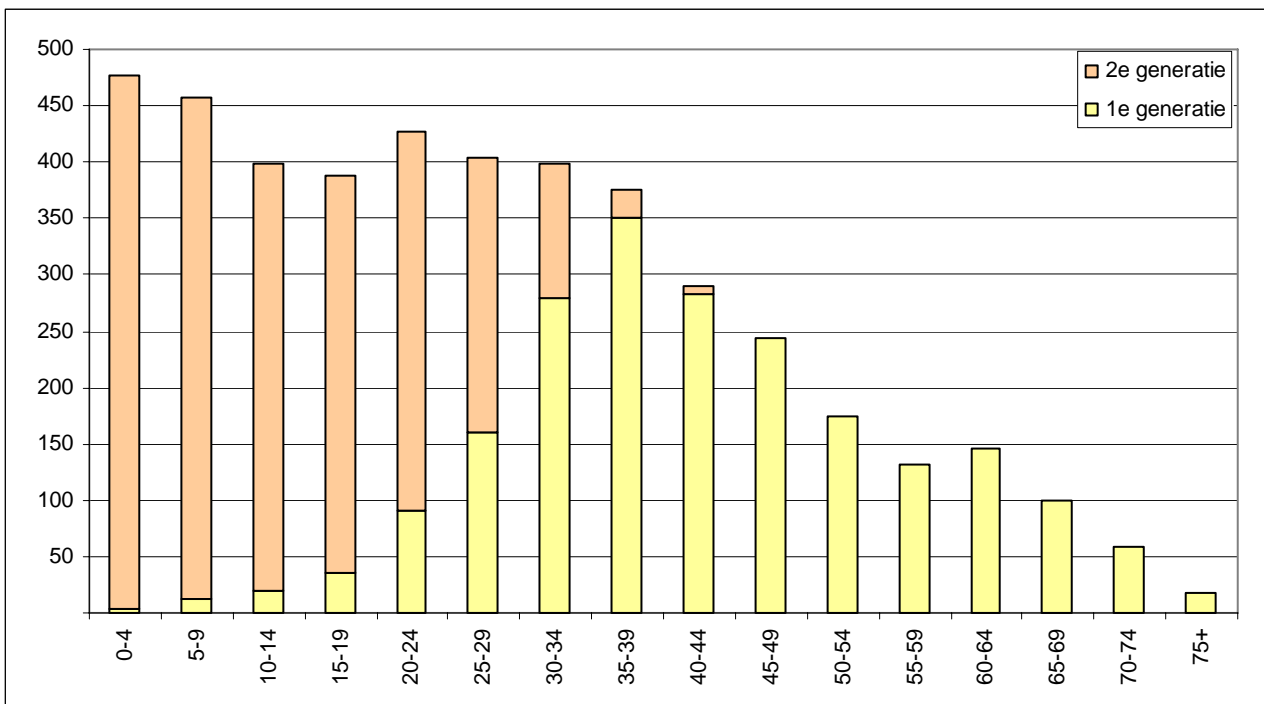
In figuur 2.4 wordt de leeftijdsopbouw van Marokkaans-Nederlandse inwoners van 's-Hertogenbosch vergeleken met de totale bevolking van 's-Hertogenbosch. De Marokkaans-Nederlandse bevolking is relatief jong, bijna een kwart (24,2 procent) is jonger dan twaalf jaar. Dit verschilt van de totale bevolking waarvan 13,6 procent jonger is dan twaalf jaar. In de leeftijdscategorieën 45-64-jaar (15,5 procent) en 65 jaar of ouder (3,9 procent), is de Marokkaans-Nederlandse bevolking ondervertegenwoordigd. Van de totale bevolking van 's-Hertogenbosch behoort 27,2 procent tot de leeftijdscategorie 45-64-jaar en 14,0 procent is 65 jaar of ouder.

Figuur 2.4: Bevolking naar leeftijd, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: GBA, bewerking Risbo

Figuur 2.5 laat zien dat er een sterke samenhang is tussen leeftijd en generatie; hoe hoger de leeftijd, hoe groter het aandeel eerste generatie migranten. Het overgrote deel van de Marokkaans-Nederlandse jeugd is in Nederland geboren (tweede generatie). Vanaf de leeftijdsgroep 30-34 jaar is de eerste generatie groter dan de tweede generatie. Onder de Marokkaanse Nederlanders van 35 jaar en ouder is het aandeel tweede generatie zeer beperkt.

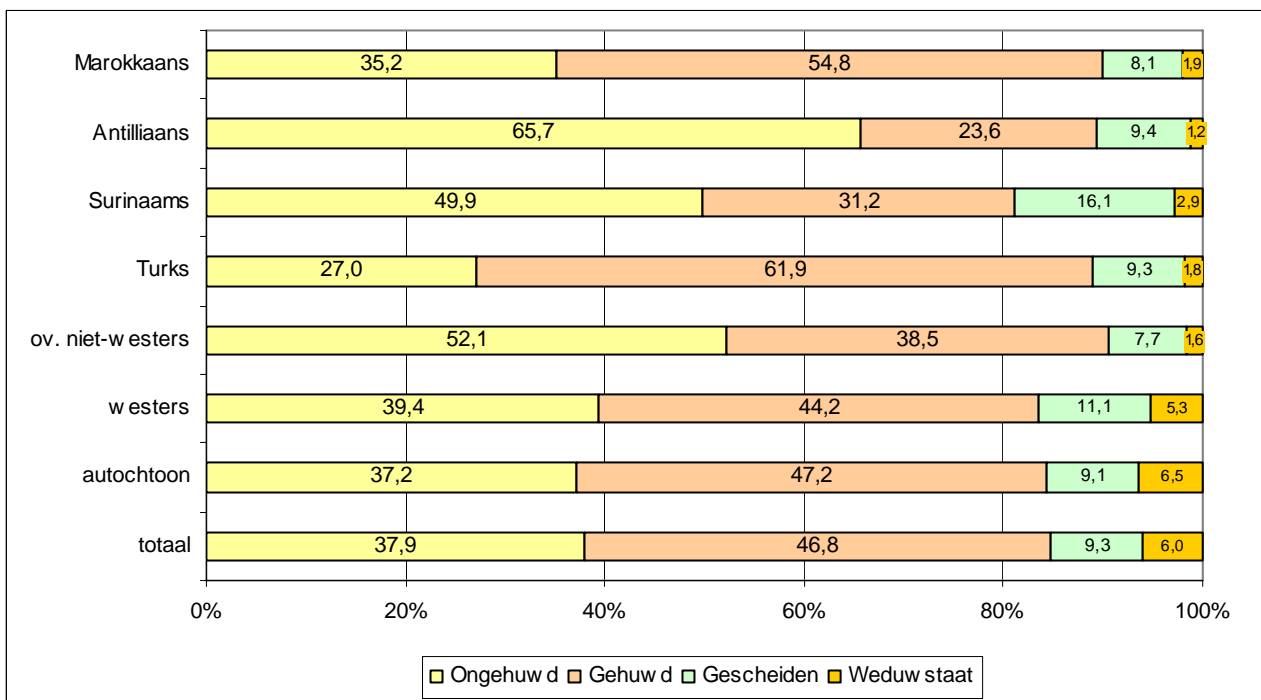

Figuur 2.5: Marokkaanse Nederlanders naar leeftijd en generatie, 1 januari 2010 (in absolute aantallen)

Bron: GBA, bewerking Risbo

2.6 Burgerlijke staat

Van alle inwoners van 's-Hertogenbosch van 16 jaar en ouder is 37,9 procent ongehuwd, iets minder dan de helft gehuwd (46,8 procent) en de rest gescheiden (9,3 procent) of weduwe/weduwnaar (6,0 procent) (zie figuur 2.6). Bij de Marokkaans-Nederlandse bevolking zien we een iets ander beeld. Het aandeel ongehuwden onder Marokkaanse Nederlanders is met 35,2 procent kleiner dan gemiddeld, het aandeel gehuwden is groter dan gemiddeld (54,8 procent). Het aandeel personen dat gescheiden is (8,1 procent) en het percentage weduwen/weduwnaren (1,9 procent) is kleiner dan gemiddeld. Dit laatste komt onder andere door de leeftijdsopbouw onder de migrantengroepen (zie figuur 2.4). Aangezien de migrantengroepen relatief minder ouderen kennen dan gemiddeld, is het aandeel weduwen/weduwnaren logischerwijze ook kleiner dan gemiddeld.

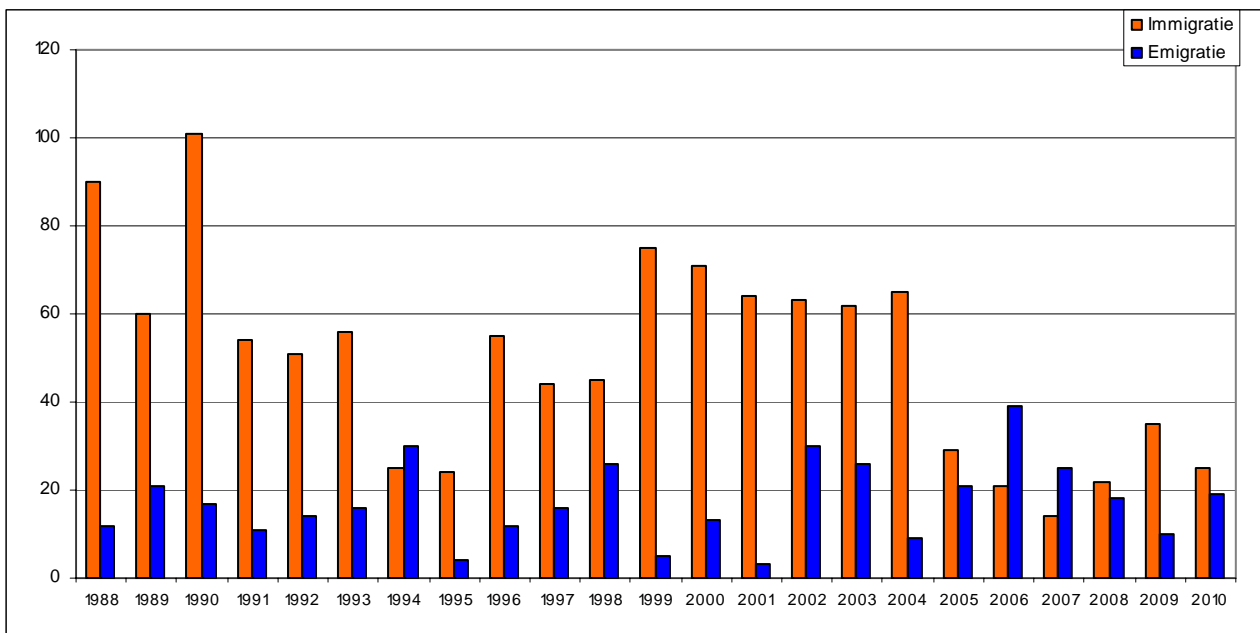
Figuur 2.6: Bevolking (16 jaar en ouder) naar burgerlijke staat, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: GBA, bewerking Risbo

2.7 Buitenlandse migratie

In figuur 2.7 wordt de immigratie en emigratie van Marokkanen sinds 1988 weergegeven. Met immigratie bedoelen we hier de vestiging van Marokkanen vanuit het buitenland in 's-Hertogenbosch, met emigratie het vertrek van Marokkanen vanuit 's-Hertogenbosch naar het buitenland.

In 1988 en 1990 is de immigratie naar 's-Hertogenbosch met respectievelijk 90 en 101 immigranten het hoogst. Ook in de jaren van 1999 t/m 2004 is de immigratie relatief hoog. Van 2005 t/m 2007 daalt het aantal immigranten naar circa 21 immigranten per jaar om vervolgens vanaf 2008 weer licht te stijgen. Het aantal emigranten ligt over het algemeen lager dan het aantal immigranten. Alleen in 1994, 2006 en 2007 is er sprake van een vertrekoverschot, die jaren zijn er meer emigranten dan immigranten. In 2010 zijn er 25 immigranten en 19 emigranten.

Figuur 2.7 : Buitenlandse migratie van Marokkanen, 1988-2010 (in absolute aantallen)

Bron: CBS, statline

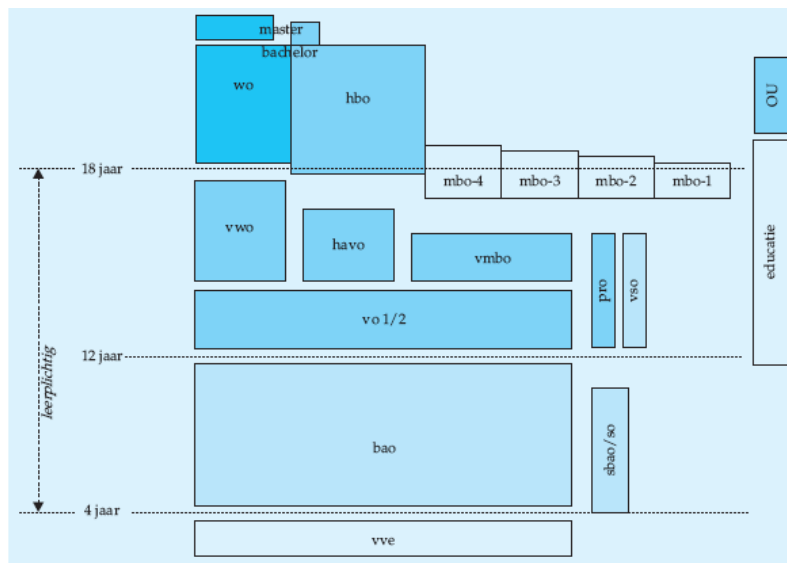
3.1 Inleiding

Een goede opleiding is belangrijk voor de latere positie op de arbeidsmarkt. Een laag opleidingsniveau leidt in het algemeen tot geringere arbeidsmarktkansen, zowel in termen van participatie als het niveau waarop men werkzaam wordt. In paragraaf 3.2 wordt eerst kort ingegaan op de gebruikte begrippen en de databron. Vervolgens staan we in paragraaf 3.3 stil bij de positie van jongeren in de leeftijd 12 t/m 22 jaar in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs. Een van de hoofddoelstellingen van het beleid is het terugdringen van voortijdig schoolverlaten onder Marokkaanse Nederlanders. In paragraaf 3.4 presenteren we cijfers over nieuwe voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2009/2010. We bekijken of (en zo ja in welke mate) er een oververtegenwoordiging is van Marokkaans-Nederlandse nieuwe voortijdig schoolverlaters ten opzichte van de totale bevolking van de gemeente en of zich hierin ten opzichte van het schooljaar 2008/2009 veranderingen hebben voorgedaan.

3.2 Gebruikte begrippen en databron

Leerlingen, deelnemers en voortijdig schoolverlaters

In deze paragraaf gaan we kort in op de gebruikte begrippen. In paragraaf 3.3 rapporteren we over jongeren in de leeftijd van 12 t/m 22 jaar in het voortgezet onderwijs (vo), middelbaar beroepsonderwijs (mbo) en hoger onderwijs (ho). De cijfers hebben uitsluitend betrekking op het bekostigde onderwijs. Jongeren die particulier onderwijs volgen blijven buiten beschouwing. In dit hoofdstuk gebruiken we voor jongeren die onderwijs volgen in het algemeen de term leerlingen. Leerlingen die een mbo-opleiding volgen worden ook wel aangeduid als deelnemers. In schema 3.1 is, ter verduidelijking van de gebruikte termen en de niveaus, het Nederlandse onderwijsstelsel schematisch weergegeven.

Bron: OCW.

bao	basisonderwijs	so	speciaal onderwijs
bbl	beroepsbegeleidende leerweg	vmbo	voorbereidend middelbaar beroeps- onderwijs
bol	beroepsopleidende leerweg	vo	voortgezet onderwijs
havo	hoger algemeen voortgezet onderwijs	vso	voortgezet speciaal onderwijs
hbo	hoger beroepsonderwijs	vve	voor- en vroegschoolse educatie
mbo	middelbaar beroepsonderwijs	vwo	voorbereidend wetenschappelijk onderwijs
OU	Open Universiteit	wo	wetenschappelijk onderwijs
pro	praktijkonderwijs		
sbao	speciaal basisonderwijs		

Schema 3.1: Het Nederlandse onderwijsstelsel

Bron: CBS

In paragraaf 3.4 gaan we in op nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers). Onder de nieuwe vsv-ers worden alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar verstaan, die in een schooljaar zonder startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten. Voor de berekening van het percentage nieuwe vsv-ers is het aantal nieuwe vsv-ers in het schooljaar 2009/2010 gedeeld door het totaal aantal leerlingen in het voortgezet onderwijs en het middelbaar beroepsonderwijs in de leeftijd van 12 t/m 22 jaar in de gemeente per 1 januari 2010 en vermenigvuldigd met 100.

Data

De in dit hoofdstuk gepresenteerde onderwijsgegevens zijn gebaseerd op registraties in de Basisregistratie Onderwijs (BRON) en aangeleverd door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Alle leerlingen in het bekostigd voortgezet en middelbaar beroepsonderwijs staan in BRON geregistreerd.

Voorlopige cijfers

In maart is het aantal voortijdig schoolverlaters van voorgaand schooljaar bekend. Deze gegevens hebben de status 'voorlopig' omdat het gaat om gegevens die zijn aangeleverd door de onderwijsinstellingen, maar nog niet zijn gecontroleerd door een accountant. Door de accountantscontrole en door inschrijfmutaties die met terugwerkende kracht worden verwerkt, kunnen er verschillen ontstaan tussen de voorlopige en definitieve cijfers. De definitieve cijfers zijn steeds in oktober bekend. Een voorbeeld: de voorlopige vsv-cijfers van schooljaar 2009/2010 zijn in maart 2011 bekend en worden in oktober 2011 definitief vastgesteld.⁴ In dit rapport presenteren we de voorlopige cijfers. Dit geldt zowel voor de cijfers van het schooljaar 2008/2009 als die van het schooljaar 2009/2010.

Koppeling

Nieuwe voortijdig schoolverlaters in het schooljaar 2008/2009 en 2009/2010 zijn op basis van het versleutelde burgerservicenummer (BSN) gekoppeld aan het bevolkingsbestand per 1 januari 2009 en 2010. Indien het nummer in een van de bestanden niet bekend is, kan er geen koppeling worden gemaakt. Jongeren waarvan geen nummer bekend is, zijn in onderstaande tabellen dus niet opgenomen. Ook jongeren die in de loop van 2010 vanuit een niet in het onderzoek betrokken gemeente in een van de betrokken gemeente zijn komen wonen, vallen buiten onderstaande analyses. De in dit hoofdstuk gepresenteerde cijfers kunnen daardoor licht afwijken van eerder door DUO gepresenteerde cijfers.

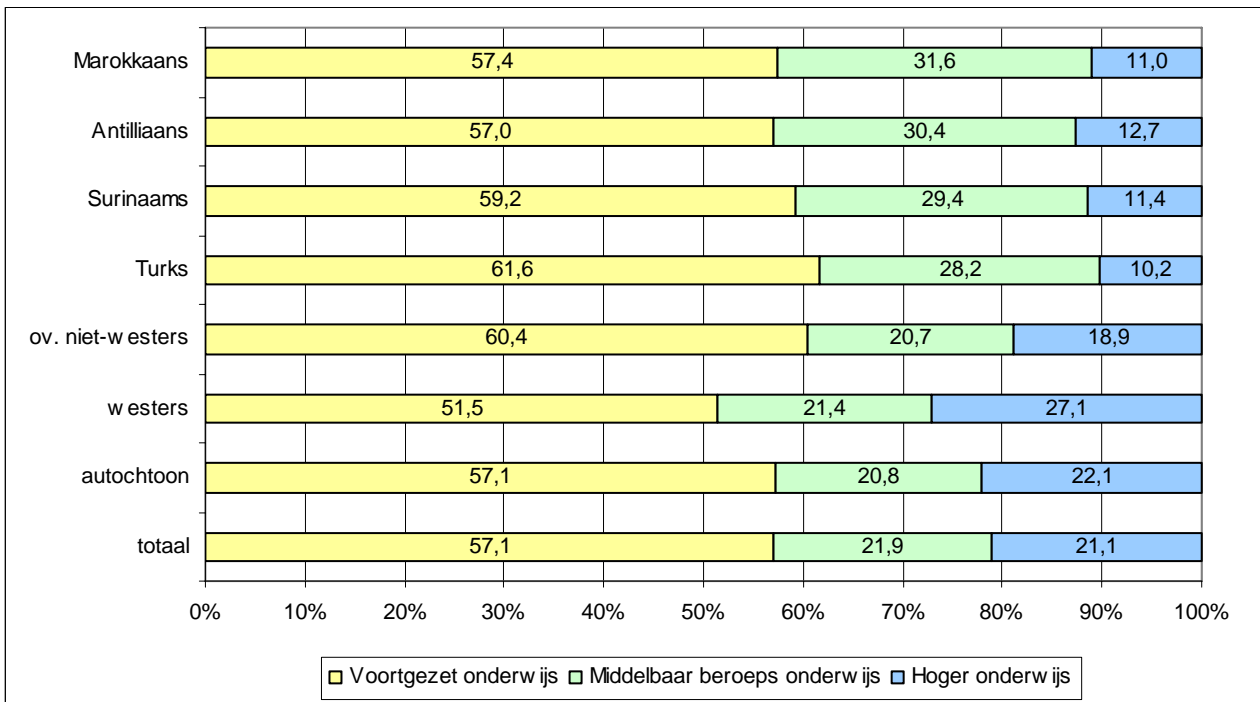
---

⁴ OCW (2010). *Handleiding vsv-cijferproducten*, p. 17

3.3 Leerlingen en deelnemers

Figuur 3.1 gaat in op de positie van 12 t/m 22-jarige leerlingen in het bekostigde onderwijs. In de figuur zien we dat bijna zes op de tien van de 12 t/m 22-jarige leerlingen uit 's-Hertogenbosch voortgezet onderwijs volgt (57,1 procent) en 21,9 procent middelbaar beroepsonderwijs (mbo).⁵ 21,1 procent volgt hoger beroepsonderwijs (hbo) of wetenschappelijk onderwijs (wo).

Onder de Marokkaans-Nederlandse leerlingen zien we een iets ander beeld. Een relatief groot deel volgt een mbo-opleiding (31,6 procent). In het hoger onderwijs zijn de Marokkaans-Nederlandse leerlingen ondervertegenwoordigd; 11,0 procent van de Marokkaans-Nederlandse leerlingen van 12 t/m 22 jaar volgt hoger onderwijs.

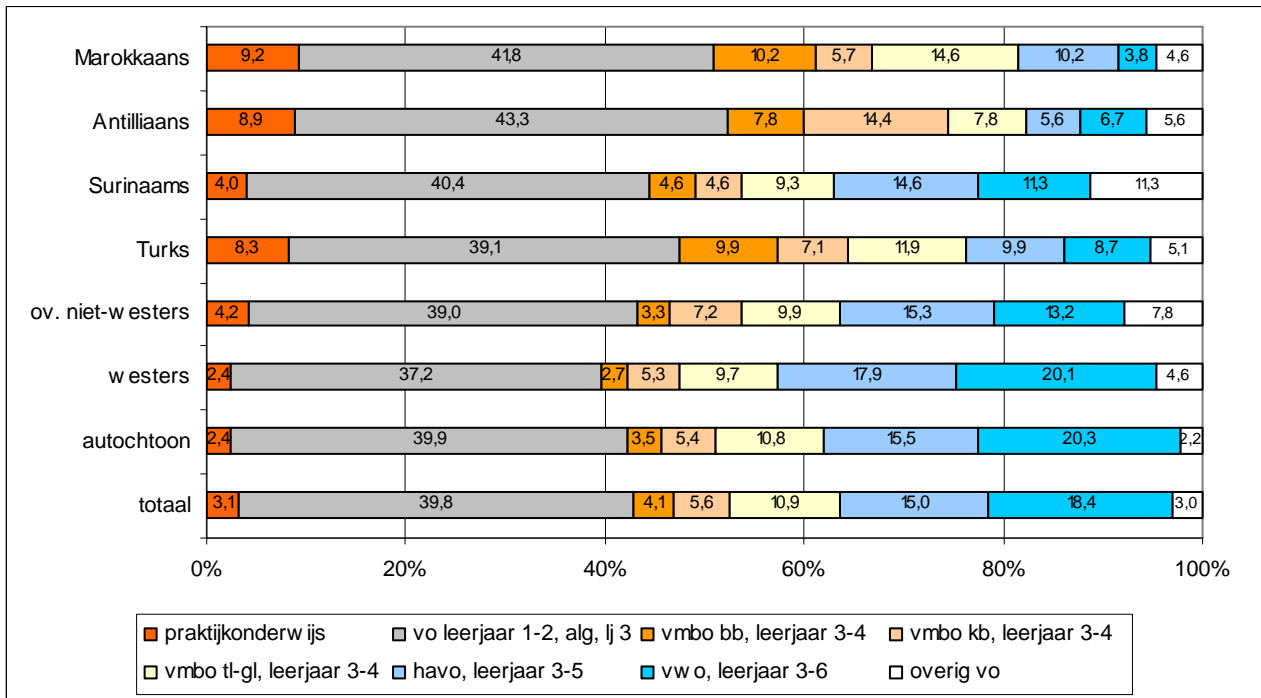
Figuur 3.1: Leerlingen in het voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs naar etnische herkomst, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo

⁵ Een deel van de 12-jarigen (en ook 13-jarigen) volgt nog basisonderwijs. Hierover is in de monitor geen informatie beschikbaar.

3.3.1 Marokkaans-Nederlandse leerlingen in het voortgezet onderwijs

In deze paragraaf gaan we in op 12 t/m 22-jarige leerlingen in het voortgezet onderwijs. In figuur 3.2 wordt per herkomstgroep aangegeven welk deel van de leerlingen praktijkonderwijs, vmbo, havo en vwo volgt.⁶

Figuur 3.2: Leerlingen in het voortgezet onderwijs naar onderwijsniveau en etnische herkomst, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo

Uit figuur 3.2 wordt duidelijk dat een bovengemiddeld groot deel van de Marokkaans-Nederlandse jongeren in 's-Hertogenbosch praktijkonderwijs volgt (9,2 procent). Het praktijkonderwijs is bestemd voor leerlingen die niet in staat zijn om een diploma te behalen in het vmbo. Het beoogt de leerlingen op te leiden voor zeer eenvoudig werk op de arbeidsmarkt. Stages zijn daarbij een essentieel onderdeel.

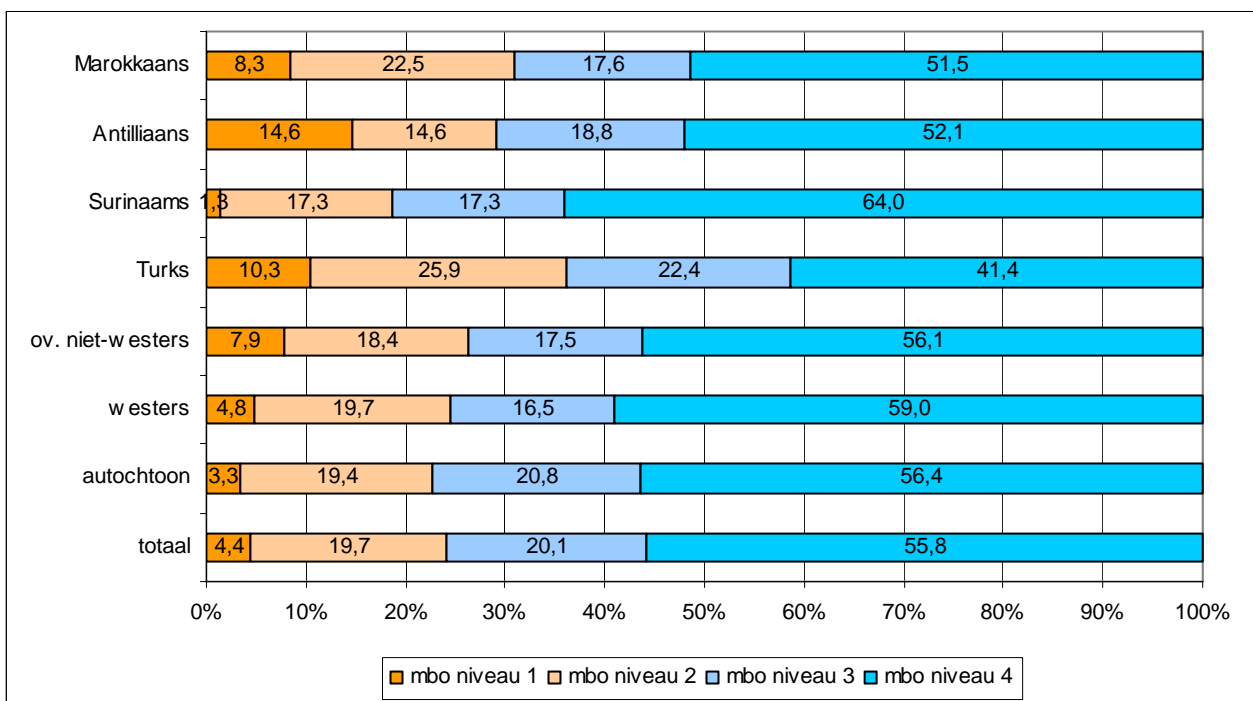
Onder jongeren van Marokkaanse herkomst is het aandeel vmbo-ers in de laagste leerweg (de basisberoepsgerichte leerweg) met 10,2 procent groter dan onder de totale groep leerlingen uit 's-Hertogenbosch (4,1 procent).

We zien verder dat van de totale groep leerlingen van 12 t/m 22 jaar uit 's-Hertogenbosch 15,0 procent in de bovenbouw van de havo zit en 18,4 procent in de bovenbouw van het vwo. Onder Marokkaans-Nederlandse

jongeren liggen deze percentages lager, namelijk op respectievelijk 10,2 en 3,8 procent.

3.3.2 Marokkaans-Nederlandse deelnemers in het mbo

Figuur 3.3 heeft betrekking op 12 t/m 22-jarige leerlingen in het mbo. Het mbo kent met name in de beroepsbegeleidende leerweg een aanzienlijk aantal leerlingen dat ouder is dan 22 jaar. Deze blijven hier buiten beschouwing omdat er geen gegevens over beschikbaar zijn.

Figuur 3.3: Deelnemers (12-22 jaar) aan het mbo naar niveau en etnische herkomstgroep, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo

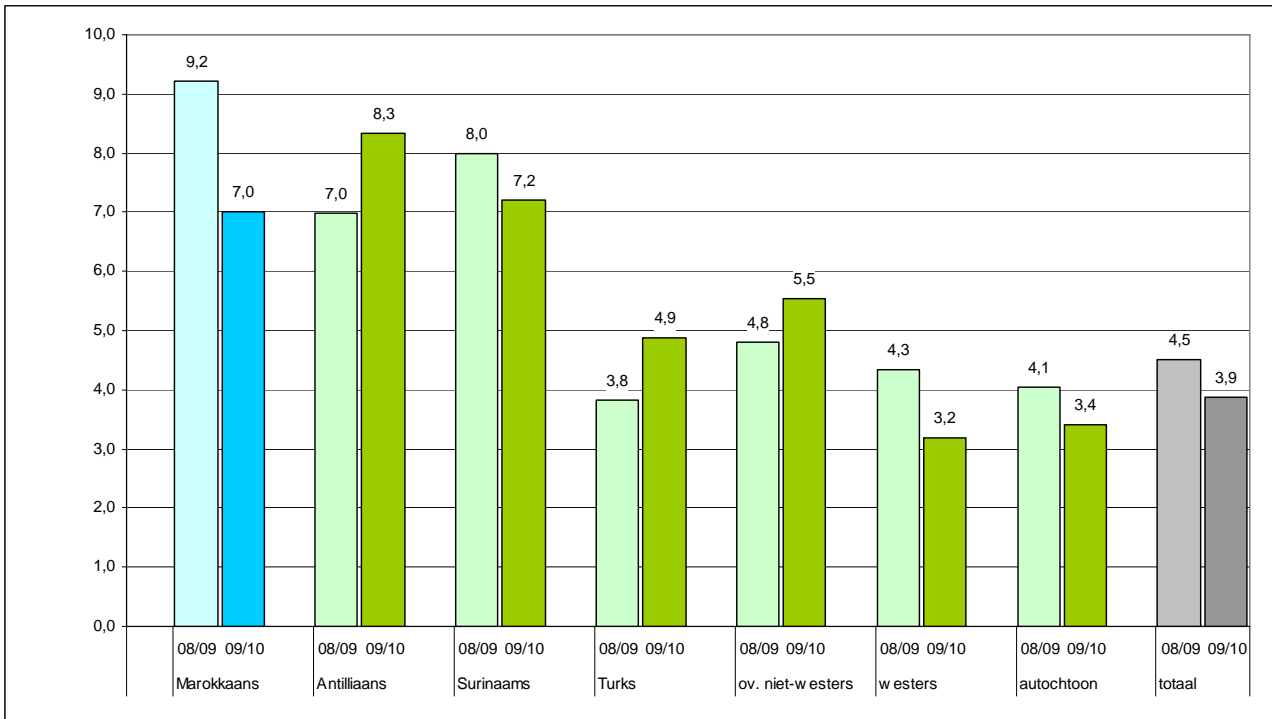
In figuur 3.3 zien we dat het niveau waarop Marokkaans-Nederlandse deelnemers mbo onderwijs volgen ongeveer overeen komt met het niveau van alle deelnemers in het mbo in 's-Hertogenbosch. Van de Marokkaans-Nederlandse deelnemers aan het mbo volgt 8,3 procent een assistent-opleiding, dat wil zeggen een opleiding op het laagste niveau binnen het mbo. Verder volgt het grootste deel, namelijk 51,5 procent van de Marokkaans-Nederlandse deelnemers een mbo-opleiding op niveau 4. Marokkaans-

⁶ Leerlingen in het speciaal onderwijs zijn in deze figuur buiten beschouwing gelaten. Het speciaal onderwijs is voor leerlingen met een functiebeperking (zie schema 3.1). Hierover is in de monitor geen informatie beschikbaar.

Nederlandse mbo-leerlingen zijn iets ondervertegenwoordigd op de hogere niveaus binnen het mbo.

3.4 Nieuwe voortijdig schoolverlaters

In deze paragraaf gaan we in op nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers). We bekijken het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters onder Marokkaans-Nederlandse jongeren en relateren dit aan het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters onder alle jongeren in 's-Hertogenbosch. We maken daarbij tevens een vergelijking tussen het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters in de schooljaren 2008/2009 en 2009/2010. In figuur 3.4 is het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters in de leeftijd van 12 t/m 22 jaar per schooljaar opgenomen.

Figuur 3.4: Nieuwe voortijdig schoolverlaters (12-22 jaar) naar etnische herkomst, schooljaar 2008/2009 en 2009/2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Per 1 januari 2010 wonen er in 's-Hertogenbosch 10.122 jongeren van 12 t/m 22 jaar die voortgezet onderwijs of middelbaar beroepsonderwijs volgen (zie tabel 3.1). In het schooljaar 2009/2010 hebben er hiervan 392 (3,9 procent) de school voortijdig verlaten. Het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters is gedaald ten opzichte van het schooljaar 2008/2009 toen 4,5 procent van de jongeren zonder startkwalificatie uitstroomde.

Van de 542 Marokkaans-Nederlandse jongeren hebben er 38 (7,0 procent) de school voortijdig verlaten. Het aandeel Marokkaans-Nederlandse jongeren dat de school voortijdig verlaat is afgenomen ten opzichte van het schooljaar 2008/2009 waarin 9,2 procent de school voortijdig verliet.

Oververtegenwoordiging

Een belangrijke doelstelling van het beleid is het terugdringen van de oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse voortijdig schoolverlaters. De oververtegenwoordiging wordt berekend door het verschil tussen het aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters in de totale groep en de groep van Marokkaanse Nederlanders te delen door het aandeel in de totale groep.⁷ In tabel 3.1 is per herkomstgroep het aantal en aandeel nieuwe voortijdig schoolverlaters en de oververtegenwoordiging weergegeven. Van alle jongeren die voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs volgen is 3,9 procent een nieuwe voortijdig schoolverlater.

Van de Marokkaans-Nederlandse jongeren heeft 7,0 procent de school voortijdig verlaten. De oververtegenwoordiging van de Marokkaans-Nederlandse nieuwe voortijdig schoolverlaters komt daarmee uit op 81 procent.⁸ In het vorige schooljaar was de oververtegenwoordiging 24 procentpunten hoger (105 procent). Onder Marokkaans-Nederlandse voortijdig schoolverlaters gaat het om een afname van 13 personen. Onder de totale groep schoolverlaters gaat het om een afname van 60 personen.

Tabel 3.1: Nieuwe voortijdig schoolverlaters (12-22 jaar) naar etnische herkomst, schooljaar 2008/2009 en 2009/2010

	Marokkaans			totaal		
	08/09	09/10	verschil	08/09	09/10	verschil
leerlingen vo/mbo 12 t/m 22 jaar	553	542		10.047	10.122	
nieuw voortijdig schoolverlaten (N)	51	38	-13	452	392	-60
nieuw voortijdig schoolverlaten (%)	9,2	7,0	-2,2	4,5	3,9	-0,6
oververtegenwoordiging (%)	105	81	-24	nvt	nvt	nvt

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

In tabel b3.3 in de bijlage wordt het aantal, het percentage nieuwe voortijdig schoolverlaters en de oververtegenwoordiging gepresenteerd voor alle 22 gemeenten van het samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders.

⁷ Een rekenvoorbeeld: als van alle jongeren in de gemeente 5% de school voortijdig verlaat en van de jongeren in de herkomstgroep 7,5% dan is de oververtegenwoordiging: $((7,5-5)/5)*100=50\%$

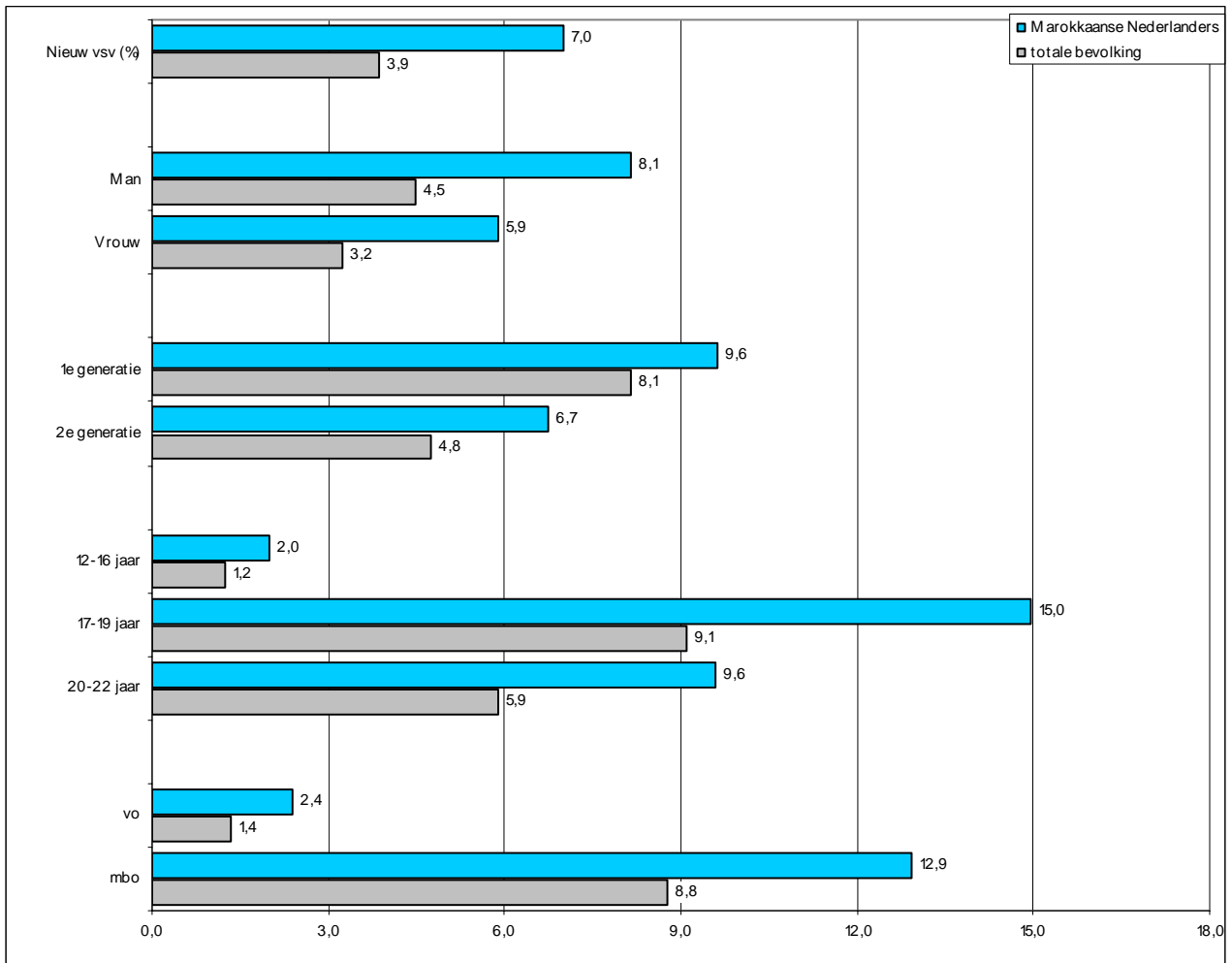
⁸ Het percentage oververtegenwoordiging is berekend op basis van de niet-afgeronde percentages.

3.4.1 Marokkaans-Nederlandse nieuwe voortijdig schoolverlaters naar achtergrondkenmerken

In figuur 3.5 splitsen we de vsv-cijfers uit naar geslacht, generatie, leeftijd en onderwijssoort. In het algemeen is het aandeel voortijdig schoolverlaters groter onder jongens dan onder meisjes. Dit geldt ook voor jongeren van Marokkaans-Nederlandse herkomst. We zien dat het aandeel voortijdig schoolverlaters onder jongens (8,1 procent) is. Van de vrouwelijke Marokkaans-Nederlandse leerlingen is 5,9 procent vsv-er. Onder leerlingen van de eerste generatie is het percentage vsv-ers hoger dan onder de tweede generatie (respectievelijk 9,6 procent en 6,7 procent).

In de leeftijdsgroep 12 t/m 16 jaar is het aandeel voortijdig schoolverlaters klein. Onder Marokkaans-Nederlandse jongeren is het aandeel voortijdig schoolverlaters met name onder de 17-19-jarigen met 15,0 procent groot. Ten slotte zien we dat voortijdig schoolverlaten met name in het mbo voor komt.

Figuur 3.5: Aandeel nieuwe vsv-ers (12-22 jaar) onder Marokkaanse Nederlanders naar achtergrondkenmerken, in schooljaar 2009/2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Hoofdstuk 4 **Arbeid en Uitkering**

4.1 Inleiding

In dit hoofdstuk gaan we in op de arbeids- en uitkeringsituatie van de Marokkaans-Nederlandse bevolking. In paragraaf 4.2 wordt allereerst kort ingegaan op de gebruikte begrippen en databronnen. Vervolgens wordt in paragraaf 4.3 gerapporteerd over het aandeel niet-werkende werkzoekenden. Het aandeel werkzoekenden onder Marokkaanse Nederlanders is landelijk gezien hoger dan in de totale bevolking. Het reduceren van de oververtegenwoordiging van Marokkaanse Nederlanders op dit terrein is een belangrijke doelstelling van het beleid gericht op Marokkaanse Nederlanders. We bekijken of er ten opzichte van de totale bevolking van de gemeente een oververtegenwoordiging is van Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden en of zich hierin ten opzichte van 2009 veranderingen hebben voorgedaan. In paragraaf 4.4 doen we een soortgelijke analyse voor het aandeel uitkeringsontvangers onder Marokkaanse Nederlanders.

4.2 Gebruikte begrippen en databronnen

Niet-werkende werkzoekenden en uitkeringsontvangers

In deze paragraaf gaan we kort in op de gebruikte begrippen. In paragraaf 4.3 rapporteren we over niet-werkende werkzoekenden (NWW) in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar. Een niet-werkende werkzoekende is gedefinieerd als een persoon die bij een vestiging van het UWV WERKbedrijf is ingeschreven als een werkzoekende zonder werk of als werkzoekende die minder dan twaalf uur per week werkt met een inschrijfdatum en geen uitschrijfdatum. In paragraaf 4.4 gaan we in op personen die een uitkering ontvangen in het kader van de Wet werk en bijstand (WWB), de Wet investeren in jongeren (WIJ) en/of de Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze

werknemers, respectievelijk arbeidsongeschikte zelfstandigen (IOAW en IOAZ).⁹

Veelal wordt gerapporteerd over het percentage niet-werkende werkzoekenden en uitkeringsontvangers. Deze percentages zijn berekend door het aantal NWW-ers (respectievelijk het aantal uitkeringsontvangers) te delen door het aantal personen in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar (de potentiële beroepsbevolking) en te vermenigvuldigen met 100.

Data

De in dit hoofdstuk gepresenteerde gegevens over niet-werkende werkzoekenden zijn gebaseerd op registraties afkomstig van het UWV WERKbedrijf. Het UWV WERKbedrijf levert aan veel gemeenten jaarlijks een databestand met niet-werkende werkzoekenden per 31 december. Dit databestand is, met toestemming van UWV WERKbedrijf, door de gemeenten aan Risbo doorgeleverd. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van het bestand met werkzoekenden die per 31-12-2009 bij het UWV WERKbedrijf stonden ingeschreven. De cijfers over uitkeringen zijn afkomstig van de gemeentelijke of regionale uitkeringsinstanties. De cijfers hebben 1-1-2010 als peildatum.

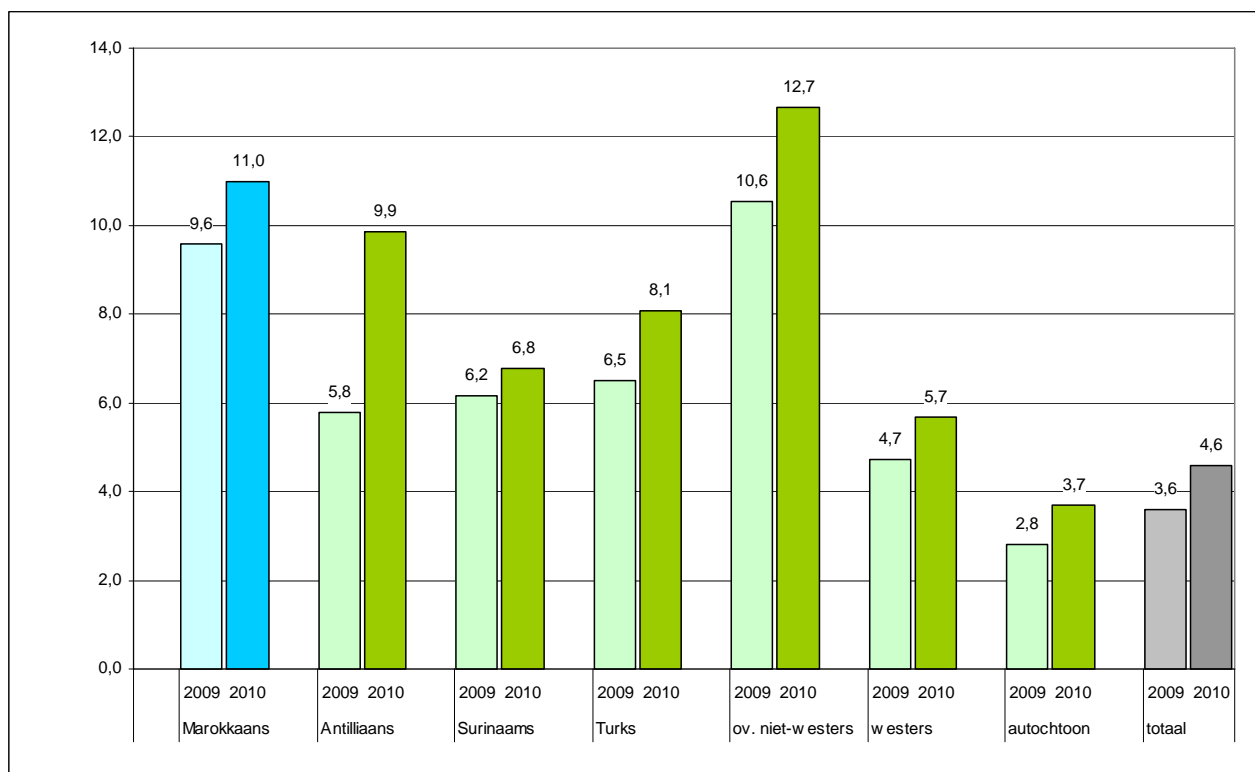
4.3 Werkzoekenden

In figuur 4.1a is het aandeel werkzoekenden in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar in 2009 en 2010 opgenomen. Per 1 januari 2010 wonen in 's-Hertogenbosch 96.628 personen van 15 t/m 64 jaar. Daarvan staan er 4.430 (4,6 procent) als niet-werkende werkzoekende bij het UWV WERKbedrijf ingeschreven (zie ook tabel 4.1). Het aandeel niet-werkende werkzoekenden is gestegen ten opzichte van 2009. Toen stond 3,6 procent van de 15 t/m 64-jarigen als niet-werkende werkzoekende ingeschreven.

Van de 2.979 Marokkaanse Nederlanders van 15 t/m 64 jaar zijn er 327 (11,0 procent) als niet-werkende werkzoekende geregistreerd. Het aandeel Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden is hoger dan het percentage van 9,6 in 2009.

---

⁹ In een paar gemeenten zijn ook enkele personen die een uitkering ontvangen in het kader van de Wet inkomensvoorziening kunstenaars (WIK) in het bestand opgenomen. Deze blijven in de navolgende analyses buiten beschouwing.

Figuur 4.1a: Werkzoekenden (15-64 jaar) naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Oververtegenwoordiging

Het aandeel niet-werkende werkzoekenden onder Marokkaanse Nederlanders is hoger dan in de totale bevolking van 's-Hertogenbosch. Een doelstelling van het beleid is het terugdringen van de oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse niet-werkende werkzoekenden. De oververtegenwoordiging geeft aan in hoeverre het percentage Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden afwijkt van dat onder de hele bevolking in de gemeente. De oververtegenwoordiging wordt berekend door het verschil tussen het aandeel werkzoekenden in de totale groep en de groep van Marokkaanse Nederlanders te delen door het aandeel in de totale groep.¹⁰ In tabel 4.1 is per herkomstgroep het aantal en aandeel werkzoekenden onder 15 t/m 64-jarigen en het percentage oververtegenwoordiging weergegeven voor de afgelopen twee jaar. Van alle 15 t/m 64-jarigen is 4,6 procent werkzoekend.

Van de 15 t/m 64-jarige Marokkaanse Nederlanders is 11,0 procent werkzoekend. De oververtegenwoordiging van de Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden ten opzichte van de totale bevolking is 139 procent.¹¹ Dat is 28

¹⁰ Een rekenvoorbeeld: als van alle 15-64 jarigen in de gemeente 8% al werkzoekende staat ingeschreven en van de 15-64 jarigen in de herkomstgroep 10% dan is de oververtegenwoordiging: $((10-8)/8)*100=25\%$

¹¹ Het percentage oververtegenwoordiging is berekend op basis van de niet-afgeronde percentages.

procentpunten lager dan de oververtegenwoordiging van 167 procent in 2009. Onder de Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden gaat het om een toename van 48 personen, onder de totale groep werkzoekenden om een toename van 1.006 personen.

Tabel 4.1: Werkzoekenden (15-64 jaar) naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010

	Marokkaans			totaal		
	2009	2010	verschil	2009	2010	verschil
bevolking van 15 t/m 64 jaar	2.910	2.979		95.516	96.628	
werkzoekenden (N)	279	327	48	3.424	4.430	1006
werkzoekenden (%)	9,6	11,0	1,4	3,6	4,6	1,0
oververtegenwoordiging (%)	167	139	-28	nvt	nvt	nvt

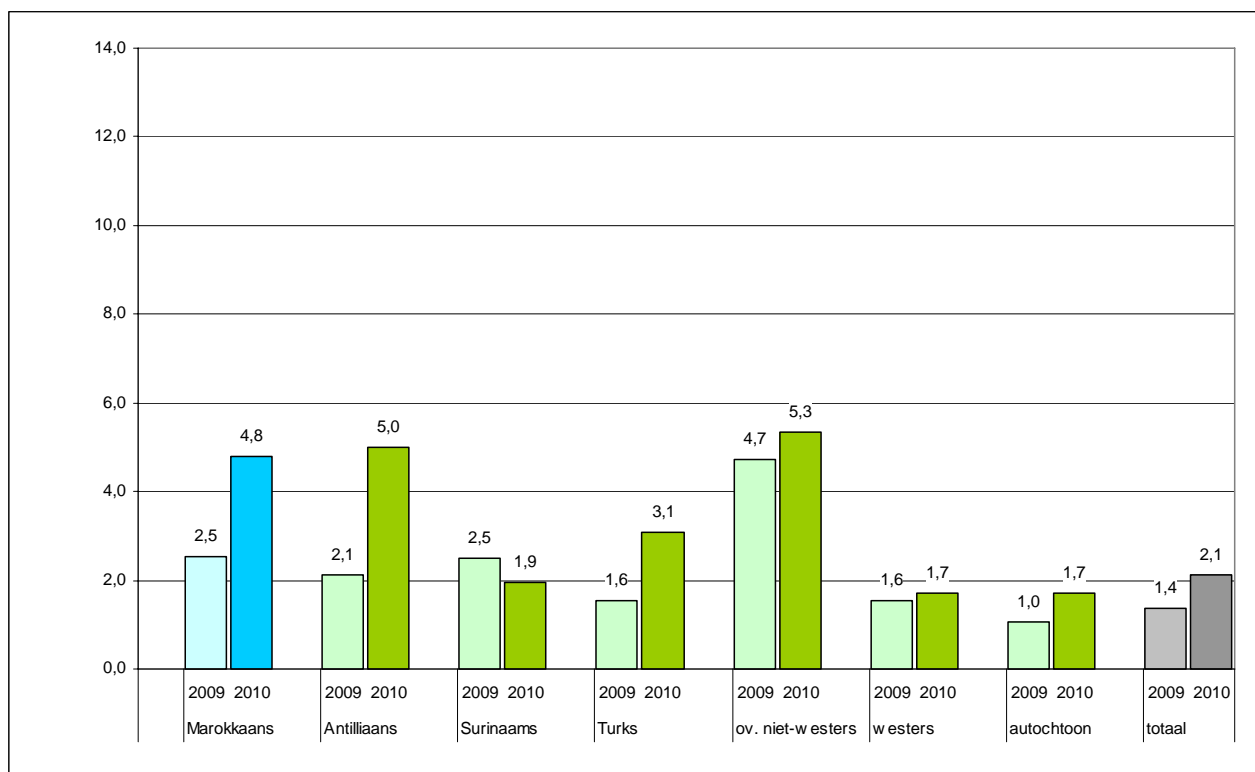
Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Jongeren

In deze paragraaf kijken we naar het aandeel werkzoekenden onder Marokkaans-Nederlandse jongeren in vergelijking met het aandeel werkzoekenden onder alle jongeren in 's-Hertogenbosch. Als we figuur 4.1a vergelijken met figuur 4.1b zien we dat het aandeel werkzoekenden onder jongeren van 15 t/m 24 jaar kleiner is dan onder ouderen.

Er wonen 16.390 jongeren van 15 t/m 24 jaar in 's-Hertogenbosch (zie ook tabel 4.2). Daarvan staan er 347 (2,1 procent) als werkzoekende geregistreerd. Het aandeel werkzoekende jongeren is toegenomen in vergelijking met 2009. Toen was 1,4 procent als werkzoekende ingeschreven (zie figuur 4.1b).

Van de 815 Marokkaanse Nederlanders van 15 t/m 24 jaar zijn er 39 (4,8 procent) werkzoekend. In 2009 was dit 2,5 procent. Ook onder Marokkaans-Nederlandse jongeren is het aandeel werkzoekenden afgelopen jaar gestegen.

Figuur 4.1b: Werkzoekenden (15-24 jaar) naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Oververtegenwoordiging

In tabel 4.2 is per herkomstgroep het aantal en aandeel werkzoekenden onder 15 t/m 24-jarigen en het oververtegenwoordigingspercentage weergegeven voor de afgelopen twee jaar. De oververtegenwoordiging van de 15 t/m 24-jarige Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden ten opzichte van de totale bevolking komt voor 's-Hertogenbosch uit op 126 procent. Dat is 41 procentpunten hoger dan de oververtegenwoordiging van 85 procent in 2009. Onder de Marokkaans-Nederlandse werkzoekende jongeren gaat het om een toename van 18 personen, onder de totale groep jongeren om een toename van 125 personen.

Tabel 4.2: Werkzoekenden (15-24 jaar) naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010

	Marokkaans			totaal		
	2009	2010	verschil	2009	2010	verschil
jongeren van 15 t/m 24 jaar	825	815		16.118	16.390	
werkzoekenden (N)	21	39	18	222	347	125
werkzoekenden (%)	2,5	4,8	2,3	1,4	2,1	0,7
oververtegenwoordiging (%)	85	126	41	nvt	nvt	nvt

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

In tabel b4.5 in de bijlage wordt het aantal en het percentage werkzoekenden en de oververtegenwoordiging gepresenteerd voor alle 22 gemeenten van het samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders.

4.3.1 Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden naar achtergrondkenmerken

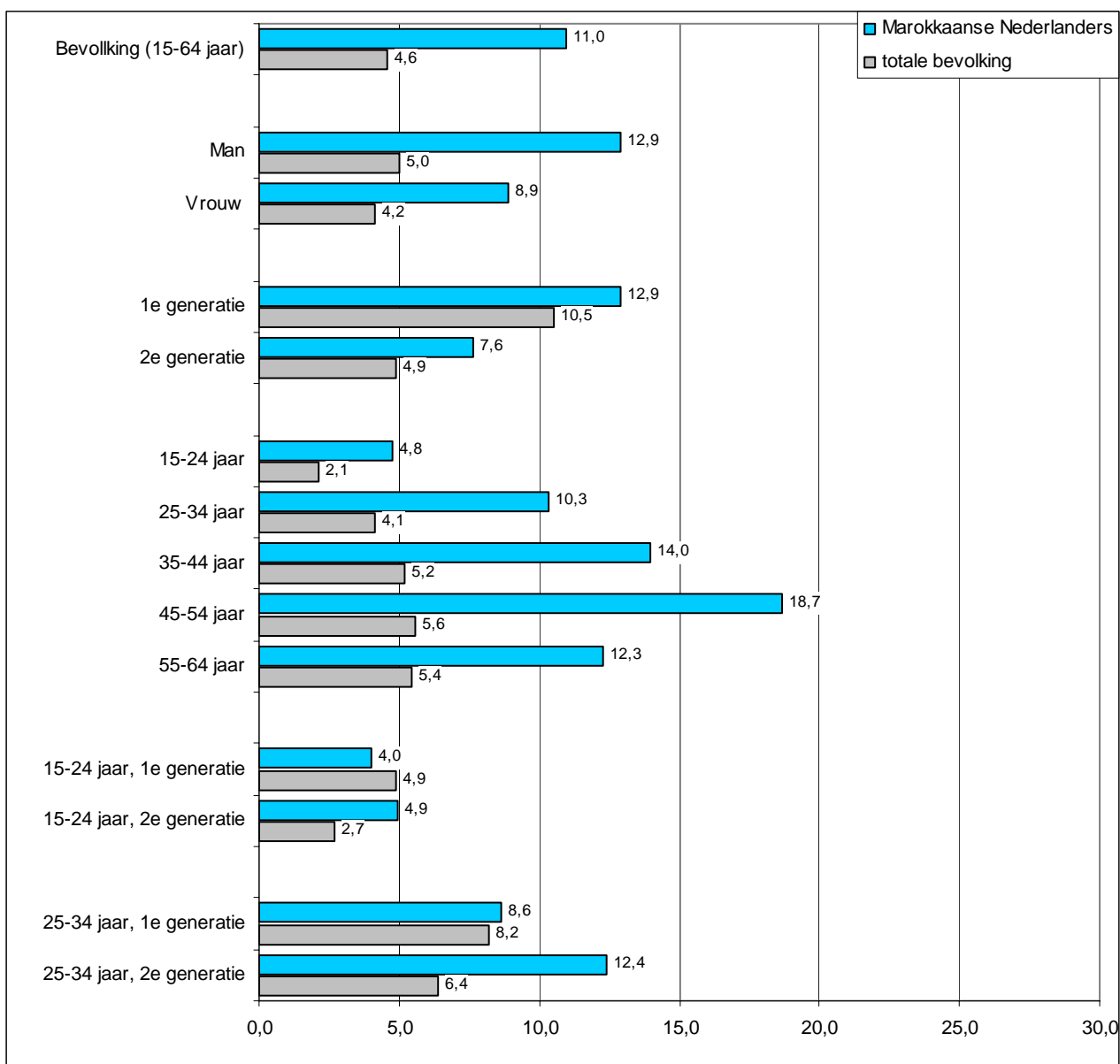
In figuur 4.2 wordt het aandeel werkzoekenden uitgesplitst naar geslacht, leeftijd en generatie (zie ook b4.1 in de bijlage).

We zien dat het percentage werkzoekenden onder Marokkaans-Nederlandse mannen hoger ligt dan onder Marokkaans-Nederlandse vrouwen (respectievelijk 12,9 procent en 8,9 procent).

Onder de Marokkaanse Nederlanders is het percentage werkzoekenden onder de eerste generatie hoger dan onder de tweede generatie (respectievelijk 12,9 procent en 7,6 procent). Dit kan voor een deel het gevolg zijn van het verschil in de leeftijdsopbouw tussen de eerste en tweede generatie. De tweede generatie Marokkaanse Nederlanders is gemiddeld genomen veel jonger (zie figuur 2.5) en het aandeel werkzoekenden onder jongeren is veel kleiner dan onder ouderen. Hiervoor corrigeren we door generaties te vergelijken binnen de onderscheiden leeftijdsgroepen. Na correctie is het aandeel werkzoekenden in de leeftijdsgroep 15 t/m 24 jaar onder eerste generatie Marokkaanse Nederlanders vrijwel gelijk aan dat in de tweede generatie Marokkaanse Nederlanders. In de leeftijdsgroep 25 t/m 34 jaar blijft het percentage Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden onder de eerste generatie juist lager dan onder de tweede generatie (respectievelijk 8,6 procent en 12,4 procent). Over het algemeen geldt dat het aandeel werkzoekenden verder toeneemt naarmate de leeftijd stijgt. Pas onder de 55 t/m 64-jarigen neemt het percentage iets af. Dit zien we zowel onder de totale bevolking van 's-Hertogenbosch als onder Marokkaanse Nederlanders. Binnen elke onderscheiden leeftijdscategorie zijn Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden oververtegenwoordigd.

Het hoogste aandeel werkzoekenden vinden we onder de 45 t/m 54-jarige Marokkaanse Nederlanders (18,7 procent). Dit percentage ligt ver boven het gemiddelde. Van de totale groep 45 t/m 54-jarigen in 's-Hertogenbosch is 5,6 procent werkzoekend.

Figuur 4.2: Aandeel Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden (15-64 jaar) naar achtergrondkenmerken, per 1 januari 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Kenmerken van werkzoekenden

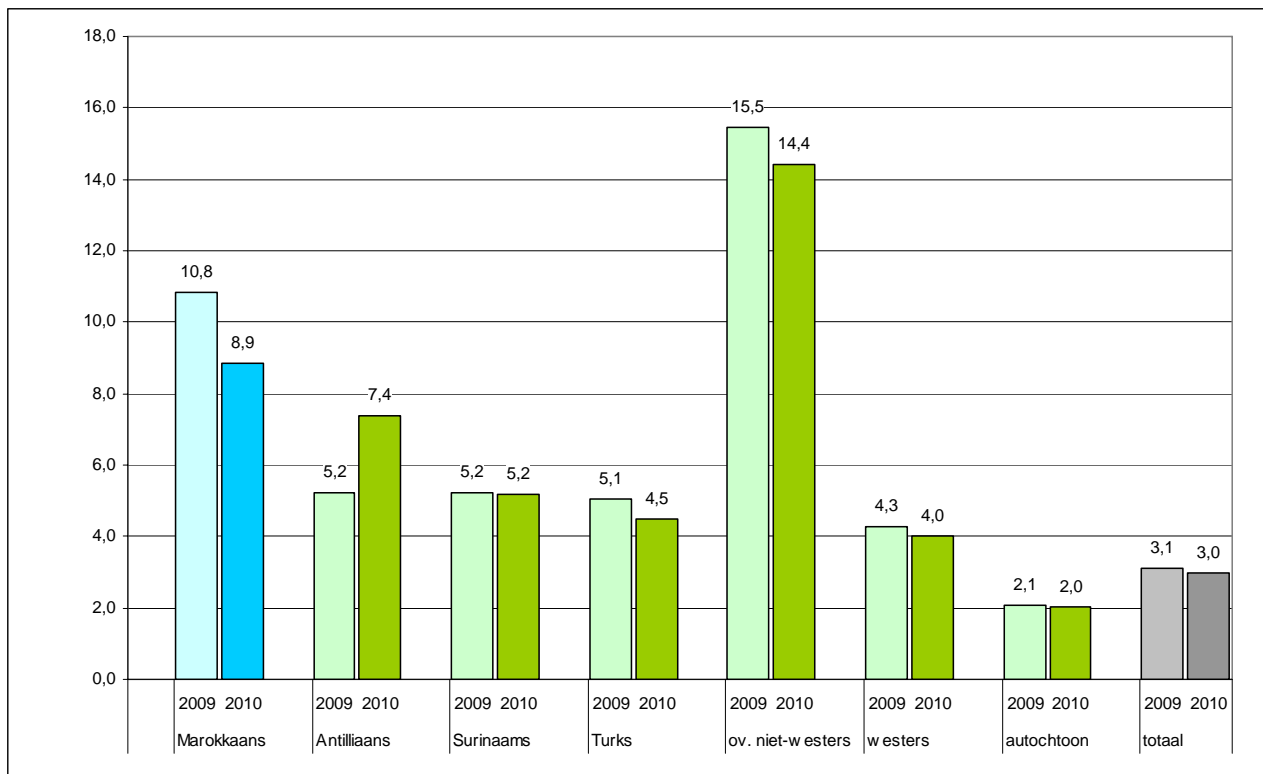
In tabel b4.3 in de bijlage wordt stilgestaan bij enkele andere kenmerken van de werkzoekenden, namelijk; duur, opleidingsniveau en beroepsniveau.

We zien hier dat van de Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden 36,7 procent korter dan 6 maanden werkzoekend is. Dit is lager dan het gemiddelde van de totale groep werkzoekenden in 's-Hertogenbosch (45,3 procent). Iets minder dan de helft van de Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden heeft geen

opleiding of alleen lager onderwijs gevolgd (40,4 procent). Hiermee zijn ze vaak lager opgeleid dan de gemiddelde werkzoekende in 's-Hertogenbosch (19,3 procent). Ook zoeken ze veel vaker werk op een elementair niveau dan de gemiddelde werkzoekende (44,9 procent tegenover 22,2 procent gemiddeld) .

4.4 Uitkeringen

In deze paragraaf staan personen die afhankelijk zijn van een uitkering centraal. Van de 96.628 inwoners in 's-Hertogenbosch in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar zijn er 2.864 (3,0 procent) afhankelijk van een uitkering in het kader van de WWB, WIJ of de IOA (zie figuur 4.3a en tabel 4.3). In 2009 was 3,1 procent van de 15 t/m 64-jarigen afhankelijk van een uitkering. Het aandeel personen dat afhankelijk is van een uitkering is dus iets gedaald ten opzichte van 2009. Van de 2.979 Marokkaanse Nederlanders krijgen er 264 (8,9 procent) een uitkering. De uitkeringsafhankelijkheid van Marokkaanse Nederlanders is gedaald ten opzichte van 2009, toen 10,8 procent afhankelijk was van een uitkering.

Figuur 4.3a: Personen (15-64 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Oververtegenwoordiging

Het aandeel Marokkaanse Nederlanders dat afhankelijk is van een uitkering is groter dan van de totale bevolking van 's-Hertogenbosch. Een doelstelling van het beleid is om deze oververtegenwoordiging te verminderen.

De oververtegenwoordiging geeft aan in hoeverre het percentage Marokkaanse Nederlanders met een uitkering afwijkt van dat onder de hele bevolking in de gemeente. De oververtegenwoordiging wordt berekend door het verschil tussen het aandeel uitkeringsontvangers in de totale groep en de groep van Marokkaanse Nederlanders te delen door het aandeel in de totale groep.¹² In tabel 4.3 is per herkomstgroep het aantal en aandeel uitkeringsontvangers onder 15 t/m 64-jarigen en de oververtegenwoordiging weergegeven. Van alle 15 t/m 64-jarigen is in 2010 3,0 procent afhankelijk van een uitkering. In 2010 ontvangt 8,9 procent van de 15 t/m 64-jarige Marokkaanse Nederlanders een uitkering. De oververtegenwoordiging komt in 2010 uit op 199 procent, dat is 50 procentpunten lager dan de oververtegenwoordiging van 249 procent in 2009.¹³ Onder de Marokkaanse Nederlanders met een uitkering gaat het om een afname van 51 personen, onder de totale groep om een afname van 101 personen.

Tabel 4.3: Personen (15-64 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010

	Marokkaans			totaal		
	2009	2010	verschil	2009	2010	verschil
bevolking van 15 t/m 64 jaar	2.910	2.979		95.516	96.628	
uitkeringen (N)	315	264	-51	2.965	2.864	-101
uitkeringen (%)	10,8	8,9	-1,9	3,1	3,0	-0,1
oververtegenwoordiging (%)	249	199	-50	nvt	nvt	nvt

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

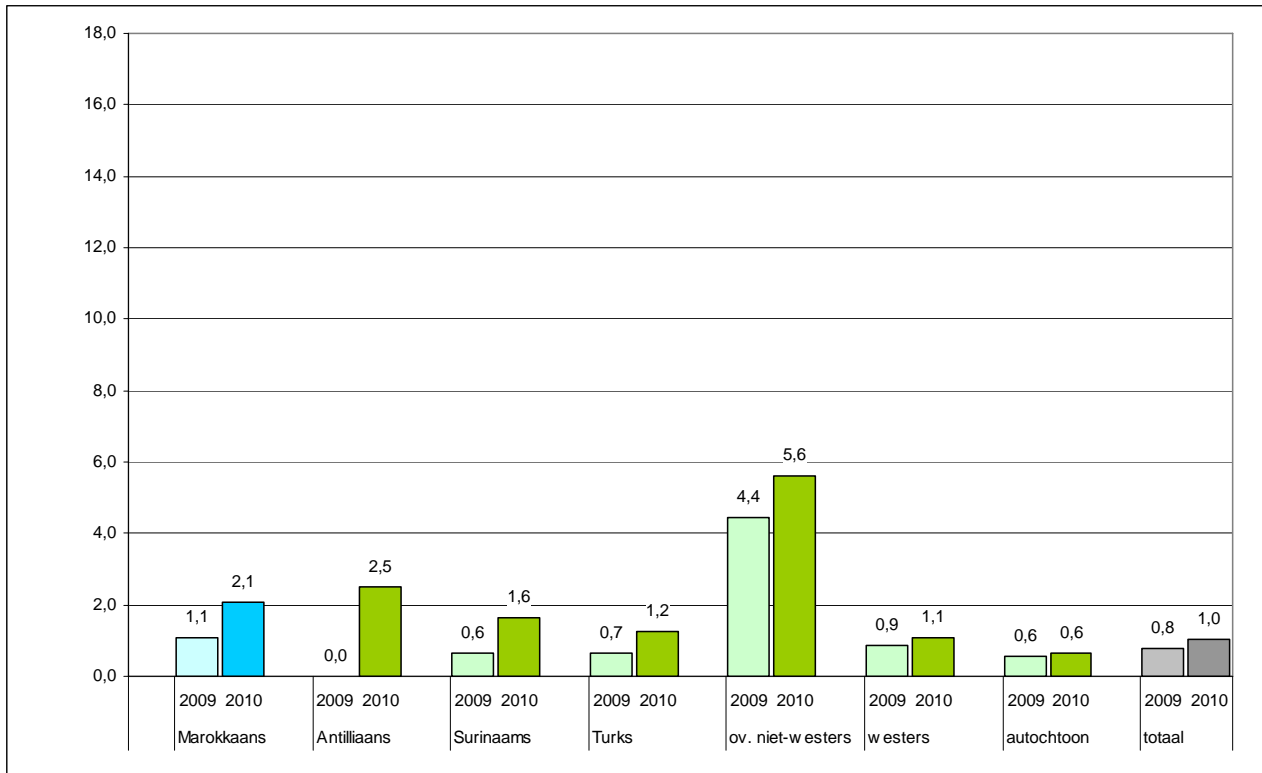
¹² Een rekenvoorbeeld: als van alle 15-64 jarigen in de gemeente 6% afhankelijk is van een uitkering en van de 15-64 jarigen in de herkomstgroep 12% dan is de oververtegenwoordiging: $((12-6)/6)*100=100\%$

¹³ Het percentage oververtegenwoordiging is berekend op basis van de niet-afgeronde percentages.

Jongeren

In deze paragraaf kijken we naar de mate van uitkeringsafhankelijkheid van Marokkaans-Nederlandse jongeren in vergelijking met de uitkeringsafhankelijkheid van alle jongeren in 's-Hertogenbosch.

Als we figuur 4.3b vergelijken met figuur 4.3a, blijkt dat de uitkeringsafhankelijkheid van 15 t/m 24 jarige jongeren veel kleiner is dan van 15 t/m 64 jarigen. Er zijn in 's-Hertogenbosch 16.390 jongeren. Daarvan ontvangen er 167 (1,0 procent) een uitkering. Dit betekent een toename in vergelijking met 2009 toen 0,8 procent van de jongeren een uitkering ontving. Van de 815 Marokkaans-Nederlandse jongeren krijgen 17 (2,1 procent) een uitkering. We zien dat het percentage Marokkaans-Nederlandse jongeren ten opzichte van 2009 toegenomen is. Toen ontving 1,1 procent van de Marokkaans-Nederlandse jongeren een uitkering.

Figuur 4.3b: Personen (15-24 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Oververtegenwoordiging

In tabel 4.4 is het aantal en aandeel uitkeringsontvangers en het oververtegenwoordigingpercentage onder 15 t/m 24-jarigen weergegeven. Voor de 15 t/m 24-jarige Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers is de oververtegenwoordiging 105 procent, dat is 65 procentpunten hoger dan de oververtegenwoordiging van 40 procent in 2009. Onder jonge Marokkaanse Nederlanders met een uitkering gaat het om een toename van 8 personen, onder de totale groep jongeren om een toename van 41 personen.

Tabel 4.4: Personen (15-24 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010

	Marokkaans			totaal		
	2009	2010	verschil	2009	2010	verschil
jongeren van 15 t/m 24 jaar	825	815		16.118	16.390	
uitkeringen (N)	9	17	8	126	167	41
uitkeringen (%)	1,1	2,1	1,0	0,8	1,0	0,2
oververtegenwoordiging (%)	40	105	65	nvt	nvt	nvt

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

In tabel b4.6 in de bijlage wordt het aantal en het percentage uitkeringsontvangers en de oververtegenwoordiging gepresenteerd voor alle 22 gemeenten van het samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders.

4.4.1 Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers naar achtergrondkenmerken

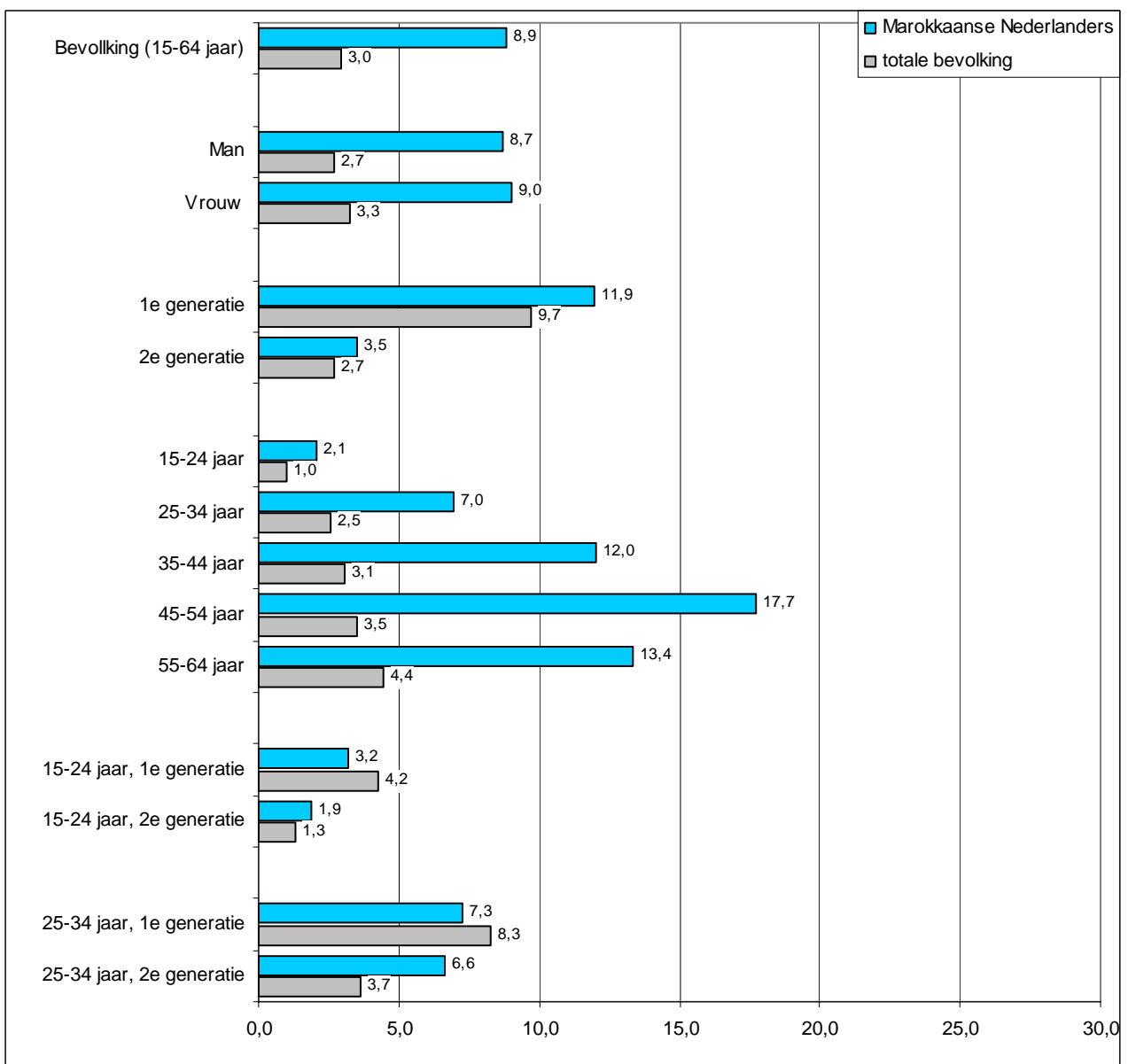
Uit figuur 4.4 blijkt dat het aandeel Marokkaans-Nederlandse vrouwen en mannen die afhankelijk zijn van een uitkering ongeveer even groot is (8,7 procent versus 9,0 procent).

Evenals bij alle andere bevolkingsgroepen is de uitkeringsafhankelijkheid onder Marokkaans-Nederlandse ouderen veel groter dan onder Marokkaans-Nederlandse jongeren. Marokkaanse Nederlanders zijn echter binnen elke leeftijdsgroep oververtegenwoordigd. Het hoogste percentage Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers vinden we onder 45 t/m 54-jarigen (17,7 procent). Onder de totale bevolking van 's-Hertogenbosch ligt het aandeel uitkeringsontvangers onder 45 t/m 54-jarigen op 3,5 procent.

Verder blijkt de eerste generatie Marokkaanse Nederlanders uit 's-Hertogenbosch veel vaker afhankelijk van een uitkering dan de tweede generatie (11,9 procent versus 3,5 procent).

Dit is deels het gevolg van het verschil in de leeftijdsopbouw tussen de eerste en tweede generatie Marokkaanse Nederlanders. De tweede generatie is gemiddeld genomen veel jonger en het aandeel uitkeringsontvangers onder

jongeren is veel kleiner dan onder ouderen. We corrigeren hiervoor door generaties te vergelijken binnen de onderscheiden leeftijdsgroepen. We zien dat de verschillen na leeftijdscorrectie veel kleiner worden. Het percentage uitkeringsontvangers blijft onder eerste generatie Marokkaanse Nederlanders iets hoger dan onder de tweede generatie. In de leeftijdsgroep 15 t/m 24 jaar is het aandeel uitkeringsontvangers onder de eerste generatie Marokkaanse Nederlanders (3,2 procent) iets hoger dan onder de tweede generatie Marokkaanse Nederlanders (1,9 procent). In de opvolgende leeftijdsgroep van 25 t/m 34 jaar is het verschil tussen de eerste generatie en de tweede generatie ook klein (7,3 procent versus 6,6 procent).

Figuur 4.4: Aandeel Marokkaanse Nederlanders (15–64 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar achtergrondkenmerken, per 1 januari 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstanties

Kenmerken van uitkeringsontvangers

In tabel b4.4 in de bijlage worden ook cijfers gepresenteerd over de uitkeringsduur. We zien daar dat van de Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers een groot gedeelte al langdurig afhankelijk is van een uitkering. Iets meer dan een derde (35,6 procent) van de Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers is 5 jaar of langer afhankelijk van een uitkering. Dat percentage is bijna gelijk aan dat van de totale groep uitkeringsontvangers in 's-Hertogenbosch (37,5 procent).

5.1 Inleiding

Het huidige beleid richt zich tevens op het verminderen van criminaliteit. In dit hoofdstuk wordt stilgestaan bij de omvang en aard van criminaliteit onder de Marokkaans-Nederlandse bevolking in 's-Hertogenbosch. Daarbij wordt een vergelijking gemaakt met het aandeel verdachten onder andere grote herkomstgroepen en onder de totale bevolking van 's-Hertogenbosch. In paragraaf 5.2 wordt kort ingegaan op de gebruikte begrippen en de databron. In paragraaf 5.3 wordt aandacht geschonken aan de omvang van de criminaliteit onder de Marokkaans-Nederlandse bevolking van 's-Hertogenbosch in het jaar 2010. We bekijken of er ten opzichte van de totale bevolking van de gemeente een oververtegenwoordiging is van Marokkaans-Nederlandse verdachten en of zich hierin ten opzichte van 2009 veranderingen hebben voorgedaan. Vervolgens gaan we in op de achtergrondkenmerken en de oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse verdachten in de bevolking van 's-Hertogenbosch. In paragraaf 5.4 worden verdachtencijfers gepresenteerd voor de periode 2006-2010. Het gaat hier om welk deel van de per 1 januari 2010 in 's-Hertogenbosch ingeschreven bevolking op enig moment in de periode 2006-2010 minimaal één keer in aanraking met de politie is gekomen op verdenking van betrokkenheid bij een misdrijf. Vervolgens komt in paragraaf 5.5 de pleegcarrière aan de orde en wordt in paragraaf 5.6 ingegaan op het type misdrijven waar Marokkaanse Nederlanders van verdacht worden.

5.2 Gebruikte begrippen en databron

Verdachten, antecedenten en misdrijven

In deze paragraaf gaan we kort in op de gebruikte begrippen. We maken onderscheid tussen verdachten, antecedenten en misdrijven. Er wordt eerst gerapporteerd over (het percentage) verdachten. Een persoon staat als verdachte geregistreerd indien tegen hem proces-verbaal is opgemaakt ter zake van één of meer misdrijven/delicten. Zo'n proces-verbaal wordt een antecedent genoemd. In een proces-verbaal of antecedent kunnen meerdere

misdrijven worden geregistreerd. Men kan hierbij denken aan een winkeldiefstal waarbij ook mishandeling heeft plaatsgevonden. Indien van deze gebeurtenis proces-verbaal wordt opgemaakt, zullen hierin meerdere wetsartikelen worden vermeld. Uiteraard komt het ook voor dat in een bepaald jaar een persoon meer dan één keer met de politie in aanraking komt op verdenking van een misdrijf. Van een persoon die in een bepaald jaar drie keer is opgepakt door de politie voor een misdrijf en waartegen evenzoveel keer proces-verbaal is opgemaakt staan dan drie antecedenten geregistreerd. Het totaal aantal geregistreerde antecedenten en misdrijven in een bepaalde periode is dus bijna per definitie groter dan het totaal aantal geregistreerde verdachten. In paragraaf 5.5 wordt nagegaan of een verdachte eenmalig of vaker verdacht is geweest van een misdrijf. Hiervoor wordt de term pleegcarrière gebruikt. Verdachten worden onderscheiden naar beginners, meerplegers en veelplegers. Voor verdere uitleg zie paragraaf 5.5 en de begrippenlijst en technische toelichting in de bijlagen.

Databron

Voor dit hoofdstuk maken we gebruik van verdachtenregistraties uit het zogenaamde Herkenningsdienstsysteem (HKS). De gegevens zijn afkomstig van de Dienst IPOL van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De Dienst IPOL verzamelt jaarlijks data vanuit het HKS. In het HKS worden verdachten geregistreerd tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt wegens een misdrijf. Het is de overtuiging van de politie dat het daders zijn. Voor deze personen is proces-verbaal van opsporing gemaakt en verstuurd naar het Openbaar Ministerie. De rechter moet zich er nog over uitspreken. We rapporteren dus over verdachten en niet over veroordeelden.

Cijfers 2010

De cijfers over het meest recent verlopen jaar (hier dus 2010) zijn altijd voorlopige cijfers. Deze cijfers worden in het eerste kwartaal van het komende jaar (2012) pas definitief. De daderaantallen lopen in vrijwel alle korpsen sinds 2008 terug. Dit wordt mogelijk mede veroorzaakt door de invoering van het nieuwe bedrijfsprocessensysteem BVH (Basisvoorziening Handhaving). De invoering van dit systeem heeft de administratieve druk bij de korpsen opgevoerd waardoor in sommige regio's ook de registratie in HKS onder tijdsdruk kwam te staan met als gevolg registratieachterstanden in HKS. In de technische toelichting is hier nader op ingegaan. Dit geldt echter voor alle bevolkingsgroepen zodat het vergelijken van percentages wel mogelijk is.

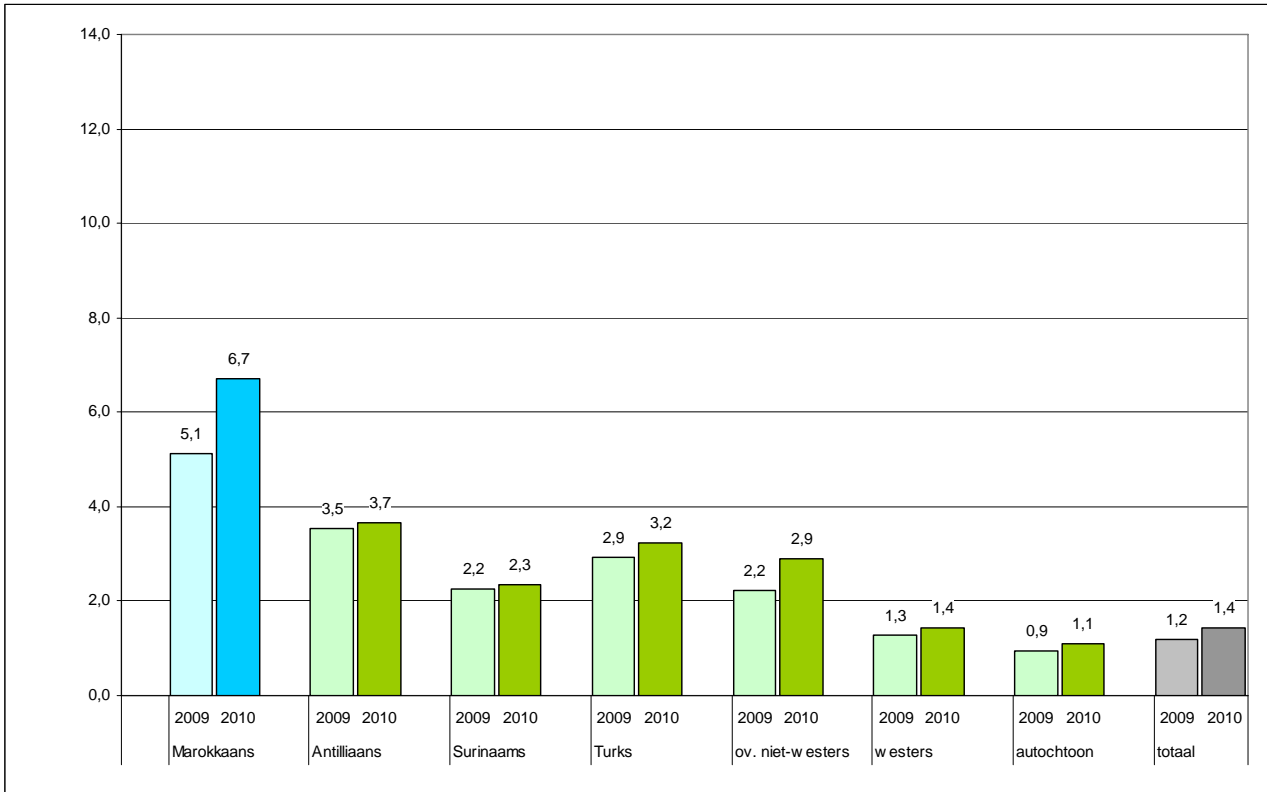
Koppeling

Geregistreerde verdachten in 2010 zijn op basis van het versleutelde persoonsnummer gekoppeld aan het bevolkingsbestand per 1 januari 2010. Indien het persoonsnummer in de verdachtenregistratie niet bekend is, kan er per definitie geen koppeling worden gemaakt met het bevolkingsbestand. Verdachten zonder valide persoonsnummer zijn in onderstaande tabellen dus niet opgenomen. Ook verdachten die in de loop van 2010 vanuit een niet in het onderzoek betrokken gemeente in een van de betrokken gemeenten is komen wonen, vallen buiten onderstaande analyses. De gepresenteerde verdachtenpercentages en aantallen kunnen daardoor verschillen van de door de Dienst IPOL gepresenteerde cijfers. Voor meer informatie over het HKS verwijzen we naar de begrippenlijst en technische toelichting in de bijlagen.

5.3 Verdachten 2010

In deze paragraaf gaan we in op verdachten van 12 jaar en ouder. Per 1 januari 2010 telt 's-Hertogenbosch 120.630 inwoners van 12 jaar of ouder. In het jaar 2010 komen er hiervan 1.713 (1,4 procent) in aanraking met de politie op verdenking van een misdrijf en worden als verdachte in het HKS geregistreerd (zie figuur 5.1a en tabel 5.1). Het percentage verdachten is ten opzichte van 2009 (1,2 procent) gestegen.

Van de 3.400 Marokkaanse Nederlanders van 12 jaar en ouder worden 228 (6,7 procent) personen verdacht. Het percentage verdachten onder Marokkaanse Nederlanders is hoger dan het percentage in 2009, toen 5,1 procent werd verdacht van een misdrijf.

Figuur 5.1a: Verdachten (12 jaar en ouder), in 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep per 1 januari)

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Oververtegenwoordiging

De oververtegenwoordiging geeft aan in welke mate het verdachtenpercentage van Marokkaanse Nederlanders afwijkt van dat van de hele bevolking in de gemeente. De oververtegenwoordiging wordt berekend door het verschil tussen het aandeel verdachten in de totale groep en het aandeel Marokkaans-Nederlandse verdachten te delen door het aandeel verdachten in de totale groep.¹⁴ In tabel 5.1 is per herkomstgroep het aantal en aandeel verdachten van 12 jaar en ouder en het percentage oververtegenwoordiging weergegeven. Van alle personen van 12 jaar en ouder staat 1,4 procent geregistreerd als verdachte. Van Marokkaanse Nederlanders van 12 jaar en ouder staat 6,7 procent geregistreerd als verdachte. De oververtegenwoordiging voor de Marokkaans-Nederlandse verdachten van 12 jaar en ouder is 372 procent, dat is 45 procentpunten hoger dan de oververtegenwoordiging in 2009.¹⁵ Deze bedroeg toen 327 procent. Onder Marokkaans-Nederlandse verdachten is het aantal verdachten met 58 personen toegenomen, onder de totale groep met 285 personen.

¹⁴ Een rekenvoorbeeld: als van alle personen van 12 jaar en ouder in de gemeente 3% wordt verdacht en van de personen van 12 jaar en ouder in de herkomstgroep 6% dan is de oververtegenwoordiging: $((6-3)/3)*100=100\%$

¹⁵ Het percentage oververtegenwoordiging is berekend op basis van de niet-afgeronde percentages.

Tabel 5.1: Personen (12 jaar en ouder) verdacht van een misdrijf, naar etnische herkomst, 2009 en 2010

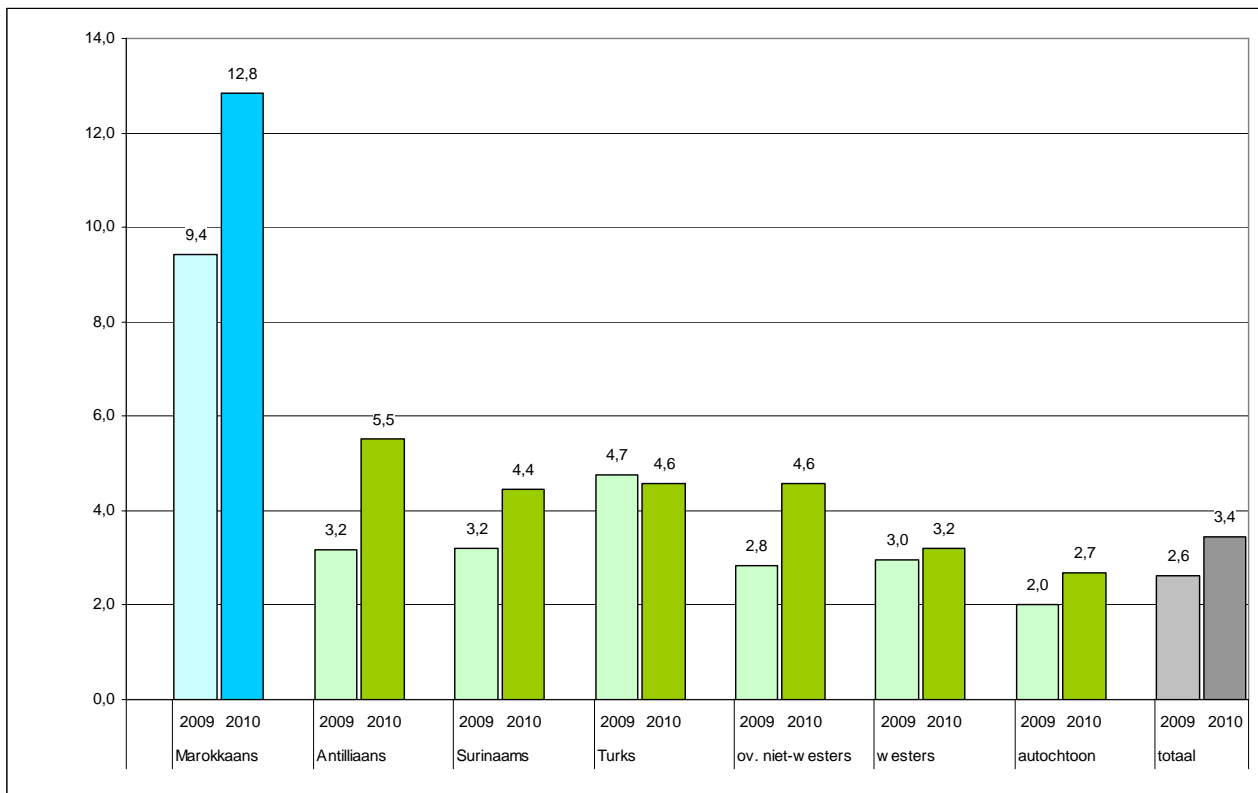
	Marokkaans			totaal		
	2009	2010	verschil	2009	2010	verschil
bevolking van 12 jaar en ouder	3.315	3.400		119.007	120.630	
verdacht (N)	170	228	58	1.428	1.713	285
verdacht (%)	5,1	6,7	1,6	1,2	1,4	0,2
oververtegenwoordiging (%)	327	372	45	nvt	nvt	nvt

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Jongeren

In figuur 5.1b is het percentage verdachten onder jongeren opgenomen. Als we deze figuur vergelijken met figuur 5.1a zien we dat het percentage verdachten onder jongeren in het algemeen groter is dan onder ouderen. Er wonen in 's-Hertogenbosch 20.874 jongeren in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar (zie ook tabel 5.2). In 2010 worden er daarvan 719 verdacht, dat is 3,4 procent. Het aandeel verdachte jongeren is groter dan in 2009. Toen werd 2,6 procent van alle 12 t/m 24-jarige jongeren verdacht van een misdrijf.

Van de 1.060 Marokkaans-Nederlandse jongeren worden er 136 (12,8 procent) verdacht. Dat is meer dan het percentage in 2009 (9,4 procent).

Figuur 5.1b: Verdachten (12-24 jaar), in 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep per 1 januari)

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Oververtegenwoordiging

In tabel 5.2 is per herkomstgroep het aantal en aandeel verdachten onder 12 t/m 24-jarigen en het oververtegenwoordigingpercentage weergegeven voor de afgelopen twee jaar.

De oververtegenwoordiging voor de Marokkaans-Nederlandse verdachten van 12 t/m 24 jaar bedraagt 272 procent. Dat is 11 procentpunten hoger dan de oververtegenwoordiging van 261 procent in 2009. Onder de jonge Marokkaans-Nederlandse verdachten ging het om een toename van 35 personen, onder de totale groep om een toename van 180 personen.

Tabel 5.2: Personen (12-24 jaar) verdacht van een misdrijf, naar etnische herkomst, 2009 en 2010

	Marokkaans			totaal		
	2009	2010	verschil	2009	2010	verschil
jongeren van 12 t/m 24 jaar	1.072	1.060		20.647	20.874	
verdacht (N)	101	136	35	539	719	180
verdacht (%)	9,4	12,8	3,4	2,6	3,4	0,8
oververtegenwoordiging (%)	261	272	11	nvt	nvt	nvt

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

In tabel b5.4 in de bijlage wordt ook het aantal en het percentage verdachten en de oververtegenwoordiging gepresenteerd voor alle 22 gemeenten van het samenwerkingsverband Marokkaanse Nederlanders.

5.3.1 Marokkaans-Nederlandse verdachten naar achtergrondkenmerken

In figuur 5.2 wordt het aandeel verdachten uitgesplitst naar subgroepen.

Verdachten naar geslacht

Mannen worden veel vaker verdacht dan vrouwen. Dit geldt ook voor de Marokkaanse Nederlanders. Van alle Marokkaans-Nederlandse vrouwen van 12 jaar en ouder in 's-Hertogenbosch wordt in 2010 1,7 procent verdacht. Van de Marokkaans-Nederlandse mannen wordt 11,2 procent verdacht van een misdrijf (zie figuur 5.2). We zien dat het verdachtenpercentage onder Marokkaans-Nederlandse mannen in vergelijking met andere herkomstgroepen bovengemiddeld is (zie ook tabel b5.1 in de bijlage). Het percentage verdachten onder Marokkaans-Nederlandse mannen ligt meer dan vier keer zo hoog als onder de totale bevolking van 's-Hertogenbosch (2,3 procent). Ook Marokkaans-Nederlandse vrouwen worden vaker verdacht dan de totale vrouwelijke bevolking van 's-Hertogenbosch waarvan 0,5 procent verdacht wordt.

Verdachten naar leeftijd en generatie

Van de Marokkaans-Nederlandse minderjarigen (12 t/m 17-jarigen) wordt 12,4 procent verdacht, van de jongvolwassenen (18 t/m 24-jarigen) 13,1 procent. Onder de groep 25 t/m 44-jarige Marokkaanse Nederlanders is het percentage verdachten 5,6 procent, dat is aanzienlijk lager dan onder de Marokkaans-Nederlandse minderjarigen en jongvolwassenen (zie figuur 5.2).

Het aandeel verdachten onder Marokkaanse Nederlanders afkomstig van de tweede generatie lijkt in vergelijking met het aandeel onder verdachten van de eerste generatie groot. Van de eerste generatie Marokkaanse Nederlanders is 3,2 procent verdacht, van de tweede generatie 12,2 procent. Een en ander hangt echter sterk samen met het verschil in leeftijdsopbouw tussen de eerste en tweede generatie Marokkaanse Nederlanders. De tweede generatie is gemiddeld genomen veel jonger en, zoals eerder werd aangegeven, het aandeel verdachten onder jongeren is in het algemeen groter dan onder ouderen. Om te voorkomen dat verschillen in verdachtenpercentages tussen generaties onterecht worden toegeschreven aan een generatie-effect, terwijl er eigenlijk sprake is van een leeftijdseffect, is in figuur 5.2 de analyse tevens gemaakt voor Marokkaans-Nederlandse jongeren in de leeftijd van 12 t/m 24 jaar.

We zien dat het verschil tussen de generaties na de correctie voor leeftijd kleiner is geworden maar nog steeds aanwezig is. Van de eerste generatie Marokkaanse Nederlanders van 12 t/m 24 jaar wordt 8,8 procent verdacht. Onder tweede generatie Marokkaanse Nederlanders binnen dezelfde leeftijdscategorie is dit percentage 13,4 procent.

Verdachten naar onderwijsniveau en voortijdig schoolverlaten

Schoolgaande jongeren die onderwijs volgen op een laag niveau, hebben een grotere kans om in aanraking te komen met de politie op verdenking van een misdrijf dan jongeren die onderwijs volgen op een hoog niveau.¹⁶ Deze samenhang zien we zowel bij de totale groep als bij Marokkaans-Nederlandse jongeren in de leeftijd van 12 t/m 22 jaar.

Onder voortijdig schoolverlaters ligt het percentage verdachten hoger dan onder niet schoolverlaters. Van de Marokkaans-Nederlandse niet voortijdig schoolverlaters wordt 12,1 procent verdacht, van de Marokkaans-Nederlandse voortijdig schoolverlaters maar liefst 34,2 procent. Deze samenhang tussen voortijdig schoolverlaten en criminaliteit zien we ook voor de totale groep jongeren (zie tabel b5.1 in de bijlage).

---

¹⁶ De opleidingen zijn gecodeerd in drie onderwijsniveaus. Praktijkonderwijs, vmbo bb, vmbo kb, mbo 1 en mbo 2 zijn gecategoriseerd als laag niveau; onderbouw vo, vmbo-tl, vmbo gl, mbo 3 en mbo 4 als middelbaar niveau; havo, vwo, hbo en wo als hoog niveau.

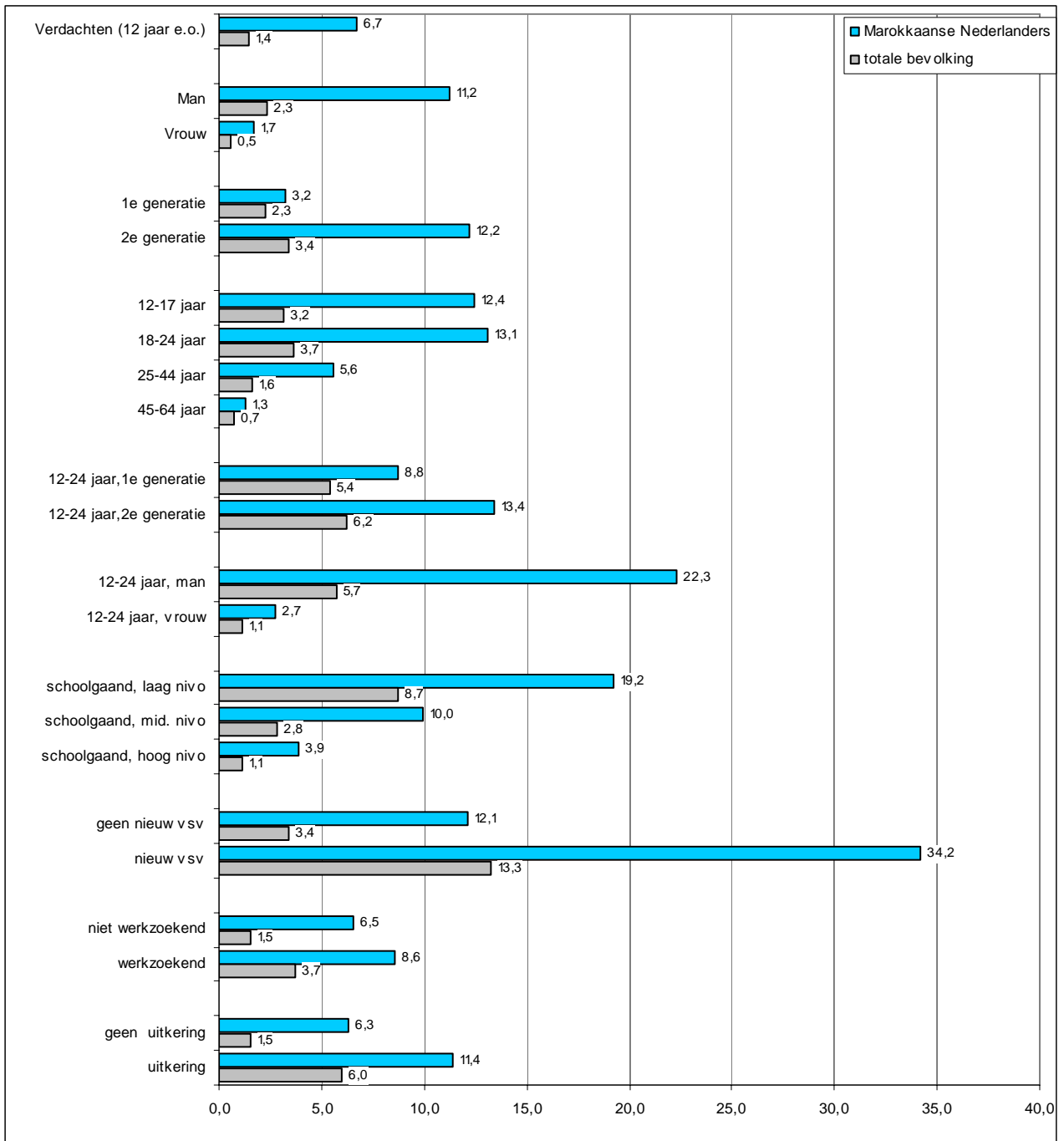

Verdachten naar werk en uitkeringsafhankelijkheid

Onder zowel de totale bevolking als Marokkaanse Nederlanders in 's-Hertogenbosch zien we dat werkzoekenden vaker worden verdacht dan niet-werkzoekenden. Het percentage verdachten onder Marokkaans-Nederlandse niet-werkzoekenden ligt op 6,5 procent, onder Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden is 8,6 procent verdacht.

Personen met een uitkering worden vaker verdacht dan personen zonder uitkering. Van de Marokkaans-Nederlandse bevolking van 's-Hertogenbosch met een uitkering wordt 11,4 procent verdacht. Van de Marokkaanse Nederlanders zonder uitkering wordt 6,3 procent verdacht. Binnen elke onderscheiden categorie in figuur 5.2 geldt dat het percentage verdachten onder de Marokkaans-Nederlandse bevolking van 's-Hertogenbosch hoger ligt dan onder de totale bevolking.

Hoofdstuk 5

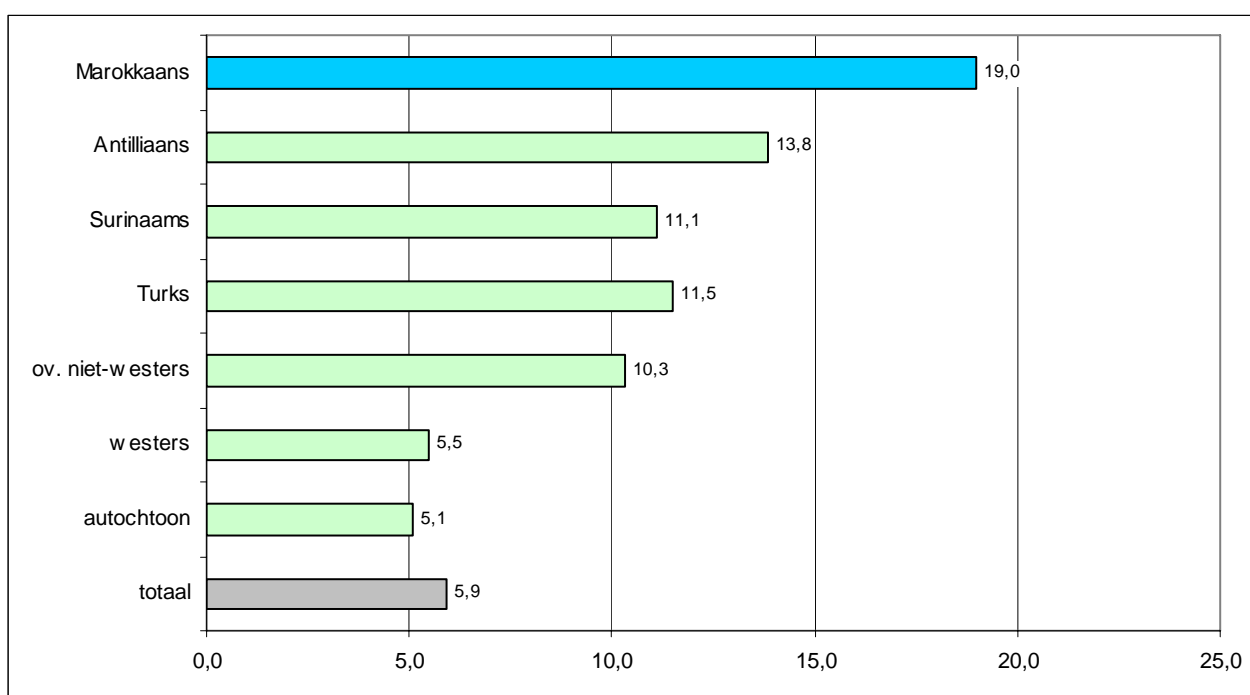

Figuur 5.2: Aandeel Marokkaans-Nederlandse verdachten (12 jaar e.o.) naar achtergrondkenmerken, in 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

5.4 Verdachten 2006-2010

Tot op heden is ingegaan op de betrokkenheid bij criminaliteit in een specifiek onderzoeksjaar. Er is dus gekeken naar welk deel van de bevolking van 's-Hertogenbosch in 2010 werd verdacht van een delict. In deze paragraaf gaan we na welk deel van de per 1 januari 2010 ingeschreven bevolking op enig moment in de gehele periode 2006-2010 minimaal één keer in aanraking met de politie is gekomen op verdenking van een misdrijf.

Figuur 5.3: Verdachten 12 jaar en ouder in de periode 2006-2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep per 1 januari 2010)

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

In figuur 5.3 zien we dat van de gehele bevolking van twaalf jaar en ouder die per 1 januari 2010 in 's-Hertogenbosch woont in de periode 2006-2010 5,9 procent minimaal één keer in aanraking gekomen is met de politie op verdenking van een misdrijf. Dit percentage ligt onder Marokkaanse Nederlanders veel hoger. Van de Marokkaanse Nederlanders van twaalf jaar en ouder die per 1 januari 2010 in 's-Hertogenbosch wonen, is in de periode 2006-2010 19,0 procent minimaal één keer in aanraking gekomen met de politie op verdenking van een misdrijf (zie figuur 5.3).

Uitsplitsing van dit gegeven naar leeftijd en geslacht laat zien dat voor bepaalde subgroepen dit cijfer nog aanzienlijk hoger ligt (zie tabel b5.2 in de bijlage). Zo

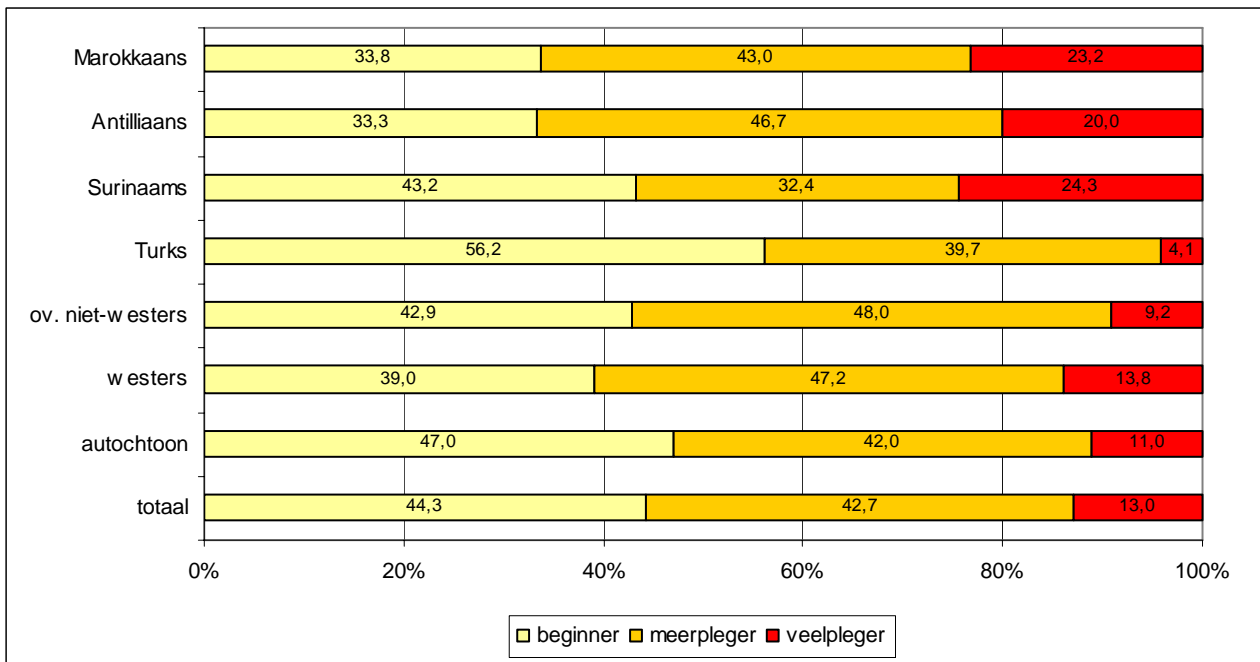
is bijvoorbeeld van de 12 t/m 24-jarige Marokkaans-Nederlandse mannen in de periode 2006-2010 47,7 procent één keer of meer in aanraking gekomen met de politie. Gemiddeld is in 's-Hertogenbosch 17,7 procent van de 12 t/m 24-jarige mannen in dezelfde periode in aanraking geweest met de politie.

5.5 Pleegcarrière

In deze paragraaf wordt stilgestaan bij de pleegcarrière van verdachten. Hierbij gaat het erom of een verdachte eenmalig of vaker verdacht is geweest van een misdrijf. Verdachten worden onderscheiden naar beginners, meerplegers en veelplegers. Het indelen van verdachten in deze categorieën gebeurt aan de hand van het aantal processen-verbaal van aanhouding dat tegen hen is opgemaakt. Een beginner is een verdachte tegen wie niet eerder een proces-verbaal van aanhouding is opgemaakt.¹⁷ Een meerpleger is een verdachte tegen wie 2-5 processen-verbaal (voor strafrechtelijk minderjarigen) of 2-10 processen-verbaal (voor strafrechtelijk meerderjarigen) zijn opgemaakt en een veelpleger is een verdachte tegen wie meer dan 5 processen-verbaal (voor strafrechtelijk minderjarigen) of meer dan 10 processen-verbaal (voor strafrechtelijk meerderjarigen) zijn opgemaakt.

---

¹⁷ Wanneer iemand in een bepaald kalenderjaar voor het eerst als verdachte wordt aangehouden en in hetzelfde jaar nogmaals, dan wordt hij in de jaarcijfers als meerpleger gecategoriseerd.

Figuur 5.4: Verdachten (12 jaar e.o.) naar pleegcarrière in 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

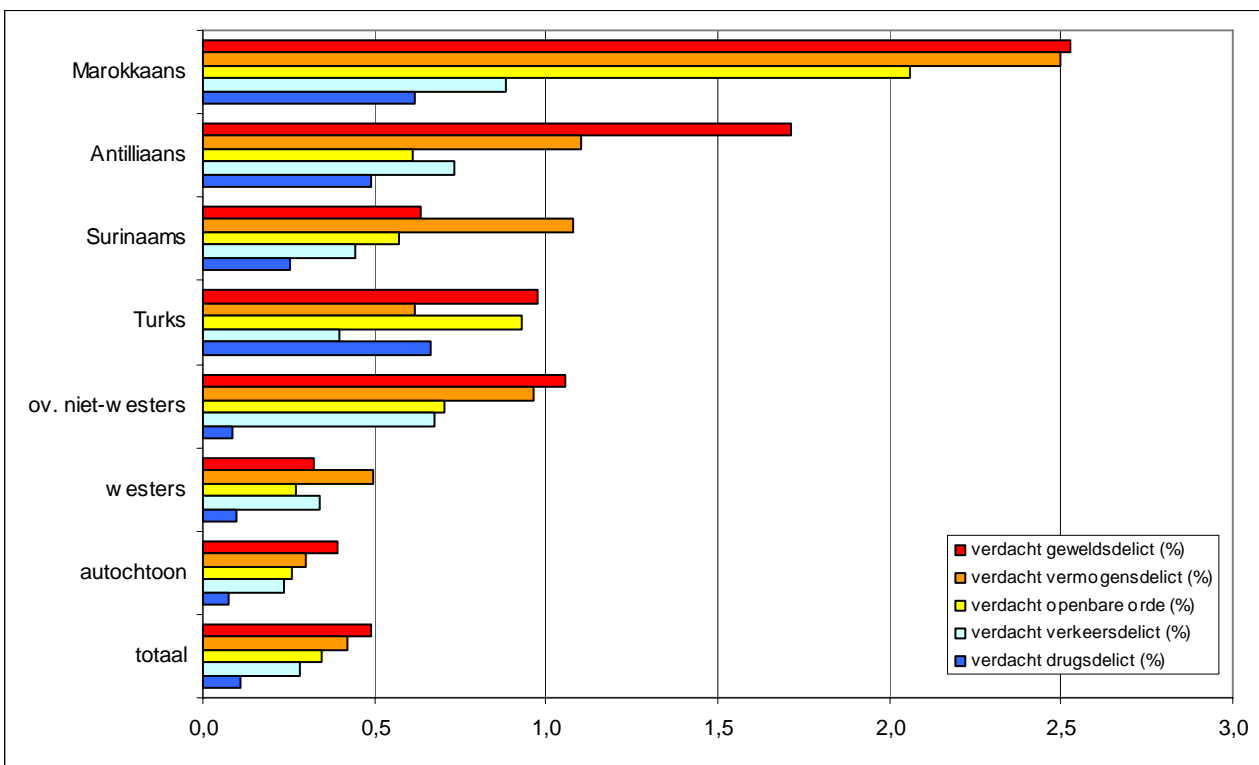
Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Wanneer we in figuur 5.4 de pleegcarrière van alle verdachten uit 's-Hertogenbosch bekijken zien we dat 44,3 procent beginner is, 42,7 procent meerpleger en 13,0 procent veelpleger. Van de Marokkaans-Nederlandse verdachten valt op dat een relatief kleiner deel beginner is (33,8 procent). Het aandeel meerplegers ongeveer gelijk aan het gemiddelde (43,0 procent). Vooral het aandeel veelplegers is ten opzichte van de totale verdachtenpopulatie erg groot. Bijna een kwart (23,2 procent) van de Marokkaans-Nederlandse verdachten is veelpleger.

5.6 Aard van de criminaliteit

Tot op heden is ingegaan op de vraag of en in welke mate personen worden verdacht van criminaliteit. In paragraaf 5.1 is het verschil uitgelegd tussen verdachten, antecedenten en misdrijven. Het gegeven dat van één verdachte meerdere misdrijven kunnen worden geregistreerd, maakt de analyse en de interpretatie van de aard van de criminaliteit aanzienlijk complexer dan de analyse van de omvang van de criminaliteit. Er zijn verschillende mogelijkheden om de aard van de criminaliteit in kaart te brengen. Vaak wordt dit gedaan op het niveau van het delict. Daarbij wordt de omvang van een bepaald type delict gerelateerd aan het totale aantal gepleegde delicten. Omdat een dergelijke

analyse op het niveau van het delict uitsluitend ingaat op de door de verdachten gepleegde delicten raakt de relatie met de relatieve omvang van de criminaliteit uit beeld. We presenteren daarom een analyse van de aard van de criminaliteit waarin ook deze relatieve omvang van de criminaliteit is verdisconteerd. In deze analyse wordt het aantal verdachten van een bepaald type delict gerelateerd aan de bevolking. Daarbij wordt een uitsplitsing gemaakt naar herkomstgroep. In figuur 5.5 is deze analyse grafisch weergegeven. Ten opzichte van de totale bevolking en andere herkomstgroepen, zijn Marokkaanse Nederlanders oververtegenwoordigd binnen elke onderscheiden delicttype. Onder de Marokkaans-Nederlandse bevolking komen opvallend veel openbare orde, vermogens- en geweldsdelicten voor.

Figuur 5.5: Verdachten (12 jaar e.o.) en delicttype in 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)
 Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Bijlage bij hoofdstuk 2

Tabel b2.1: Demografische kerncijfers bevolking, 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep en absolute aantallen)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Bevolkingsomvang (N)	4.487		989		1.845		2.815		4.459		12.290		112.764		139.649	
Aandeel in de bevolking (%)		3,2		0,7		1,3		2,0		3,2		8,8		80,7		100,0
Geslacht																
Man	2.315	51,6	504	51,0	902	48,9	1.460	51,9	2.261	50,7	5.917	48,1	55.287	49,0	68.646	49,2
Vrouw	2.172	48,4	485	49,0	943	51,1	1.355	48,1	2.198	49,3	6.373	51,9	57.477	51,0	71.003	50,8
Generatie																
1e generatie	2.105	46,9	529	53,5	924	50,1	1.394	49,5	2.932	65,8	4.926	40,1	-	-	12.810	47,6
2e generatie	2.382	53,1	460	46,5	921	49,9	1.421	50,5	1.527	34,2	7.364	59,9	-	-	14.075	52,4
Leeftijd																
0-11 jaar	1.087	24,2	172	17,4	266	14,4	554	19,7	1.040	23,3	1.218	9,9	14.682	13,0	19.019	13,6
12-17 jaar	466	10,4	118	11,9	178	9,6	307	10,9	389	8,7	524	4,3	7.065	6,3	9.047	6,5
18-24 jaar	594	13,2	136	13,8	227	12,3	327	11,6	506	11,3	1.035	8,4	9.002	8,0	11.827	8,5
25-44 jaar	1.469	32,7	329	33,3	598	32,4	1.059	37,6	1.668	37,4	4.036	32,8	33.092	29,3	42.251	30,3
45-64 jaar	695	15,5	190	19,2	484	26,2	422	15,0	758	17,0	3.751	30,5	31.687	28,1	37.987	27,2
65 jaar e.o.	176	3,9	44	4,4	92	5,0	146	5,2	98	2,2	1.726	14,0	17.236	15,3	19.518	14,0
Leeftijd, generatie																
0-11 jaar, 1e generatie	24	2,2	21	12,2	8	3,0	11	2,0	100	9,6	149	12,2	-	-	313	7,2
0-11 jaar, 2e generatie	1.063	97,8	151	87,8	258	97,0	543	98,0	940	90,4	1.069	87,8	-	-	4.024	92,8
12-17 jaar, 1e generatie	30	6,4	28	23,7	18	10,1	9	2,9	156	40,1	122	23,3	-	-	363	18,3
12-17 jaar, 2e generatie	436	93,6	90	76,3	160	89,9	298	97,1	233	59,9	402	76,7	-	-	1.619	81,7
18-24 jaar, 1e generatie	107	18,0	51	37,5	29	12,8	51	15,6	346	68,4	444	42,9	-	-	1.028	36,4
18-24 jaar, 2e generatie	487	82,0	85	62,5	198	87,2	276	84,4	160	31,6	591	57,1	-	-	1.797	63,6
25-44 jaar, 1e generatie	1.073	73,0	208	63,2	336	56,2	757	71,5	1.501	90,0	1.692	41,9	-	-	5.567	60,8
25-44 jaar, 2e generatie	396	27,0	121	36,8	262	43,8	302	28,5	167	10,0	2.344	58,1	-	-	3.592	39,2
45-64 jaar, 1e generatie	695	100,0	181	95,3	447	92,4	420	99,5	736	97,1	1.691	45,1	-	-	4.170	66,2
45-64 jaar, 2e generatie	0	0,0	9	4,7	37	7,6	2	0,5	22	2,9	2.060	54,9	-	-	2.130	33,8
65 jaar e.o., 1e generatie	176	100,0	40	90,9	86	93,5	146	100,0	93	94,9	828	48,0	-	-	1.369	60,0
65 jaar e.o., 2e generatie	0	0,0	4	9,1	6	6,5	0	0,0	5	5,1	898	52,0	-	-	913	40,0
Burgerlijke staat																
Ongehuwd	1.086	35,2	487	65,7	726	49,9	553	27,0	1.650	52,1	4.225	39,4	34.703	37,2	43.430	37,9
Gehuwd	1.688	54,8	175	23,6	454	31,2	1.267	61,9	1.219	38,5	4.741	44,2	44.093	47,2	53.637	46,8
Gescheiden	249	8,1	70	9,4	234	16,1	190	9,3	245	7,7	1.187	11,1	8.528	9,1	10.703	9,3
Weduwstaar	60	1,9	9	1,2	42	2,9	37	1,8	51	1,6	569	5,3	6.060	6,5	6.828	6,0

Bron: GBA, bewerking Risbo

Tabel b2.1a: Demografische kerncijfers bevolking, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Aandeel in de bevolking (%)	3,2	3,2	0,7	0,7	1,3	1,3	2,0	2,0	3,1	3,2	8,8	8,8	80,9	80,7	100,0	100,0
Geslacht																
Man	51,3	51,6	50,6	51,0	48,8	48,9	51,9	51,9	51,2	50,7	48,3	48,1	49,0	49,0	49,1	49,2
Vrouw	48,7	48,4	49,4	49,0	51,2	51,1	48,1	48,1	48,8	49,3	51,7	51,9	51,0	51,0	50,9	50,8
Generatie																
1e generatie	47,3	46,9	53,6	53,5	50,8	50,1	49,9	49,5	66,6	65,8	39,9	40,1	0,0	-	47,7	47,6
2e generatie	52,7	53,1	46,4	46,5	49,2	49,9	50,1	50,5	33,4	34,2	60,1	59,9	0,0	-	52,3	52,4
Leeftijd																
0-11 jaar	24,5	24,2	17,1	17,4	14,9	14,4	20,4	19,7	23,1	23,3	9,5	9,9	13,1	13,0	13,6	13,6
12-17 jaar	11,1	10,4	12,4	11,9	9,7	9,6	10,9	10,9	8,7	8,7	4,6	4,3	6,3	6,3	6,6	6,5
18-24 jaar	13,3	13,2	13,9	13,8	12,5	12,3	11,3	11,6	12,3	11,3	8,2	8,4	7,9	8,0	8,4	8,5
25-44 jaar	32,7	32,7	32,8	33,3	32,2	32,4	38,9	37,6	37,3	37,4	33,3	32,8	29,7	29,3	30,6	30,3
45-64 jaar	14,8	15,5	19,5	19,2	25,8	26,2	13,4	15,0	16,3	17,0	30,4	30,5	28,0	28,1	27,0	27,2
65 jaar e.o.	3,6	3,9	4,2	4,4	4,9	5,0	5,1	5,2	2,3	2,2	13,9	14,0	15,0	15,3	13,8	14,0
Leeftijd, generatie																
0-11 jaar, 1e generatie	2,1	2,2	12,2	12,2	3,6	3,0	1,6	2,0	9,5	9,6	10,8	12,2	-	-	6,6	7,2
0-11 jaar, 2e generatie	97,9	97,8	87,8	87,8	96,4	97,0	98,4	98,0	90,5	90,4	89,2	87,8	-	-	93,4	92,8
12-17 jaar, 1e generatie	8,0	6,4	22,7	23,7	7,9	10,1	3,3	2,9	44,4	40,1	24,1	23,3	-	-	19,2	18,3
12-17 jaar, 2e generatie	92,0	93,6	77,3	76,3	92,1	89,9	96,7	97,1	55,6	59,9	75,9	76,7	-	-	80,8	81,7
18-24 jaar, 1e generatie	20,1	18,0	36,8	37,5	11,8	12,8	16,4	15,6	70,4	68,4	41,1	42,9	-	-	36,8	36,4
18-24 jaar, 2e generatie	79,9	82,0	63,2	62,5	88,2	87,2	83,6	84,4	29,6	31,6	58,9	57,1	-	-	63,2	63,6
25-44 jaar, 1e generatie	75,8	73,0	65,0	63,2	60,8	56,2	74,3	71,5	90,8	90,0	40,9	41,9	-	-	61,2	60,8
25-44 jaar, 2e generatie	24,2	27,0	35,0	36,8	39,2	43,8	25,7	28,5	9,2	10,0	59,1	58,1	-	-	38,8	39,2
45-64 jaar, 1e generatie	100,0	100,0	95,2	95,3	92,6	92,4	100,0	99,5	97,2	97,1	45,6	45,1	-	-	65,8	66,2
45-64 jaar, 2e generatie	0,0	0,0	4,8	4,7	7,4	7,6	0,0	0,5	2,8	2,9	54,4	54,9	-	-	34,2	33,8
65 jaar e.o., 1e generatie	100,0	100,0	87,5	90,9	94,4	93,5	100,0	100,0	94,9	94,9	49,4	48,0	-	-	60,8	60,0
65 jaar e.o., 2e generatie	0,0	0,0	12,5	9,1	5,6	6,5	0,0	0,0	5,1	5,1	50,6	52,0	-	-	39,2	40,0
Burgerlijke staat																
Ongehuwd	35,5	35,2	64,6	65,7	49,9	49,9	26,7	27,0	51,6	52,1	39,5	39,4	36,7	37,2	37,5	37,9
Gehuwd	54,8	54,8	24,5	23,6	31,9	31,2	62,7	61,9	39,3	38,5	44,2	44,2	47,7	47,2	47,3	46,8
Gescheiden	7,7	8,1	9,8	9,4	15,3	16,1	8,8	9,3	7,5	7,7	10,9	11,1	9,0	9,1	9,2	9,3
Weduwstaat	1,9	1,9	1,1	1,2	2,8	2,9	1,9	1,8	1,6	1,6	5,4	5,3	6,5	6,5	6,0	6,0

Bron: GBA, bewerking Risbo

Bijlage bij hoofdstuk 3

Tabel b3.1: Leerlingen (12-22 jaar) in het voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs naar etnische herkomst, per 1 januari 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep en absolute aantallen)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Schoolsoort																
vo	371	57,4	90	57,0	151	59,2	253	61,6	333	60,4	452	51,5	5.814	57,1	7.464	57,1
mbo	204	31,6	48	30,4	75	29,4	116	28,2	114	20,7	188	21,4	2.112	20,8	2.857	21,9
ho	71	11,0	20	12,7	29	11,4	42	10,2	104	18,9	238	27,1	2.250	22,1	2.754	21,1
Voortgezet onderwijs																
praktijkonderwijs	34	9,2	8	8,9	6	4,0	21	8,3	14	4,2	11	2,4	139	2,4	233	3,1
vo leerjaar 1-2, alg, lj 3	155	41,8	39	43,3	61	40,4	99	39,1	130	39,0	168	37,2	2.318	39,9	2.970	39,8
vmbo bb, leerjaar 3-4	38	10,2	7	7,8	7	4,6	25	9,9	11	3,3	12	2,7	203	3,5	303	4,1
vmbo kb, leerjaar 3-4	21	5,7	13	14,4	7	4,6	18	7,1	24	7,2	24	5,3	314	5,4	421	5,6
vmbo tl-gl, leerjaar 3-4	54	14,6	7	7,8	14	9,3	30	11,9	33	9,9	44	9,7	630	10,8	812	10,9
havo, leerjaar 3-5	38	10,2	5	5,6	22	14,6	25	9,9	51	15,3	81	17,9	901	15,5	1.123	15,0
vwo, leerjaar 3-6	14	3,8	6	6,7	17	11,3	22	8,7	44	13,2	91	20,1	1.183	20,3	1.377	18,4
overig vo	17	4,6	5	5,6	17	11,3	13	5,1	26	7,8	21	4,6	126	2,2	225	3,0
Mbo																
mbo niveau 1	17	8,3	7	14,6	1	1,3	12	10,3	9	7,9	9	4,8	70	3,3	125	4,4
mbo niveau 2	46	22,5	7	14,6	13	17,3	30	25,9	21	18,4	37	19,7	410	19,4	564	19,7
mbo niveau 3	36	17,6	9	18,8	13	17,3	26	22,4	20	17,5	31	16,5	440	20,8	575	20,1
mbo niveau 4	105	51,5	25	52,1	48	64,0	48	41,4	64	56,1	111	59,0	1.192	56,4	1.593	55,8
Hoger onderwijs																
hbo	61	85,9	19	95,0	25	86,2	37	88,1	78	75,0	200	84,0	1.814	80,6	2.234	81,1
wo	10	14,1	1	5,0	4	13,8	5	11,9	26	25,0	38	16,0	436	19,4	520	18,9

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo

Tabel b3.1a: Leerlingen (12-22 jaar) in het voortgezet onderwijs, mbo en hoger onderwijs naar etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Schoolsoort																
vo	53,9	57,4	58,2	57,0	58,9	59,2	61,2	61,6	60,9	60,4	52,6	51,5	57,9	57,1	57,5	57,1
mbo	34,1	31,6	31,4	30,4	29,0	29,4	29,5	28,2	21,6	20,7	21,5	21,4	21,3	20,8	22,5	21,9
ho	11,9	11,0	10,5	12,7	12,1	11,4	9,3	10,2	17,5	18,9	25,9	27,1	20,8	22,1	19,9	21,1
Voortgezet onderwijs																
praktijkonderwijs	9,2	9,2	9,0	8,9	4,8	4,0	7,8	8,3	5,6	4,2	2,4	2,4	2,3	2,4	3,1	3,1
vo leerjaar 1-2, alg. lj 3	38,1	41,8	49,4	43,3	41,1	40,4	37,9	39,1	33,3	39,0	38,1	37,2	39,0	39,9	38,8	39,8
vmbo bb, leerjaar 3-4	10,6	10,2	6,7	7,8	5,5	4,6	10,3	9,9	3,7	3,3	2,2	2,7	3,2	3,5	3,9	4,1
vmbo kb, leerjaar 3-4	8,1	5,7	10,1	14,4	5,5	4,6	7,8	7,1	8,1	7,2	4,5	5,3	5,6	5,4	5,9	5,6
vmbo tl-gl, leerjaar 3-4	14,6	14,6	9,0	7,8	11,6	9,3	15,6	11,9	10,6	9,9	12,2	9,7	12,1	10,8	12,2	10,9
havo, leerjaar 3-5	10,1	10,2	7,9	5,6	13,0	14,6	7,4	9,9	15,6	15,3	16,3	17,9	15,6	15,5	15,0	15,0
vwo, leerjaar 3-5	4,5	3,8	1,1	6,7	11,0	11,3	8,2	8,7	15,3	13,2	18,3	20,1	19,9	20,3	18,1	18,4
overig vo	4,8	4,6	6,7	5,6	7,5	11,3	4,9	5,1	7,8	7,8	6,0	4,6	2,2	2,2	3,0	3,0
Mbo																
mbo niveau 1	7,5	8,3	6,3	14,6	6,9	1,3	6,0	10,3	6,1	7,9	7,1	4,8	3,4	3,3	4,3	4,4
mbo niveau 2	28,8	22,5	22,9	14,6	11,1	17,3	24,8	25,9	21,9	18,4	17,9	19,7	20,4	19,4	21,0	19,7
mbo niveau 3	13,3	17,6	27,1	18,8	20,8	17,3	18,8	22,4	24,6	17,5	16,8	16,5	20,9	20,8	20,2	20,1
mbo niveau 4	50,4	51,5	43,8	52,1	61,1	64,0	50,4	41,4	47,4	56,1	58,2	59,0	55,2	56,4	54,5	55,8
Hoger onderwijs																
hbo	78,5	85,9	93,8	95,0	76,7	86,2	81,1	88,1	75,0	75,0	81,9	84,0	81,2	80,6	80,9	81,1
wo	21,5	14,1	6,3	5,0	23,3	13,8	18,9	11,9	25,0	25,0	18,1	16,0	18,8	19,4	19,1	18,9

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo

Tabel b3.2: Nieuwe vsv-ers (12-22 jaar) naar achtergrondkenmerken, in schooljaar 2009/2010 (absolute aantallen en in procenten van betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans			Antilliaans			Surinaams			Turks			ov.niet-westers			westers			autochtoon			totaal		
	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10	pop.	vsv	09/10
	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%
Leerlingen vo/mbo	542	38	7,0	132	11	8,3	222	16	7,2	349	17	4,9	434	24	5,5	629	20	3,2	7814	266	3,4	10122	392	3,9
Geslacht																								
Man	270	22	8,1	67	5	7,5	113	10	8,8	192	13	6,8	215	14	6,5	296	14	4,7	3979	152	3,8	5132	230	4,5
Vrouw	272	16	5,9	65	6	9,2	109	6	5,5	157	4	2,5	219	10	4,6	333	6	1,8	3835	114	3,0	4990	162	3,2
Generatie																								
1e generatie	52	5	9,6	31	5	16,1	21	2	9,5	18	2	11,1	195	14	7,2	162	11	6,8	-	-	-	479	39	8,1
2e generatie	490	33	6,7	101	6	5,9	201	14	7,0	331	15	4,5	239	10	4,2	467	9	1,9	-	-	-	1829	87	4,8
Leeftijd																								
12-16 jaar	302	6	2,0	79	1	1,3	121	2	1,7	198	2	1,0	262	8	3,1	361	1	0,3	5030	59	1,2	6353	79	1,2
17-19 jaar	167	25	15,0	32	5	15,6	66	9	13,6	111	11	9,9	123	14	11,4	200	14	7,0	2135	180	8,4	2834	258	9,1
20-22 jaar	73	7	9,6	21	5	23,8	35	5	14,3	40	4	10,0	49	2	4,1	68	5	7,4	649	27	4,2	935	55	5,9
Schoolsoort																								
vo	337	8	2,4	82	1	1,2	145	3	2,1	232	2	0,9	319	9	2,8	441	3	0,7	5675	72	1,3	7231	98	1,4
mbo	201	26	12,9	48	8	16,7	75	11	14,7	116	14	12,1	113	13	11,5	188	17	9,0	2106	161	7,6	2847	250	8,8

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b3.2a: Nieuwe vsv-ers (12-22 jaar) naar achtergrondkenmerken, schooljaar 2008/2009 en 2009/2010 (in procenten van de betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	percentage	vsv	percentage	vsv	percentage	vsv	percentage	vsv	percentage	vsv	percentage	vsv	percentage	vsv	percentage	vsv
	08/09	09/10	08/09	09/10	08/09	09/10	08/09	09/10	08/09	09/10	08/09	09/10	08/09	09/10	08/09	09/10
Leerlingen vo/mbo	9,2	7,0	7,0	8,3	8,0	7,2	3,8	4,9	4,8	5,5	4,3	3,2	4,1	3,4	4,5	3,9
Geslacht																
Man	12,2	8,1	9,0	7,5	10,1	8,8	4,9	6,8	7,6	6,5	3,5	4,7	4,3	3,8	5,0	4,5
Vrouw	6,0	5,9	4,8	9,2	5,3	5,5	2,5	2,5	1,9	4,6	5,1	1,8	3,8	3,0	3,9	3,2
Generatie																
1e generatie	7,1	9,6	10,3	16,1	6,3	9,5	5,3	11,1	6,3	7,2	5,0	6,8	-	-	6,2	8,1
2e generatie	9,5	6,7	6,0	5,9	8,1	7,0	3,7	4,5	3,3	4,2	4,1	1,9	-	-	6,0	4,8
Leeftijd																
12-16 jaar	3,2	2,0	2,6	1,3	3,4	1,7	0,5	1,0	1,2	3,1	0,6	0,3	1,1	1,2	1,2	1,2
17-19 jaar	16,9	15,0	13,8	15,6	15,1	13,6	10,5	9,9	8,9	11,4	10,3	7,0	9,5	8,4	10,2	9,1
20-22 jaar	12,5	9,6	12,5	23,8	9,1	14,3	2,3	10,0	11,3	4,1	7,4	7,4	8,6	4,2	8,8	5,9
Schoolsoort																
vo	2,5	2,4	2,5	1,2	2,9	2,1	1,3	0,9	1,0	2,8	1,1	0,7	1,2	1,3	1,3	1,4
mbo	16,6	12,9	14,6	16,7	15,3	14,7	7,8	12,1	14,2	11,5	10,6	9,0	10,2	7,6	11,0	8,8

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b3.3: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse voortijdig schoolverlaters (12-22 jaar) in de 22 gemeenten, in schooljaar 2009/2010 (absolute aantallen, in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging (ovvt))

	12 t/m 22 jaar						
	totaal			Marokkaans			
	populatie N	voortijdig schoolverlaters N	%	populatie N	voortijdig schoolverlaters N	%	ovvt %
Amsterdam	45.362	2.391	5,3	8.738	528	6,0	15
Rotterdam	43.607	2.371	5,4	5.036	307	6,1	12
Utrecht	16.565	722	4,4	3.241	214	6,6	51
Den Haag	32.867	1.415	4,3	3.303	178	5,4	25
Gouda	5.925	216	3,6	791	58	7,3	101
Eindhoven	14.155	637	4,5	668	50	7,5	66
Tilburg	14.704	605	4,1	639	38	5,9	45
Leiden	7.319	305	4,2	623	38	6,1	46
's-Hertogenbosch	10.122	392	3,9	542	38	7,0	81
Amersfoort	11.630	403	3,5	479	25	5,2	51
Roosendaal	6.242	200	3,2	462	29	6,3	96
Helmond	6.729	292	4,3	375	20	5,3	23
Nijmegen	10.396	416	4,0	455	24	5,3	32
Zeist	4.447	155	3,5	391	24	6,1	76
Veenendaal	5.514	164	3,0	405	14	3,5	16
Ede	9.611	295	3,1	341	20	5,9	91
Lelystad	5.915	308	5,2	255	15	5,9	13
Schiedam	5.866	249	4,2	247	15	6,1	43
Culemborg	2.527	79	3,1	255	16	6,3	101
Gorinchem	2.794	104	3,7	222	20	9,0	142
Oosterhout	4.461	130	2,9	182	9	4,9	70
Maassluis	2.505	86	3,4	210	9	4,3	25
Totaal 22 MG	269.263	11.935	4,4	27.860	1.689	6,1	37

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b3.3a: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse voortijdig schoolverlaters (12-22 jaar) in de 22 gemeenten, schooljaar 2008/2009 en 2009/2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging)

	12 t/m 22 jaar						
	totaal		Marokkaans				verschil
	2008/2009	2009/2010	08/09	09/10	08/09	09/10	
Amsterdam	4,7	5,3	5,0	6,0	6	15	9
Rotterdam	5,8	5,4	6,4	6,1	11	12	1
Utrecht	4,9	4,4	6,8	6,6	40	51	11
Den Haag	4,8	4,3	5,4	5,4	12	25	13
Gouda	3,5	3,6	6,0	7,3	73	101	28
Eindhoven	4,0	4,5	6,8	7,5	70	66	-4
Tilburg	5,1	4,1	5,8	5,9	15	45	30
Leiden	4,5	4,2	4,4	6,1	-2	46	48
's-Hertogenbosch	4,5	3,9	9,2	7,0	105	81	-24
Amersfoort	3,4	3,5	6,7	5,2	99	51	-48
Roosendaal	3,9	3,2	6,1	6,3	56	96	40
Helmond	4,2	4,3	4,4	5,3	5	23	18
Nijmegen	4,1	4,0	7,6	5,3	84	32	-52
Zeist	3,9	3,5	8,7	6,1	123	76	-47
Veenendaal	3,5	3,0	4,2	3,5	20	16	-4
Ede	3,4	3,1	7,5	5,9	118	91	-27
Lelystad	5,1	5,2	5,3	5,9	4	13	9
Schiedam	4,5	4,2	6,9	6,1	54	43	-11
Culemborg	3,4	3,1	5,6	6,3	64	101	37
Gorinchem	4,0	3,7	3,7	9,0	-8	142	150
Oosterhout	3,9	2,9	6,9	4,9	75	70	-5
Maassluis	3,3	3,4	2,4	4,3	-28	25	53
Totaal 22 MG	4,6	4,4	5,8	6,1	27	37	10

Bron: BRON, DUO, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Bijlage bij hoofdstuk 4

Tabel b4.1: Personen (15-64 jaar), die per 1 januari 2010 in de gemeente wonen en als werkzoekende staan geregistreerd (absolute aantallen en in procenten van betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans			Antilliaans			Surinaams			Turks			ov.niet-westers			westers			autochtoon			totaal		
	pop.		NWW	pop.		NWW	pop.		NWW	pop.		NWW	pop.		NWW	pop.		NWW	pop.		NWW	pop.		NWW
	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%
Totale bevolking (15-64)	2979	327	11,0	719	71	9,9	1390	94	6,8	1968	159	8,1	3138	397	12,7	9081	515	5,7	77353	2867	3,7	96628	4430	4,6
Geslacht																								
Man	1539	199	12,9	370	39	10,5	694	43	6,2	1003	95	9,5	1598	233	14,6	4392	265	6,0	38783	1549	4,0	48379	2423	5,0
Vrouw	1440	128	8,9	349	32	9,2	696	51	7,3	965	64	6,6	1540	164	10,6	4689	250	5,3	38570	1318	3,4	48249	2007	4,2
Generatie																								
1e generatie	1893	244	12,9	455	61	13,4	822	75	9,1	1234	123	10,0	2689	385	14,3	3897	268	6,9	-	-	-	10990	1156	10,5
2e generatie	1086	83	7,6	264	10	3,8	568	19	3,3	734	36	4,9	449	12	2,7	5184	247	4,8	-	-	-	8285	407	4,9
Leeftijd																								
15-24 jaar	815	39	4,8	200	10	5,0	308	6	1,9	487	15	3,1	712	38	5,3	1294	22	1,7	12574	217	1,7	16390	347	2,1
25-34 jaar	803	83	10,3	183	12	6,6	302	9	3,0	483	37	7,7	953	112	11,8	2008	95	4,7	15392	487	3,2	20124	835	4,1
35-44 jaar	666	93	14,0	146	15	10,3	296	37	12,5	576	63	10,9	715	115	16,1	2028	127	6,3	17700	705	4,0	22127	1155	5,2
45-54 jaar	418	78	18,7	127	20	15,7	297	23	7,7	278	36	12,9	541	92	17,0	1899	132	7,0	16985	763	4,5	20545	1144	5,6
55-64 jaar	277	34	12,3	63	14	22,2	187	19	10,2	144	8	5,6	217	40	18,4	1852	139	7,5	14702	695	4,7	17442	949	5,4
Leeftijd, generatie																								
15-24 jaar,1e generatie	125	5	4,0	66	6	9,1	39	1	2,6	57	3	5,3	452	34	7,5	514	12	2,3	-	-	-	1253	61	4,9
15-24 jaar,2e generatie	690	34	4,9	134	4	3,0	269	5	1,9	430	12	2,8	260	4	1,5	780	10	1,3	-	-	-	2563	69	2,7
25-34 jaar,1e generatie	440	38	8,6	101	9	8,9	91	3	3,3	230	17	7,4	818	108	13,2	863	33	3,8	-	-	-	2543	208	8,2
25-34 jaar,2e generatie	363	45	12,4	82	3	3,7	211	6	2,8	253	20	7,9	135	4	3,0	1145	62	5,4	-	-	-	2189	140	6,4
35-44 jaar,1e generatie	633	89	14,1	107	13	12,1	245	31	12,7	527	59	11,2	683	114	16,7	829	66	8,0	-	-	-	3024	372	12,3
35-44 jaar,2e generatie	33	4	12,1	39	2	5,1	51	6	11,8	49	4	8,2	32	1	3,1	1199	61	5,1	-	-	-	1403	78	5,6

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Tabel b4.1a: Personen (15-64 jaar) die als werkzoekende staan geregistreerd, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	werkzoekend (%)		werkzoekend (%)		werkzoekend (%)		werkzoekend (%)		werkzoekend (%)		werkzoekend (%)		werkzoekend (%)		werkzoekend (%)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Totale bevolking (15-64)	9,6	11,0	5,8	9,9	6,2	6,8	6,5	8,1	10,6	12,7	4,7	5,7	2,8	3,7	3,6	4,6
Geslacht																
Man	10,1	12,9	5,3	10,5	6,6	6,2	6,7	9,5	11,6	14,6	4,5	6,0	2,8	4,0	3,6	5,0
Vrouw	9,0	8,9	6,3	9,2	5,7	7,3	6,2	6,6	9,5	10,6	4,9	5,3	2,8	3,4	3,5	4,2
Generatie																
1e generatie	12,6	12,9	7,7	13,4	8,1	9,1	8,7	10,0	12,0	14,3	5,9	6,9	-	-	9,1	10,5
2e generatie	4,1	7,6	2,4	3,8	3,3	3,3	2,5	4,9	1,7	2,7	3,8	4,8	-	-	3,6	4,9
Leeftijd																
15-24 jaar	2,5	4,8	2,1	5,0	2,5	1,9	1,6	3,1	4,7	5,3	1,6	1,7	1,0	1,7	1,4	2,1
25-34 jaar	7,4	10,3	2,3	6,6	4,8	3,0	5,5	7,7	8,0	11,8	3,4	4,7	1,8	3,2	2,6	4,1
35-44 jaar	13,5	14,0	6,3	10,3	7,0	12,5	8,1	10,9	13,0	16,1	5,4	6,3	2,9	4,0	3,9	5,2
45-54 jaar	19,3	18,7	10,0	15,7	7,7	7,7	13,3	12,9	15,2	17,0	5,3	7,0	3,5	4,5	4,4	5,6
55-64 jaar	14,7	12,3	16,4	22,2	10,9	10,2	8,0	5,6	21,7	18,4	7,0	7,5	4,6	4,7	5,4	5,4
Leeftijd, generatie																
15-24 jaar,1e generatie	2,8	4,0	1,6	9,1	3,0	2,6	0,0	5,3	6,6	7,5	1,0	2,3	-	-	3,3	4,9
15-24 jaar,2e generatie	2,5	4,9	2,4	3,0	2,5	1,9	1,8	2,8	1,2	1,5	1,9	1,3	-	-	2,1	2,7
25-34 jaar,1e generatie	7,4	8,6	4,2	8,9	5,5	3,3	7,6	7,4	8,9	13,2	3,3	3,8	-	-	6,3	8,2
25-34 jaar,2e generatie	7,3	12,4	0,0	3,7	4,4	2,8	3,3	7,9	2,6	3,0	3,5	5,4	-	-	4,0	6,4
35-44 jaar,1e generatie	13,8	14,1	6,5	12,1	7,6	12,7	8,2	11,2	13,5	16,7	8,1	8,0	-	-	10,4	12,3
35-44 jaar,2e generatie	5,3	12,1	5,7	5,1	4,2	11,8	6,1	8,2	0,0	3,1	3,6	5,1	-	-	3,7	5,6

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Tabel b4.2: Personen (15-64 jaar), die per 1 januari 2010 in de gemeente wonen met een WWB, WIJ of IOA uitkering (absolute aantallen en in procenten van betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans			Antilliaans			Surinaams			Turks			ov.niet-westers			westers			autochtoon			totaal		
	pop.	uitkering		pop.	uitkering		pop.	uitkering		pop.	uitkering		pop.	uitkering		pop.	uitkering		pop.	uitkering		pop.	uitkering	
	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%
Totale bevolking (15-64)	2979	264	8,9	719	53	7,4	1390	72	5,2	1968	88	4,5	3138	453	14,4	9081	363	4,0	77353	1571	2,0	96628	2864	3,0
Geslacht																								
Man	1539	134	8,7	370	20	5,4	694	29	4,2	1003	42	4,2	1598	258	16,1	4392	156	3,6	38783	653	1,7	48379	1292	2,7
Vrouw	1440	130	9,0	349	33	9,5	696	43	6,2	965	46	4,8	1540	195	12,7	4689	207	4,4	38570	918	2,4	48249	1572	3,3
Generatie																								
1e generatie	1893	226	11,9	455	47	10,3	822	55	6,7	1234	75	6,1	2689	449	16,7	3897	217	5,6	-	-	-	10990	1069	9,7
2e generatie	1086	38	3,5	264	6	2,3	568	17	3,0	734	13	1,8	449	4	0,9	5184	146	2,8	-	-	-	8285	224	2,7
Leeftijd																								
15-24 jaar	815	17	2,1	200	5	2,5	308	5	1,6	487	6	1,2	712	40	5,6	1294	14	1,1	12574	80	0,6	16390	167	1,0
25-34 jaar	803	56	7,0	183	7	3,8	302	14	4,6	483	18	3,7	953	139	14,6	2008	56	2,8	15392	223	1,4	20124	513	2,5
35-44 jaar	666	80	12,0	146	18	12,3	296	11	3,7	576	28	4,9	715	128	17,9	2028	83	4,1	17700	336	1,9	22127	684	3,1
45-54 jaar	418	74	17,7	127	16	12,6	297	23	7,7	278	23	8,3	541	90	16,6	1899	98	5,2	16985	401	2,4	20545	725	3,5
55-64 jaar	277	37	13,4	63	7	11,1	187	19	10,2	144	13	9,0	217	56	25,8	1852	112	6,0	14702	531	3,6	17442	775	4,4
Leeftijd, generatie																								
15-24 jaar,1e generatie	125	4	3,2	66	4	6,1	39	1	2,6	57	2	3,5	452	39	8,6	514	3	0,6	-	-	-	1253	53	4,2
15-24 jaar,2e generatie	690	13	1,9	134	1	0,7	269	4	1,5	430	4	0,9	260	1	0,4	780	11	1,4	-	-	-	2563	34	1,3
25-34 jaar,1e generatie	440	32	7,3	101	5	5,0	91	5	5,5	230	10	4,3	818	137	16,7	863	21	2,4	-	-	-	2543	210	8,3
25-34 jaar,2e generatie	363	24	6,6	82	2	2,4	211	9	4,3	253	8	3,2	135	2	1,5	1145	35	3,1	-	-	-	2189	80	3,7
35-44 jaar,1e generatie	633	79	12,5	107	16	15,0	245	10	4,1	527	27	5,1	683	127	18,6	829	53	6,4	-	-	-	3024	312	10,3
35-44 jaar,2e generatie	33	1	3,0	39	2	5,1	51	1	2,0	49	1	2,0	32	1	3,1	1199	30	2,5	-	-	-	1403	36	2,6

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Tabel b4.2a: Personen (15-64 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans uitkering (%)		Antilliaans uitkering (%)		Surinaams uitkering (%)		Turks uitkering (%)		ov. niet-westers uitkering (%)		westers uitkering (%)		autochtoon uitkering (%)		totaal uitkering (%)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Totale bevolking (15-64)	10,8	8,9	5,2	7,4	5,2	5,2	5,1	4,5	15,5	14,4	4,3	4,0	2,1	2,0	3,1	3,0
Geslacht																
Man	8,1	8,7	3,4	5,4	4,1	4,2	3,9	4,2	14,9	16,1	3,5	3,6	1,5	1,7	2,4	2,7
Vrouw	13,7	9,0	7,2	9,5	6,3	6,2	6,2	4,8	16,1	12,7	5,0	4,4	2,7	2,4	3,8	3,3
Generatie																
1e generatie	15,3	11,9	7,2	10,3	6,9	6,7	7,2	6,1	17,8	16,7	6,3	5,6	-	-	10,8	9,7
2e generatie	2,7	3,5	1,6	2,3	2,7	3,0	1,2	1,8	0,7	0,9	2,8	2,8	-	-	2,5	2,7
Leeftijd																
15-24 jaar	1,1	2,1	0,0	2,5	0,6	1,6	0,7	1,2	4,4	5,6	0,9	1,1	0,6	0,6	0,8	1,0
25-34 jaar	7,3	7,0	4,1	3,8	5,1	4,6	3,0	3,7	13,8	14,6	2,7	2,8	1,2	1,4	2,3	2,5
35-44 jaar	15,1	12,0	6,3	12,3	5,0	3,7	5,9	4,9	19,8	17,9	4,4	4,1	1,8	1,9	3,2	3,1
45-54 jaar	24,6	17,7	10,8	12,6	5,7	7,7	9,0	8,3	20,9	16,6	5,7	5,2	2,6	2,4	3,9	3,5
55-64 jaar	21,7	13,4	10,4	11,1	13,1	10,2	16,7	9,0	32,3	25,8	6,8	6,0	4,1	3,6	5,2	4,4
Leeftijd, generatie																
15-24 jaar,1e generatie	2,1	3,2	0,0	6,1	3,0	2,6	0,0	3,5	6,8	8,6	0,6	0,6	-	-	3,1	4,2
15-24 jaar,2e generatie	0,9	1,9	0,0	0,7	0,4	1,5	0,8	0,9	0,0	0,4	1,0	1,4	-	-	0,7	1,3
25-34 jaar,1e generatie	7,8	7,3	6,3	5,0	5,5	5,5	4,4	4,3	15,8	16,7	2,8	2,4	-	-	8,0	8,3
25-34 jaar,2e generatie	6,4	6,6	1,3	2,4	4,9	4,3	1,6	3,2	1,7	1,5	2,7	3,1	-	-	3,2	3,7
35-44 jaar,1e generatie	15,4	12,5	6,5	15,0	5,6	4,1	6,0	5,1	20,4	18,6	7,6	6,4	-	-	11,6	10,3
35-44 jaar,2e generatie	5,3	3,0	5,7	5,1	2,1	2,0	3,0	2,0	3,4	3,1	2,4	2,5	-	-	2,5	2,6

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Tabel b4.3: Werkzoekenden (15-64 jaar) naar duur, opleidings- en beroepsniveau en etnische herkomst, per 1 januari 2010 (absolute aantallen en procenten)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Werkloosheidsduur																
0-6 maanden	120	36,7	31	43,7	34	36,2	72	45,3	167	42,2	200	38,8	1.383	48,2	2.007	45,3
7-12 maanden	60	18,3	14	19,7	15	16,0	25	15,7	60	15,2	96	18,6	447	15,6	717	16,2
1-2 jaar	40	12,2	11	15,5	11	11,7	30	18,9	54	13,6	65	12,6	325	11,3	536	12,1
2-5 jaar	37	11,3	8	11,3	14	14,9	11	6,9	50	12,6	67	13,0	353	12,3	540	12,2
meer dan 5 jaar	70	21,4	7	9,9	20	21,3	21	13,2	65	16,4	87	16,9	359	12,5	629	14,2
Opleidingsniveau (NWW)																
<vmbo	132	40,4	12	16,9	12	12,8	56	35,2	192	48,4	112	21,7	337	11,8	853	19,3
vmbo	81	24,8	21	29,6	35	37,2	39	24,5	96	24,2	115	22,3	743	25,9	1.130	25,5
havo/vwo/mbo	94	28,7	33	46,5	35	37,2	52	32,7	80	20,2	180	35,0	1.117	39,0	1.591	35,9
hbo/wo	20	6,1	5	7,0	12	12,8	12	7,5	29	7,3	108	21,0	670	23,4	856	19,3
Beroepsniveau (NWW)																
Elementair	144	44,9	18	26,1	23	24,5	75	47,2	205	52,3	129	25,3	382	13,4	976	22,2
Lager	105	32,7	25	36,2	34	36,2	55	34,6	102	26,0	141	27,7	1.040	36,6	1.502	34,2
Middelbaar	59	18,4	21	30,4	28	29,8	20	12,6	63	16,1	149	29,3	826	29,1	1.166	26,6
Hoger/wetenschappelijk	13	4,0	5	7,2	9	9,6	9	5,7	22	5,6	90	17,7	595	20,9	743	16,9

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Tabel b4.3a: Werkzoekenden (15-64 jaar) naar duur, opleidings- en beroepsniveau en etnische herkomst, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Werkloosheidsduur																
0-6 maanden	29,7	36,7	35,0	43,7	38,8	36,2	47,2	45,3	38,6	42,2	38,3	38,8	35,7	48,2	36,3	45,3
7-12 maanden	15,8	18,3	20,0	19,7	8,2	16,0	17,9	15,7	17,7	15,2	13,4	18,6	13,0	15,6	13,8	16,2
1-2 jaar	7,5	12,2	10,0	15,5	12,9	11,7	7,3	18,9	8,4	13,6	12,0	12,6	11,9	11,3	11,0	12,1
2-5 jaar	14,3	11,3	27,5	11,3	16,5	14,9	9,8	6,9	14,8	12,6	16,0	13,0	19,0	12,3	17,6	12,2
meer dan 5 jaar	32,6	21,4	7,5	9,9	23,5	21,3	17,9	13,2	20,6	16,4	20,4	16,9	20,5	12,5	21,3	14,2
Opleidingsniveau (NWW)																
<vmbo	46,2	40,4	17,5	16,9	18,8	12,8	45,5	35,2	44,9	48,4	22,5	21,7	13,7	11,8	21,6	19,3
vmbo	29,0	24,8	35,0	29,6	35,3	37,2	24,4	24,5	23,4	24,2	26,3	22,3	32,4	25,9	30,4	25,5
havo/vwo/mbo	19,7	28,7	37,5	46,5	41,2	37,2	26,8	32,7	24,7	20,2	30,3	35,0	32,9	39,0	30,8	35,9
hbo/wo	5,0	6,1	10,0	7,0	4,7	12,8	3,3	7,5	7,1	7,3	20,9	21,0	20,9	23,4	17,2	19,3
Beroepsniveau (NWW)																
Elementair	52,9	44,9	25,6	26,1	30,6	24,5	51,2	47,2	49,0	52,3	26,3	25,3	18,2	13,4	26,4	22,2
Lager	28,7	32,7	38,5	36,2	40,0	36,2	30,1	34,6	27,1	26,0	30,3	27,7	37,3	36,6	34,6	34,2
Middelbaar	14,3	18,4	25,6	30,4	27,1	29,8	17,9	12,6	18,6	16,1	27,2	29,3	25,3	29,1	23,8	26,6
Hoger/wetenschappelijk	4,0	4,0	10,3	7,2	2,4	9,6	0,8	5,7	5,2	5,6	16,2	17,7	19,3	20,9	15,2	16,9

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Tabel b4.4: Personen (15-64 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar uitkeringsduur, per 1 januari 2010 (absolute aantallen en procenten)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Uitkeringsduur																
0-6 maanden	46	17,4	13	24,5	10	13,9	22	25,0	104	23,0	60	16,5	276	17,6	531	18,5
7-12 maanden	33	12,5	14	26,4	11	15,3	9	10,2	58	12,8	34	9,4	165	10,5	324	11,3
1-2 jaar	38	14,4	8	15,1	10	13,9	12	13,6	82	18,1	70	19,3	220	14,0	440	15,4
2-5 jaar	53	20,1	5	9,4	14	19,4	21	23,9	95	21,0	61	16,8	245	15,6	494	17,2
meer dan 5 jaar	94	35,6	13	24,5	27	37,5	24	27,3	114	25,2	138	38,0	665	42,3	1.075	37,5

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Tabel b4.4a: Personen (15-64 jaar) met een WWB, WIJ of IOA uitkering naar uitkeringsduur, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten)

	Antilliaans		Marokkaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Uitkeringsduur																
0-6 maanden	13,7	17,4	36,1	24,5	9,7	13,9	19,8	25,0	16,4	23,0	14,5	16,5	14,3	17,6	14,9	18,5
7-12 maanden	10,5	12,5	8,3	26,4	11,1	15,3	5,2	10,2	17,5	12,8	15,0	9,4	9,0	10,5	11,2	11,3
1-2 jaar	13,0	14,4	2,8	15,1	15,3	13,9	13,5	13,6	11,4	18,1	10,1	19,3	9,3	14,0	10,3	15,4
2-5 jaar	17,5	20,1	16,7	9,4	22,2	19,4	22,9	23,9	26,0	21,0	17,9	16,8	17,0	15,6	18,9	17,2
meer dan 5 jaar	45,4	35,6	36,1	24,5	41,7	37,5	38,5	27,3	28,7	25,2	42,5	38,0	50,3	42,3	44,7	37,5

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Tabel b4.5: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden (15-64 jaar en 15-24 jaar) in de 22 gemeenten, per 1 januari 2010 (absolute aantallen, in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging (ovvt))

	15 t/m 64 jaar							15 t/m 24 jaar						
	totaal			Marokkaans				totaal			Marokkaans			
	populatie	werkzoekend		populatie	werkzoekend	ovvt	populatie	werkzoekend		populatie	werkzoekend	ovvt		
	N	N	%	N	N	%	%	N	N	%	N	N	%	%
Amsterdam	561.854	41.084	7,3	45.489	6.648	14,6	100	98.963	2.478	2,5	12.268	503	4,1	64
Rotterdam	410.714	32.636	7,9	24.773	3.946	15,9	100	82.198	2.416	2,9	6.930	313	4,5	54
Utrecht	225.209	9.326	4,1	16.701	1.726	10,3	150	51.354	654	1,3	4.482	152	3,4	166
Den Haag	339.986	17.962	5,3	17.391	1.826	10,5	99	60.553	1.632	2,7	4.801	225	4,7	74
Gouda	47.436	2.275	4,8	4.144	599	14,5	201	8.720	136	1,6	1.165	36	3,1	98
Eindhoven	147.249	9.013	6,1	3.502	450	12,8	110	28.205	676	2,4	894	34	3,8	59
Tilburg	143.257	6.697	4,7	3.455	362	10,5	124	30.832	918	3,0	880	58	6,6	121
Leiden	85.375	4.018	4,7	3.242	536	16,5	251	18.922	324	1,7	822	42	5,1	198
's-Hertogenbosch	96.628	4.430	4,6	2.979	327	11,0	139	16.390	347	2,1	815	39	4,8	126
Amersfoort	97.575	3.613	3,7	2.771	247	8,9	141	16.299	287	1,8	702	27	3,8	118
Roosendaal	51.374	2.047	4,0	2.302	222	9,6	142	8.883	159	1,8	660	16	2,4	35
Helmond	59.495	4.315	7,3	2.225	355	16,0	120	9.742	423	4,3	544	28	5,1	19
Nijmegen	117.667	8.464	7,2	2.250	443	19,7	174	28.278	916	3,2	618	54	8,7	170
Zeist	38.677	1.230	3,2	2.159	156	7,2	127	7.143	80	1,1	647	12	1,9	66
Veenendaal	40.768	1.668	4,1	1.921	239	12,4	204	7.848	185	2,4	532	29	5,5	131
Ede	70.418	2.191	3,1	1.450	206	14,2	357	14.722	194	1,3	452	23	5,1	286
Lelystad	51.745	2.875	5,6	1.419	162	11,4	105	8.943	266	3,0	352	13	3,7	24
Schiedam	51.549	3.217	6,2	1.359	183	13,5	116	9.097	254	2,8	374	13	3,5	24
Culemborg	18.388	835	4,5	1.134	200	17,6	288	3.204	59	1,8	286	9	3,1	71
Gorinchem	23.020	910	4,0	1.080	88	8,1	106	3.933	91	2,3	329	14	4,3	84
Oosterhout	35.946	1.516	4,2	778	76	9,8	132	5.984	142	2,4	210	10	4,8	101
Maassluis	20.972	879	4,2	799	105	13,1	214	3.573	68	1,9	252	12	4,8	150
Totaal 22 MG	2.735.302	161.201	5,9	143.323	19.102	13,3	126	523.786	12.705	2,4	39.015	1.662	4,3	76

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Tabel b4.5a: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse werkzoekenden (15-64 jaar en 15-24 jaar) in de 22 gemeenten, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging)

	15 t/m 64 jaar							15 t/m 24 jaar						
	totaal		Marokkaans					totaal		Marokkaans				
			oververtegenwoordiging							oververtegenwoordiging				
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	verschil	2009	2010	2009	2010	2009	2010	verschil
Amsterdam	6,9	7,3	14,8	14,6	115	100	-15	2,4	2,5	3,8	4,1	61	64	3
Rotterdam	7,2	7,9	15,9	15,9	122	100	-22	1,7	2,9	2,6	4,5	54	54	0
Utrecht	3,3	4,1	9,3	10,3	179	150	-29	1,0	1,3	2,6	3,4	177	166	-11
Den Haag	4,6	5,3	10,0	10,5	119	99	-20	1,8	2,7	3,6	4,7	97	74	-23
Gouda	4,4	4,8	14,7	14,5	235	201	-34	1,1	1,6	2,5	3,1	119	98	-21
Eindhoven	4,1	6,1	10,1	12,8	146	110	-36	1,2	2,4	2,1	3,8	82	59	-23
Tilburg	3,6	4,7	9,0	10,5	147	124	-23	1,9	3,0	4,2	6,6	126	121	-5
Leiden	4,0	4,7	15,6	16,5	286	251	-35	1,0	1,7	3,7	5,1	263	198	-65
's-Hertogenbosch	3,6	4,6	9,6	11,0	167	139	-28	1,4	2,1	2,5	4,8	85	126	41
Amersfoort	3,4	3,7	10,4	8,9	208	141	-67	1,3	1,8	2,8	3,8	113	118	5
Roosendaal	2,9	4,0	7,1	9,6	145	142	-3	1,0	1,8	1,6	2,4	62	35	-27
Helmond	5,9	7,3	14,7	16,0	151	120	-31	2,9	4,3	5,6	5,1	95	19	-76
Nijmegen	6,1	7,2	16,6	19,7	170	174	4	1,8	3,2	6,0	8,7	241	170	-71
Zeist	2,6	3,2	7,8	7,2	201	127	-74	0,7	1,1	1,6	1,9	112	66	-46
Veenendaal	-	4,1	-	12,4	-	204	-	-	2,4	-	5,5	-	131	-
Ede	2,6	3,1	12,6	14,2	378	357	-21	0,9	1,3	2,9	5,1	209	286	77
Lelystad	4,3	5,6	8,6	11,4	100	105	5	1,9	3,0	0,8	3,7	-57	24	81
Schiedam	4,3	6,2	9,4	13,5	117	116	-1	1,5	2,8	3,9	3,5	159	24	-135
Culemborg	3,6	4,5	16,3	17,6	346	288	-58	0,6	1,8	0,7	3,1	27	71	44
Gorinchem	3,2	4,0	6,6	8,1	104	106	2	1,3	2,3	2,1	4,3	63	84	21
Oosterhout	2,9	4,2	7,0	9,8	142	132	-10	1,1	2,4	1,6	4,8	49	101	52
Maassluis	2,9	4,2	10,1	13,1	244	214	-30	0,8	1,9	1,5	4,8	95	150	55
Totaal 22 MG	5,1	5,9	12,8	13,3	152	126	-26	1,6	2,4	3,2	4,3	95	76	-19

Bron: UWV WERKbedrijf, bewerking Risbo

Tabel b4.6: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers (15-64 jaar en 15-24 jaar) in de 22 gemeenten, per 1 januari 2010 (absolute aantallen, in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging (ovvt))

	15 t/m 64 jaar							15 t/m 24 jaar						
	totaal			Marokkaans				totaal			Marokkaans			
	populatie	uitkering		populatie	uitkering		ovvt	populatie	uitkering		populatie	uitkering		ovvt
	N	N	%	N	N	%	%	N	N	%	N	N	%	%
Amsterdam	561.854	36.343	6,5	45.489	5.730	12,6	95	98.963	786	0,8	12.268	131	1,1	34
Rotterdam	410.714	34.464	8,4	24.773	5.012	20,2	141	82.198	1.808	2,2	6.930	279	4,0	83
Utrecht	225.209	7.735	3,4	16.701	1.855	11,1	223	51.354	481	0,9	4.482	111	2,5	164
Den Haag	339.986	18.047	5,3	17.391	1.875	10,8	103	60.553	1.199	2,0	4.801	183	3,8	93
Gouda	47.436	1.359	2,9	4.144	447	10,8	277	8.720	50	0,6	1.165	14	1,2	110
Eindhoven	147.249	5.472	3,7	3.502	346	9,9	166	28.205	336	1,2	894	13	1,5	22
Tilburg	143.257	5.141	3,6	3.455	336	9,7	171	30.832	491	1,6	880	32	3,6	128
Leiden	85.375	2.888	3,4	3.242	416	12,8	279	18.922	133	0,7	822	21	2,6	263
's-Hertogenbosch	96.628	2.864	3,0	2.979	264	8,9	199	16.390	167	1,0	815	17	2,1	105
Amersfoort	97.575	2.302	2,4	2.771	193	7,0	195	16.299	144	0,9	702	11	1,6	77
Roosendaal	51.374	1.167	2,3	2.302	179	7,8	242	8.883	72	0,8	660	8	1,2	50
Helmond	59.495	2.167	3,6	2.225	208	9,3	157	9.742	231	2,4	544	24	4,4	86
Nijmegen	117.667	5.026	4,3	2.250	291	12,9	203	28.278	288	1,0	618	24	3,9	281
Zeist	38.677	886	2,3	2.159	163	7,5	230	7.143	45	0,6	647	14	2,2	243
Veenendaal	40.768	1.241	3,0	1.921	248	12,9	324	7.848	101	1,3	532	32	6,0	367
Ede	70.418	1.258	1,8	1.450	144	9,9	456	14.722	96	0,7	452	11	2,4	273
Lelystad	51.745	1.553	3,0	1.419	91	6,4	114	8.943	147	1,6	352	4	1,1	-31
Schiedam	51.549	2.038	4,0	1.359	135	9,9	151	9.097	134	1,5	374	12	3,2	118
Culemborg	18.388	418	2,3	1.134	118	10,4	358	3.204	27	0,8	286	8	2,8	232
Gorinchem	23.020	550	2,4	1.080	60	5,6	133	3.933	38	1,0	329	6	1,8	89
Oosterhout	35.946	546	1,5	778	51	6,6	332	5.984	22	0,4	210	0	0,0	-100
Maassluis	20.972	647	3,1	799	82	10,3	233	3.573	45	1,3	252	8	3,2	152
Totaal 22 MG	2.735.302	134.112	4,9	143.323	18.244	12,7	160	523.786	6.841	1,3	39.015	963	2,5	89

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Tabel b4.6a: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse uitkeringsontvangers (15-64 jaar en 15-24 jaar) in de 22 gemeenten, per 1 januari 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging)

	15 t/m 64 jaar							15 t/m 24 jaar						
	totaal		Marokkaans					totaal		Marokkaans				
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	verschil	2009	2010	2009	2010	2009	2010	verschil
Amsterdam	6,3	6,5	12,4	12,6	97	95	-2	0,7	0,8	1,1	1,1	53	34	-19
Rotterdam	7,2	8,4	14,3	20,2	99	141	42	1,4	2,2	2,3	4,0	65	83	18
Utrecht	2,8	3,4	7,9	11,1	185	223	38	0,8	0,9	1,7	2,5	129	164	35
Den Haag	4,8	5,3	9,8	10,8	102	103	1	1,5	2,0	2,5	3,8	68	93	25
Gouda	2,3	2,9	7,6	10,8	226	277	51	0,4	0,6	0,4	1,2	-2	110	112
Eindhoven	3,4	3,7	9,5	9,9	181	166	-15	1,4	1,2	2,7	1,5	99	22	-77
Tilburg	3,1	3,6	7,5	9,7	139	171	32	1,3	1,6	1,1	3,6	-12	128	140
Leiden	3,4	3,4	12,1	12,8	256	279	23	0,6	0,7	1,3	2,6	108	263	155
's-Hertogenbosch	3,1	3,0	10,8	8,9	249	199	-50	0,8	1,0	1,1	2,1	40	105	65
Amersfoort	2,4	2,4	7,8	7,0	226	195	-31	0,8	0,9	1,2	1,6	51	77	26
Roosendaal	1,6	2,3	5,0	7,8	214	242	28	0,3	0,8	0,8	1,2	125	50	-75
Helmond	3,2	3,6	8,2	9,3	154	157	3	1,4	2,4	3,9	4,4	174	86	-88
Nijmegen	4,2	4,3	11,3	12,9	168	203	35	0,9	1,0	2,4	3,9	163	281	118
Zeist	1,8	2,3	6,0	7,5	234	230	-4	0,3	0,6	0,5	2,2	38	243	205
Veenendaal	2,2	3,0	8,9	12,9	300	324	24	0,8	1,3	2,8	6,0	259	367	108
Ede	1,6	1,8	9,0	9,9	452	456	4	0,5	0,7	1,5	2,4	193	273	80
Lelystad	2,4	3,0	5,4	6,4	122	114	-8	0,9	1,6	0,8	1,1	-10	-31	-21
Schiedam	3,6	4,0	8,5	9,9	138	151	13	1,0	1,5	1,1	3,2	15	118	103
Culemborg	2,1	2,3	10,3	10,4	379	358	-21	0,7	0,8	1,8	2,8	173	232	59
Gorinchem	2,0	2,4	3,8	5,6	89	133	44	0,5	1,0	0,6	1,8	16	89	73
Oosterhout	1,6	1,5	6,3	6,6	307	332	25	0,4	0,4	0,0	0,0	-100	-100	0
Maassluis	2,7	3,1	9,6	10,3	261	233	-28	0,8	1,3	1,9	3,2	127	152	25
Totaal 22 MG	4,5	4,9	10,8	12,7	143	160	17	1,0	1,3	1,7	2,5	66	89	23

Bron: gemeentelijke of regionale uitkeringsinstantie, bewerking Risbo

Bijlage bij hoofdstuk 5

Tabel b5.1: Verdachten (12 jaar e.o.) naar achtergrondkenmerken, in 2010 (absolute aantallen en in procenten van betreffende deelpopulatie)

	Marokkaans			Antilliaans			Surinaams			Turks			ov. niet-westers			westers			autochtoon			totaal		
	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%
	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%
Bevolking (12 jr eo)	3400	228	6,7	817	30	3,7	1579	37	2,3	2261	73	3,2	3419	99	2,9	11072	159	1,4	98082	1087	1,1	120630	1713	1,4
Geslacht																								
Man	1780	200	11,2	420	27	6,4	772	29	3,8	1170	64	5,5	1732	82	4,7	5287	117	2,2	47853	867	1,8	59014	1386	2,3
Vrouw	1620	28	1,7	397	3	0,8	807	8	1,0	1091	9	0,8	1687	17	1,0	5785	42	0,7	50229	220	0,4	61616	327	0,5
Generatie																								
1e generatie	2081	67	3,2	508	22	4,3	916	18	2,0	1383	30	2,2	2832	87	3,1	4777	62	1,3	-	-	-	12497	286	2,3
2e generatie	1319	161	12,2	309	8	2,6	663	19	2,9	878	43	4,9	587	12	2,0	6295	97	1,5	-	-	-	10051	340	3,4
Leeftijd																								
12-17 jaar	466	58	12,4	118	5	4,2	178	5	2,8	307	21	6,8	389	17	4,4	524	15	2,9	7065	165	2,3	9047	286	3,2
18-24 jaar	594	78	13,1	136	9	6,6	227	13	5,7	327	8	2,4	506	24	4,7	1035	35	3,4	9002	266	3,0	11827	433	3,7
25-44 jaar	1469	82	5,6	329	13	4,0	598	11	1,8	1059	39	3,7	1668	49	2,9	4036	73	1,8	33092	406	1,2	42251	673	1,6
45-64 jaar	695	9	1,3	190	3	1,6	484	8	1,7	422	5	1,2	758	9	1,2	3751	31	0,8	31687	213	0,7	37987	278	0,7
65 jaar e.o.	176	-	-	44	-	-	92	-	-	146	-	-	98	-	-	1726	-	-	17236	37	0,2	19518	43	0,2
Leeftijd, generatie																								
12-24 jaar, 1e generatie	137	12	8,8	79	9	11,4	47	4	8,5	60	2	3,3	502	30	6,0	566	18	3,2	-	-	-	1391	75	5,4
12-24 jaar, 2e generatie	923	124	13,4	175	5	2,9	358	14	3,9	574	27	4,7	393	11	2,8	993	32	3,2	-	-	-	3416	213	6,2
Leeftijd, geslacht																								
12-24 jaar, man	547	122	22,3	143	14	9,8	222	13	5,9	336	25	7,4	439	36	8,2	747	36	4,8	8090	356	4,4	10524	602	5,7
12-24 jaar, vrouw	513	14	2,7	111	0	0,0	183	5	2,7	298	4	1,3	456	5	1,1	812	14	1,7	7977	75	0,9	10350	117	1,1
Schoolsoort																								
schoolgaand, laag nivo	156	30	19,2	42	2	4,8	34	3	8,8	106	15	14,2	79	7	8,9	93	7	7,5	1136	79	7,0	1646	143	8,7
schoolgaand, mid. nivo	361	36	10,0	82	2	2,4	148	7	4,7	212	8	3,8	251	12	4,8	339	8	2,4	4238	84	2,0	5631	157	2,8
schoolgaand, hoog nivo	129	5	3,9	34	0	0,0	73	1	1,4	93	1	1,1	221	3	1,4	446	10	2,2	4802	45	0,9	5798	65	1,1
Nieuw vsv																								
geen nieuw vsv	857	104	12,1	215	9	4,2	324	15	4,6	526	24	4,6	691	29	4,2	1207	44	3,6	13090	349	2,7	16910	574	3,4
nieuw vsv	38	13	34,2	11	1	9,1	16	1	6,3	17	2	11,8	24	4	16,7	20	3	15,0	266	28	10,5	392	52	13,3
Werk																								
niet werkzoekend	2652	173	6,5	648	28	4,3	1296	33	2,5	1809	57	3,2	2741	81	3,0	8566	123	1,4	74486	928	1,2	92198	1423	1,5
werkzoekend	327	28	8,6	71	2	2,8	94	3	3,2	159	9	5,7	397	15	3,8	515	26	5,0	2867	81	2,8	4430	164	3,7
Uitkering																								
geen uitkering	2715	171	6,3	666	26	3,9	1318	30	2,3	1880	65	3,5	2685	74	2,8	8718	119	1,4	75782	931	1,2	93764	1416	1,5
uitkering	264	30	11,4	53	4	7,5	72	6	8,3	88	1	1,1	453	22	4,9	363	30	8,3	1571	78	5,0	2864	171	6,0

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.1a: Verdachten (12 jaar e.o.) naar achtergrondkenmerken, in 2009 en 2010 (in procenten van betreffende deelpopulatie per 1 januari 2009 respectievelijk 2010)

	Marokkaans verdacht (%)		Antilliaans verdacht (%)		Surinaams verdacht (%)		Turks verdacht (%)		ov. niet-westers verdacht (%)		westers verdacht (%)		autochtoon verdacht (%)		totaal verdacht (%)	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Bevolking (12 jr eo)	5,1	6,7	3,5	3,7	2,2	2,3	2,9	3,2	2,2	2,9	1,3	1,4	0,9	1,1	1,2	1,4
Geslacht																
Man	9,1	11,2	4,9	6,4	3,4	3,8	4,9	5,5	3,2	4,7	2,0	2,2	1,6	1,8	2,0	2,3
Vrouw	0,8	1,7	2,1	0,8	1,1	1,0	0,8	0,8	1,1	1,0	0,6	0,7	0,3	0,4	0,4	0,5
Generatie																
1e generatie	3,1	3,2	4,3	4,3	2,1	2,0	1,8	2,2	2,2	3,1	1,3	1,3	-	-	2,0	2,3
2e generatie	8,5	12,2	2,3	2,6	2,5	2,9	4,7	4,9	2,1	2,0	1,3	1,5	-	-	2,7	3,4
Leeftijd																
12-17 jaar	8,4	12,4	2,5	4,2	1,7	2,8	5,3	6,8	2,7	4,4	1,8	2,9	1,6	2,3	2,1	3,2
18-24 jaar	10,3	13,1	3,8	6,6	4,4	5,7	4,2	2,4	2,9	4,7	3,6	3,4	2,3	3,0	3,0	3,7
25-44 jaar	4,4	5,6	3,8	4,0	2,9	1,8	2,7	3,7	2,5	2,9	1,6	1,8	1,2	1,2	1,4	1,6
45-64 jaar	0,9	1,3	4,3	1,6	0,8	1,7	1,6	1,2	1,0	1,2	0,7	0,8	0,6	0,7	0,7	0,7
65 jaar e.o.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	0,2	0,2	0,2	0,2
Leeftijd, generatie																
12-24 jaar, 1e generatie	10,3	8,8	5,3	11,4	12,2	8,5	0,0	3,3	2,7	6,0	2,2	3,2	-	-	3,6	5,4
12-24 jaar, 2e generatie	9,3	13,4	2,3	2,9	2,2	3,9	5,3	4,7	3,1	2,8	3,4	3,2	-	-	5,1	6,2
Leeftijd, geslacht																
12-24 jaar, man	17,2	22,3	4,3	9,8	4,6	5,9	8,2	7,4	4,7	8,2	4,5	4,8	3,2	4,4	4,3	5,7
12-24 jaar, vrouw	1,3	2,7	1,8	0,0	1,6	2,7	1,0	1,3	0,9	1,1	1,5	1,7	0,8	0,9	0,9	1,1
Schoolsoort																
schoolgaand, laag nivo	17,0	19,2	5,4	4,8	2,8	8,8	7,1	14,2	4,5	8,9	4,6	7,5	3,7	7,0	5,5	8,7
schoolgaand, mid. nivo	6,8	10,0	3,4	2,4	2,2	4,7	3,3	3,8	3,9	4,8	2,3	2,4	1,6	2,0	2,2	2,8
schoolgaand, hoog nivo	5,7	3,9	0,0	0,0	1,3	1,4	2,4	1,1	0,5	1,4	0,5	2,2	0,5	0,9	0,6	1,1
Nieuw vsv																
geen nieuw vsv	9,1	12,1	3,0	4,2	2,8	4,6	5,1	4,6	2,8	4,2	2,7	3,6	1,8	2,7	2,4	3,4
nieuw vsv	23,5	34,2	11,1	9,1	17,6	6,3	0,0	11,8	20,0	16,7	7,4	15,0	7,0	10,5	9,7	13,3
Werk																
niet werkzoekend	5,7	6,5	3,4	4,3	2,3	2,5	2,9	3,2	2,3	3,0	1,3	1,4	1,1	1,2	1,3	1,5
werkzoekend	5,0	8,6	10,0	2,8	3,5	3,2	4,9	5,7	2,6	3,8	3,8	5,0	3,2	2,8	3,5	3,7
Uitkering																
geen uitkering	5,9	6,3	3,4	3,9	2,4	2,3	3,1	3,5	2,2	2,8	1,2	1,4	1,0	1,2	1,3	1,5
uitkering	4,1	11,4	11,1	7,5	2,8	8,3	2,1	1,1	3,1	4,9	6,2	8,3	4,4	5,0	4,4	6,0

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.2: Personen (12 jaar e.o.) die per 1 januari 2010 in de gemeente wonen en in de periode 2006-2010 werden verdacht van een delict naar achtergrondkenmerken (absolute aantallen en in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

	Marokkaans			Antilliaans			Surinaams			Turks			ov. niet-westers			westers			autochtoon			totaal		
	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%	pop.	verdacht	%
	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%	N	N	%
Bevolking (12 jr eo)	3400	645	19,0	817	113	13,8	1579	175	11,1	2261	260	11,5	3419	353	10,3	11072	606	5,5	98082	4986	5,1	120630	7138	5,9
Geslacht																								
Man	1780	537	30,2	420	81	19,3	772	135	17,5	1170	222	19,0	1732	266	15,4	5287	464	8,8	47853	3857	8,1	59014	5562	9,4
Vrouw	1620	108	6,7	397	32	8,1	807	40	5,0	1091	38	3,5	1687	87	5,2	5785	142	2,5	50229	1129	2,2	61616	1576	2,6
Generatie																								
1e generatie	2081	267	12,8	508	83	16,3	916	80	8,7	1383	120	8,7	2832	310	10,9	4777	237	5,0	-	-	-	12497	1097	8,8
2e generatie	1319	378	28,7	309	30	9,7	663	95	14,3	878	140	15,9	587	43	7,3	6295	369	5,9	-	-	-	10051	1055	10,5
Leeftijd																								
12-17 jaar	466	102	21,9	118	8	6,8	178	11	6,2	307	44	14,3	389	31	8,0	524	32	6,1	7065	380	5,4	9047	608	6,7
18-24 jaar	594	211	35,5	136	29	21,3	227	55	24,2	327	57	17,4	506	68	13,4	1035	131	12,7	9002	1197	13,3	11827	1748	14,8
25-44 jaar	1469	272	18,5	329	52	15,8	598	69	11,5	1059	135	12,7	1668	197	11,8	4036	275	6,8	33092	2031	6,1	42251	3031	7,2
45-64 jaar	695	54	7,8	190	23	12,1	484	36	7,4	422	22	5,2	758	55	7,3	3751	141	3,8	31687	1154	3,6	37987	1485	3,9
65 jaar e.o.	176	-	-	44	-	-	92	-	-	146	-	-	98	-	-	1726	-	-	17236	224	1,3	19518	266	1,4
Leeftijd, generatie																								
12-24 jaar, 1e generatie	137	41	29,9	79	21	26,6	47	9	19,1	60	8	13,3	502	67	13,3	566	52	9,2	-	-	-	1391	198	14,2
12-24 jaar, 2e generatie	923	272	29,5	175	16	9,1	358	57	15,9	574	93	16,2	393	32	8,1	993	111	11,2	-	-	-	3416	581	17,0
Leeftijd, geslacht																								
12-24 jaar, man	547	261	47,7	143	28	19,6	222	55	24,8	336	84	25,0	439	80	18,2	747	127	17,0	8090	1223	15,1	10524	1858	17,7
12-24 jaar, vrouw	513	52	10,1	111	9	8,1	183	11	6,0	298	17	5,7	456	19	4,2	812	36	4,4	7977	354	4,4	10350	498	4,8
Schoolsoort																								
schoolgaand, laag nivo	156	60	38,5	42	3	7,1	34	7	20,6	106	28	26,4	79	11	13,9	93	20	21,5	1136	220	19,4	1646	349	21,2
schoolgaand, mid. nivo	361	83	23,0	82	10	12,2	148	15	10,1	212	27	12,7	251	30	12,0	339	31	9,1	4238	286	6,7	5631	482	8,6
schoolgaand, hoog nivo	129	20	15,5	34	2	5,9	73	7	9,6	93	5	5,4	221	7	3,2	446	20	4,5	4802	152	3,2	5798	213	3,7
Nieuw vsv																								
geen nw vsv	857	244	28,5	215	25	11,6	324	44	13,6	526	84	16,0	691	72	10,4	1207	123	10,2	13090	1174	9,0	16910	1766	10,4
nw vsv	38	20	52,6	11	4	36,4	16	3	18,8	17	6	35,3	24	5	20,8	20	9	45,0	266	80	30,1	392	127	32,4
Werk																								
niet werkzoekend	2652	526	19,8	648	97	15,0	1296	156	12,0	1809	212	11,7	2741	289	10,5	8566	497	5,8	74486	4310	5,8	92198	6087	6,6
werkzoekend	327	76	23,2	71	13	18,3	94	14	14,9	159	34	21,4	397	56	14,1	515	73	14,2	2867	379	13,2	4430	645	14,6
Uitkering																								
geen uitkering	2715	526	19,4	666	92	13,8	1318	149	11,3	1880	230	12,2	2685	268	10,0	8718	486	5,6	75782	4355	5,7	93764	6106	6,5
uitkering	264	76	28,8	53	18	34,0	72	21	29,2	88	16	18,2	453	77	17,0	363	84	23,1	1571	334	21,3	2864	626	21,9

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.2a: Personen (12 jaar e.o.) die per 1 januari 2010 in de gemeente wonen en werden verdacht van een delict in de periode 2005-2009 en 2006-2010 naar achtergrondkenmerken (absolute aantallen en in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

	Marokkaans verdacht (%)		Antilliaans verdacht (%)		Surinaams verdacht (%)		Turks verdacht (%)		ov. niet-westers verdacht (%)		westers verdacht (%)		autochtoon verdacht (%)		totaal verdacht (%)	
	05-09	06-10	05-09	06-10	05-09	06-10	05-09	06-10	05-09	06-10	05-09	06-10	05-09	06-10	05-09	06-10
Bevolking (12 jr eo)	18,3	19,0	14,9	13,8	11,4	11,1	10,8	11,5	11,1	10,3	5,7	5,5	5,2	5,1	6,0	5,9
Geslacht																
Man	29,2	30,2	20,0	19,3	18,0	17,5	18,4	19,0	16,2	15,4	8,9	8,8	8,2	8,1	9,5	9,4
Vrouw	6,3	6,7	9,5	8,1	5,1	5,0	2,6	3,5	5,7	5,2	2,7	2,5	2,2	2,2	2,6	2,6
Generatie																
1e generatie	12,8	12,8	17,4	16,3	9,3	8,7	8,3	8,7	11,5	10,9	5,1	5,0	-	-	9,0	8,8
2e generatie	27,1	28,7	10,7	9,7	14,3	14,3	15,0	15,9	9,1	7,3	6,1	5,9	-	-	10,4	10,5
Leeftijd																
12-17 jaar	18,2	21,9	7,6	6,8	7,3	6,2	9,7	14,3	8,5	8,0	7,0	6,1	5,3	5,4	6,4	6,7
18-24 jaar	35,0	35,5	24,1	21,3	24,0	24,2	19,3	17,4	16,2	13,4	12,2	12,7	13,1	13,3	14,8	14,8
25-44 jaar	17,8	18,5	16,2	15,8	12,5	11,5	11,5	12,7	12,4	11,8	7,1	6,8	6,2	6,1	7,2	7,2
45-64 jaar	7,8	7,8	13,9	12,1	6,8	7,4	5,7	5,2	6,6	7,3	4,0	3,8	3,8	3,6	4,1	3,9
65 jaar e.o.	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1,2	1,3	1,4	1,4
Leeftijd, generatie																
12-24 jaar,1e generatie	28,2	29,9	27,6	26,6	26,8	19,1	3,3	13,3	15,5	13,3	9,7	9,2	-	-	15,1	14,2
12-24 jaar,2e generatie	27,2	29,5	11,4	9,1	15,6	15,9	15,8	16,2	9,2	8,1	10,7	11,2	-	-	16,4	17,0
Leeftijd, geslacht																
12-24 jaar, man	45,0	47,7	21,3	19,6	26,3	24,8	24,0	25,0	19,3	18,2	16,4	17,0	14,8	15,1	17,3	17,7
12-24 jaar, vrouw	9,1	10,1	9,9	8,1	5,8	6,0	4,4	5,7	6,6	4,2	4,6	4,4	4,4	4,4	4,9	4,8
Schoolsoort																
schoolgaand, laag nivo	38,5	38,5	21,6	7,1	13,9	20,6	23,2	26,4	20,5	13,9	28,7	21,5	18,7	19,4	21,7	21,2
schoolgaand, mid. nivo	19,8	23,0	12,6	12,2	14,2	10,1	7,5	12,7	10,8	12,0	9,9	9,1	6,9	6,7	8,3	8,6
schoolgaand, hoog nivo	14,2	15,5	10,3	5,9	10,3	9,6	5,9	5,4	4,8	3,2	2,4	4,5	2,8	3,2	3,3	3,7
Nieuw vsv																
geen nieuw vsv	25,2	28,5	15,3	11,6	15,8	13,6	14,9	16,0	11,4	10,4	10,4	10,2	8,8	9,0	10,3	10,4
nieuw vsv	56,9	52,6	22,2	36,4	23,5	18,8	7,7	35,3	60,0	20,8	29,6	45,0	26,0	30,1	30,5	32,4
Werk																
niet werkzoekend	20,0	19,8	15,8	15,0	12,1	12,0	11,6	11,7	11,4	10,5	6,1	5,8	5,9	5,8	6,8	6,6
werkzoekend	19,7	23,2	27,5	18,3	18,8	14,9	15,4	21,4	15,4	14,1	14,3	14,2	14,6	13,2	15,3	14,6
Uitkering																
geen uitkering	20,2	19,4	15,0	13,8	11,6	11,3	11,7	12,2	11,0	10,0	5,8	5,6	5,9	5,7	6,7	6,5
uitkering	17,5	28,8	44,4	34,0	29,2	29,2	14,6	18,2	16,4	17,0	21,5	23,1	19,8	21,3	19,6	21,9

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.3: Verdachten (12 jaar e.o.) naar pleegcarrière, antecedenten en delicten van verdachten, in 2010 (absolute aantallen en in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%	aantal	%
Verdachten (N)	228	100,0	30	100,0	37	100,0	73	100,0	99	100,0	159	100,0	1.087	100,0	1.713	100,0
Pleegcarrière																
beginner	77	33,8	10	33,3	16	43,2	41	56,2	42	42,9	62	39,0	511	47,0	759	44,3
meerpleger	98	43,0	14	46,7	12	32,4	29	39,7	47	48,0	75	47,2	456	42,0	731	42,7
veelpleger	53	23,2	6	20,0	9	24,3	3	4,1	9	9,2	22	13,8	120	11,0	222	13,0
Antecedenten 2010	313		37		60		87		124		191		1.311		2.123	
Delicten 2010	520	100,0	54	100,0	82	100,0	174	100,0	177	100,0	235	100,0	1.845	100,0	3.087	100,0
<i>waaronder</i>																
gewelddelicten	164	31,5	20	37,0	19	23,2	70	40,2	51	28,8	48	20,4	528	28,6	900	29,2
vermogensdelicten	158	30,4	17	31,5	34	41,5	15	8,6	60	33,9	65	27,7	497	26,9	846	27,4
openbare orde	111	21,3	5	9,3	14	17,1	43	24,7	36	20,3	44	18,7	372	20,2	625	20,2
verkeer	40	7,7	6	11,1	8	9,8	9	5,2	25	14,1	43	18,3	256	13,9	387	12,5
drugs	26	5,0	5	9,3	6	7,3	21	12,1	3	1,7	15	6,4	97	5,3	173	5,6
overig	21	4,0	1	1,9	1	1,2	16	9,2	2	1,1	20	8,5	95	5,1	156	5,1
verdacht als % bevolking																
verdacht totaal (%)	6,7		3,7		2,3		3,2		2,9		1,4		1,1		1,4	
verdacht gewelddelict (%)	2,5		1,7		0,6		1,0		1,1		0,3		0,4		0,5	
verdacht vermogensdelict (%)	2,5		1,1		1,1		0,6		1,0		0,5		0,3		0,4	
verdacht openbare orde (%)	2,1		0,6		0,6		0,9		0,7		0,3		0,3		0,3	
verdacht verkeersdelict (%)	0,9		0,7		0,4		0,4		0,7		0,3		0,2		0,3	
verdacht drugsdelict (%)	0,6		0,5		0,3		0,7		0,1		0,1		0,1		0,1	
verdacht overig delict (%)	0,4		0,1		0,1		0,5		0,0		0,2		0,1		0,1	

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.3a: Verdachten (12 jaar e.o.) naar pleegcarrière, antecedenten en delicten van verdachten, in 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep)

	Marokkaans		Antilliaans		Surinaams		Turks		ov. niet-westers		westers		autochtoon		totaal	
	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010	2009	2010
Verdachten (N)																
Pleegcarrière																
beginner	26,5	33,8	21,4	33,3	40,0	43,2	45,3	56,2	45,1	42,9	40,0	39,0	49,2	47,0	44,5	44,3
meerpleger	44,1	43,0	57,1	46,7	42,9	32,4	50,0	39,7	52,1	48,0	45,7	47,2	38,9	42,0	41,8	42,7
veelpleger	29,4	23,2	21,4	20,0	17,1	24,3	4,7	4,1	2,8	9,2	14,3	13,8	11,9	11,0	13,8	13,0
Antecedenten 2010																
Delicten 2010	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0	100,0
<i>waaronder</i>																
gewelddelicten	18,8	31,5	17,5	37,0	25,4	23,2	30,6	40,2	35,9	28,8	29,6	20,4	26,4	28,6	25,9	29,2
vermogensdelicten	47,2	30,4	30,0	31,5	28,4	41,5	19,4	8,6	20,4	33,9	31,1	27,7	26,4	26,9	30,0	27,4
openbare orde	10,5	21,3	2,5	9,3	7,5	17,1	17,3	24,7	15,5	20,3	14,8	18,7	15,1	20,2	14,0	20,2
verkeer	8,3	7,7	10,0	11,1	19,4	9,8	16,3	5,2	11,7	14,1	11,5	18,3	17,2	13,9	14,7	12,5
drugs	12,0	5,0	27,5	9,3	19,4	7,3	11,2	12,1	8,7	1,7	9,6	6,4	10,8	5,3	11,3	5,6
overig	3,2	4,0	12,5	1,9	0,0	1,2	5,1	9,2	7,8	1,1	3,3	8,5	4,1	5,1	4,1	5,1
verdacht als % bevolking																
verdacht totaal (%)	5,1	6,7	3,5	3,7	2,2	2,3	2,9	3,2	2,2	2,9	1,3	1,4	0,9	1,1	1,2	1,4
verdacht gewelddelict (%)	1,5	2,5	0,8	1,7	0,7	0,6	1,0	1,0	0,8	1,1	0,4	0,3	0,3	0,4	0,4	0,5
verdacht vermogensdelict (%)	2,3	2,5	1,3	1,1	0,8	1,1	0,5	0,6	0,6	1,0	0,4	0,5	0,3	0,3	0,4	0,4
verdacht openbare orde (%)	1,0	2,1	0,1	0,6	0,2	0,6	0,6	0,9	0,5	0,7	0,2	0,3	0,2	0,3	0,2	0,3
verdacht verkeersdelict (%)	0,9	0,9	0,5	0,7	0,8	0,4	0,6	0,4	0,4	0,7	0,3	0,3	0,2	0,2	0,3	0,3
verdacht drugsdelict (%)	0,6	0,6	0,6	0,5	0,2	0,3	0,4	0,7	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
verdacht overig delict (%)	0,4	0,4	0,6	0,1	0,0	0,1	0,2	0,5	0,2	0,0	0,1	0,2	0,1	0,1	0,1	0,1

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.4: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse verdachten (12 jaar en ouder en 12 t/m 24 jaar) in de 22 gemeenten, in 2010 (absolute aantallen, in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging (ovvt))

	12 jaar en ouder							12 t/m 24 jaar						
	totaal			Marokkaans				totaal			Marokkaans			
	populatie	verdacht		populatie	verdacht	ovvt		populatie	verdacht		populatie	verdacht	ovvt	
	N	N	%	N	N	%	%	N	N	%	N	N	%	%
Amsterdam	667.339	10.775	1,6	52.324	2.048	3,9	142	119.008	4.259	3,6	15.891	1.229	7,7	116
Rotterdam	513.563	9.357	1,8	28.481	1.221	4,3	135	100.591	3.702	3,7	9.196	714	7,8	111
Utrecht	263.180	3.869	1,5	19.735	1.044	5,3	260	58.850	1.620	2,8	5.895	625	10,6	285
Den Haag	419.148	9.704	2,3	19.837	1.148	5,8	150	75.705	3.445	4,6	6.251	653	10,4	130
Gouda	60.414	954	1,6	4.923	328	6,7	322	11.338	473	4,2	1.521	211	13,9	233
Eindhoven	187.025	2.202	1,2	4.073	135	3,3	182	34.255	824	2,4	1.167	81	6,9	189
Tilburg	177.735	1.950	1,1	4.009	183	4,6	316	37.235	882	2,4	1.183	121	10,2	332
Leiden	103.009	1.606	1,6	3.783	198	5,2	236	22.171	721	3,3	1.104	127	11,5	254
's-Hertogenbosch	120.630	1.713	1,4	3.400	228	6,7	372	20.874	719	3,4	1.060	136	12,8	272
Amersfoort	120.238	1.405	1,2	3.209	159	5,0	324	21.733	619	2,8	917	101	11,0	287
Roosendaal	67.240	682	1,0	2.697	106	3,9	287	11.701	317	2,7	884	64	7,2	167
Helmond	74.405	1.027	1,4	2.581	93	3,6	161	12.899	382	3,0	714	56	7,8	165
Nijmegen	144.033	2.083	1,4	2.579	147	5,7	294	32.927	776	2,4	790	92	11,6	394
Zeist	51.642	648	1,3	2.463	141	5,7	356	9.246	319	3,5	788	84	10,7	209
Veenendaal	51.734	474	0,9	2.262	97	4,3	368	10.341	228	2,2	695	66	9,5	331
Ede	90.848	1.015	1,1	1.710	111	6,5	481	19.032	500	2,6	588	79	13,4	411
Lelystad	62.483	1.084	1,7	1.625	79	4,9	180	11.601	471	4,1	464	35	7,5	86
Schiedam	65.526	996	1,5	1.518	68	4,5	195	11.545	407	3,5	473	39	8,2	134
Culemborg	23.080	281	1,2	1.384	56	4,0	232	4.344	124	2,9	413	35	8,5	197
Gorinchem	29.585	482	1,6	1.256	77	6,1	276	5.210	229	4,4	419	54	12,9	193
Oosterhout	46.924	634	1,4	930	53	5,7	322	7.990	286	3,6	306	34	11,1	210
Maassluis	27.391	329	1,2	926	47	5,1	323	4.642	150	3,2	344	38	11,0	242
Totaal 22 MG	3.367.172	53.270	1,6	165.705	7.767	4,7	196	643.238	21.453	3,3	51.063	4.674	9,2	174

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Tabel b5.4a: Oververtegenwoordiging van Marokkaans-Nederlandse verdachten (12 jaar en ouder en 12 t/m 24 jaar) in de 22 gemeenten, in 2009 en 2010 (in procenten van betreffende bevolkingsgroep en oververtegenwoordiging)

	12 jaar en ouder							12 t/m 24 jaar						
	totaal		Marokkaans					totaal		Marokkaans				
	2009	2010	oververtegenwoordiging					2009	2010	oververtegenwoordiging				
			2009	2010	2009	2010	verschil			2009	2010	2009	2010	verschil
Amsterdam	1,8	1,6	4,5	3,9	147	142	-5	4,0	3,6	8,6	7,7	114	116	2
Rotterdam	2,0	1,8	4,6	4,3	125	135	10	4,2	3,7	8,4	7,8	99	111	12
Utrecht	1,8	1,5	6,6	5,3	259	260	1	3,5	2,8	13,0	10,6	273	285	12
Den Haag	2,5	2,3	6,2	5,8	152	150	-2	5,0	4,6	10,6	10,4	110	130	20
Gouda	1,7	1,6	7,1	6,7	311	322	11	4,3	4,2	13,8	13,9	223	233	10
Eindhoven	1,1	1,2	3,1	3,3	193	182	-11	2,3	2,4	5,8	6,9	157	189	32
Tilburg	1,4	1,1	4,3	4,6	218	316	98	2,9	2,4	9,5	10,2	227	332	105
Leiden	1,7	1,6	5,6	5,2	237	236	-1	3,1	3,3	9,7	11,5	212	254	42
's-Hertogenbosch	1,2	1,4	5,1	6,7	327	372	45	2,6	3,4	9,4	12,8	261	272	11
Amersfoort	1,5	1,2	6,0	5,0	293	324	31	3,4	2,8	11,6	11,0	238	287	49
Roosendaal	1,1	1,0	4,5	3,9	308	287	-21	2,8	2,7	7,9	7,2	180	167	-13
Helmond	1,5	1,4	3,7	3,6	147	161	14	3,4	3,0	7,2	7,8	113	165	52
Nijmegen	1,3	1,4	5,2	5,7	283	294	11	2,4	2,4	9,2	11,6	288	394	106
Zeist	1,6	1,3	6,4	5,7	306	356	50	4,2	3,5	12,5	10,7	202	209	7
Veenendaal	1,2	0,9	4,9	4,3	294	368	74	2,7	2,2	10,1	9,5	273	331	58
Ede	1,1	1,1	6,7	6,5	520	481	-39	2,5	2,6	11,9	13,4	383	411	28
Lelystad	1,8	1,7	5,0	4,9	174	180	6	4,1	4,1	9,4	7,5	130	86	-44
Schiedam	1,7	1,5	5,2	4,5	199	195	-4	3,7	3,5	8,0	8,2	114	134	20
Culemborg	1,1	1,2	2,6	4,0	145	232	87	2,2	2,9	5,7	8,5	159	197	38
Gorinchem	1,6	1,6	6,1	6,1	283	276	-7	4,1	4,4	11,6	12,9	186	193	7
Oosterhout	1,4	1,4	5,5	5,7	294	322	28	4,1	3,6	13,5	11,1	229	210	-19
Maassluis	1,3	1,2	4,0	5,1	203	323	120	3,2	3,2	8,4	11,0	162	242	80
Totaal 22 MG	1,7	1,6	5,1	4,7	196	196	0	3,7	3,3	9,6	9,2	163	174	11

Bron: HKS, bewerking Risbo, voorlopige cijfers

Begrippenlijst

Allochtoon¹⁸

Een allochtoon is gedefinieerd als een persoon van wie ten minste één van de ouders in het buitenland geboren is. *Definitie conform CBS*

Antilliaanse Nederlander

Een op de Nederlandse Antillen of Aruba geboren persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland geboren is (eerste generatie) of een in Nederland geboren persoon van wie de moeder op de Nederlandse Antillen of Aruba is geboren of, in het geval de moeder in Nederland is geboren, de vader op de Nederlandse Antillen of Aruba is geboren (de tweede generatie). *Definitie conform CBS*

Autochtoon

Persoon van wie de beide ouders in Nederland zijn geboren. *Definitie conform CBS*

Eerste generatie allochtoon

Persoon die in het buitenland is geboren en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. *Definitie conform CBS*

Beginner

Verdachte van een misdrijf tegen wie voor het eerst een proces-verbaal van aanhouding is opgemaakt.

IOAW

Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW).

De wet biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers, van wie het recht op uitkering op grond van de Werkloosheidswet is geëindigd. *Bron: CBS*

---

¹⁸ Voor uitzonderingen en specificaties zie: <http://www.cbs.nl/nl-NL/menu/methoden/begrippen/default.htm?ConceptID=315>

IOAZ

Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ).

De wet biedt een inkomensgarantie op het niveau van het sociaal minimum aan oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen, van wie het inkomen duurzaam minder bedraagt dan het sociaal minimum en die als gevolg daarvan het bedrijf of beroep hebben beëindigd. *Bron: CBS*

Marokkaanse Nederlander

Een in Marokko geboren persoon van wie ten minste één ouder in het buitenland geboren is (eerste generatie) of een in Nederland geboren persoon van wie de moeder in Marokko is geboren of, in het geval de moeder in Nederland is geboren, de vader in Marokko is geboren (de tweede generatie). *Definitie conform CBS*

Meerpleger

Meerderjarige verdachte van misdrijven tegen wie 2 t/m 10 processen-verbaal van aanhouding zijn opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar. Of een minderjarige verdachte van misdrijven tegen wie 2 t/m 5 processen-verbaal van aanhouding zijn opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar. *Bron: KLPD-Dienst IPOL*

Middelbaar beroepsonderwijs (mbo)

Het mbo leidt op tot kwalificaties op vier niveaus. Mbo niveau 1 (assistent) ligt op een lager niveau dan de basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo en lijkt qua inhoud op de meest eenvoudige opleidingen van het vroegere leerlingwezen. De assistentenopleiding kan sinds 2004/05 ook gevolgd worden door leerlingen van het vmbo die niet in staat zijn de normale basisberoepsgerichte leerweg van het vmbo te volgen. Mbo niveaus 2-4 (basisberoepsbeoefenaar, zelfstandig beroepsbeoefenaar, middenkaderfunctionaris/specialist) komen overeen met de andere opleidingen van het leerlingwezen en het vroegere (k)mbo. *Bron: CBS*

Misdrijf

Strafbaar feit van de ernstige soort dat als zodanig is omschreven en strafbaar is gesteld in de strafwetten. Voor de indeling van misdrijven zie technische toelichting. *Bron: KLPD-Dienst IPOL*

NWW

Niet-werkende werkzoekende (NWW)

Een niet-werkende werkzoekende is een persoon die bij een vestiging van het UWV WERKbedrijf is ingeschreven als een werkzoekende zonder werk of als werkzoekende die minder dan twaalf uur per week werkt met een inschrijfdatum en geen uitschrijfdatum.

Niet-westerse allochtoon

Tot de niet-westerse allochtonen worden personen gerekend van wie ten minste één ouder is geboren in Turkije, Marokko, Suriname, de Nederlandse Antillen of Aruba, of in een ander land in Azië (m.u.v. Japan en Indonesië), Afrika of Latijns Amerika. Definitie conform CBS.

In deze monitor wordt onder andere gerapporteerd over de vier grote niet-westerse allochtone groepen in Nederland (Antilliaanse, Marokkaanse, Surinaamse en Turkse Nederlanders). Niet-westerse allochtonen uit andere herkomstlanden worden samengenomen tot een groep 'overige niet-westerse allochtonen' veelal afgekort als 'ov-niet westers'.

Nieuwe voortijdig schoolverlaters (vsv-ers)

Onder de nieuwe vsv-ers worden alle leerlingen van 12 t/m 22 jaar verstaan, die in een schooljaar zonder startkwalificatie (diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2) het onderwijs verlaten.

Oververtegenwoordiging

Oververtegenwoordiging is een percentage dat wordt berekend door het verschil tussen het aandeel in de doelgroep en de totale groep te delen door het aandeel in de totale groep. Indien het gevonden percentage in de doelgroep kleiner is dan in de totale groep is er sprake van een negatieve uitkomst, dit wordt aangeduid met ondervertegenwoordiging. Het percentage oververtegenwoordiging wordt berekend op basis van de niet afgeronde percentages.

Potentiële beroepsbevolking

Het deel van de bevolking dat gelet op zijn leeftijd in aanmerking komt voor deelname aan het arbeidsproces. Iedereen van 15 t/m 64 jaar wordt tot de potentiële beroepsbevolking gerekend.

Startkwalificatie

Diploma van havo, vwo of mbo met minimaal niveau 2.

Tweede generatie allochtoon¹⁹

Persoon die in Nederland is geboren en van wie ten minste één ouder in het buitenland is geboren. *Definitie conform CBS*

Veelpleger

Meerderjarige verdachte van misdrijven tegen wie meer dan 10 processen-verbaal van aanhouding zijn opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar. Of een minderjarige verdachte van misdrijven tegen wie meer dan 5 processen-verbaal van aanhouding zijn opgemaakt, waarvan ten minste één in het peiljaar. *Bron: KLPD- Dienst IPOL*

Verdachte

Persoon van 12 jaar of ouder tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt, omdat een redelijk vermoeden bestaat dat hij een strafbaar feit heeft gepleegd. *Bron: KLPD- Dienst IPOL*

Vmbo-bb

De basisberoepsgerichte leerweg is te beschouwen als de opvolger van de laagste niveaus van het vbo en is bedoeld als vooropleiding voor de basisberoepsopleiding, niveau 2 van de kwalificatiestructuur van het mbo. *Bron: CBS*

Vmbo-kb

De kaderberoepsgerichte leerweg is te beschouwen als de opvolger van de hoogste niveaus van het vbo en is de minimale vooropleiding voor de vakopleiding en de middenkaderopleiding, respectievelijk op niveau 3 en 4 van de kwalificatiestructuur van het mbo. *Bron: CBS*

Vmbo-gl

De gemengde leerweg is te beschouwen als een tussenvorm van de theoretische leerweg en de beroepsgerichte leerwegen, heeft hetzelfde niveau als de theoretische leerweg, maar heeft ook een beroepsgericht vak. De gemengde leerweg geeft toegang tot de middenkaderopleiding, niveau 4 van de kwalificatiestructuur van het mbo. *Bron: CBS*

---

¹⁹ Een tweede generatie allochtoon heeft als herkomstgroepering het geboorteland van de moeder, tenzij dat ook Nederland is. In dat geval is de herkomstgroepering bepaald door het geboorteland van de vader.

Vmbo-tl

De theoretische leerweg is te beschouwen als de opvolger van de mavo en geeft toegang tot de middenkaderopleiding, niveau 4 van de kwalificatiestructuur van het mbo. Het is na diplomering tevens mogelijk door te stromen naar het vierde leerjaar havo. *Bron: CBS*

Vorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo)

Voortzetting m.i.v. augustus 1999 van het mavo en vbo. Het bereidt voor op het middelbaar beroepsonderwijs, heeft een duur van vier jaar en kent vier leerwegen: de theoretische leerweg, de gemengde leerweg, de kaderberoepsgerichte leerweg en de basisberoepsgerichte leerweg. *Bron: CBS*

WIJ

Wet investeren in jongeren (WIJ).

Jongeren die vanaf 1 oktober 2009 naar het jongerenloket van het UWV WERKbedrijf gaan voor werk, kunnen geen uitkering aanvragen maar krijgen een werkleeraanbod. Dat is een opleiding of werk, of een combinatie daarvan. Op basis van het werkleeraanbod, beoordeelt de gemeente of iemand recht heeft op een (aanvullende) inkomensvoorziening op grond van de WIJ.

WWB

Wet werk en bijstand (WWB).

Wettelijke sociale voorziening die op 1 januari 2004 in werking is getreden ter vervanging van de Algemene bijstandswet (ABW), de Wet inschakeling werkzoekenden (WIW) en het Besluit In- en Doorstroombanen (ID-banen). *Bron: CBS*

Westerse allochtoon

Westerse allochtonen zijn gedefinieerd als personen van wie ten minste één van de ouders geboren is in één van de landen in Europa (exclusief Turkije), Noord-Amerika, Oceanië, Indonesië of Japan. In de tabellen en grafieken is dit veelal afgekort als 'westers'. *Definitie conform CBS*

Technische toelichting

Het doel van het monitorsysteem is betrouwbare en actuele informatie op te leveren over de maatschappelijke positie van Antilliaanse en of Marokkaanse Nederlanders in de betrokken gemeenten om zo de voortgang van de verschillende aanpakken te kunnen monitoren. De informatiebehoefte spitst zich toe op vier basisdimensies te weten: demografie, onderwijs, arbeidsparticipatie en criminaliteit.

Methodiek: koppeling van de diverse registraties

Bovenstaande informatie is niet in een enkele registratie beschikbaar en is afkomstig van verschillende bronnen. Om optimaal in de informatiebehoefte te kunnen voorzien is voor een systeem gekozen waarmee dwarsverbanden kunnen worden gemaakt tussen informatie die beschikbaar is in deze verschillende registratiesystemen. Deze verbanden kunnen alleen worden gemaakt door bestaande registraties op persoonsniveau aan elkaar te koppelen. Dit betekent dat informatie over de demografische en geografische factoren, data over voortijdig school verlaten, gegevens over verdachten en werkzoekenden en uitkeringsontvangers op persoonsniveau met behulp van een unieke versleutelde identificatiesleutel aan elkaar zijn gekoppeld.

Versleuteling

Met het oog op de privacy zijn de persoonsgebonden nummers aan de bron versleuteld zodat ze niet meer terug te herleiden zijn naar personen (zie figuur 1.1 in hoofdstuk 1). Pas na versleuteling van de identificerende persoonsnummers zijn de bestanden met persoonsgegevens geleverd aan Risbo.

Koppeling in 4 stappen

Stap 1 de Gemeentelijke Basis Administratie (GBA) als basis.

Als basis dienen alle in de GBA ingeschreven personen op de gekozen peildatum 1-1-2010. Elke inwoner van Nederland is verplicht ingeschreven in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) van de gemeente waarin men woont.

Stap 2 koppeling van onderwijsgegevens.

In stap 2 wordt informatie gekoppeld over leerlingen en voortijdig schoolverlaters uit de Basisregistratie Onderwijs (BRON). Alle leerlingen in het bekostigd voorgezet en middelbaar beroepsonderwijs staan in BRON geregistreerd. De gegevens zijn aangeleverd door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO). Leerlingen en nieuwe voortijdig schoolverlaters in schooljaar 2009/2010 zijn op basis van het versleutelde burgerservicenummer (BSN) gekoppeld aan het bevolkingsbestand per 1 januari 2010. Indien het nummer in een van de bestanden niet bekend is, kan er geen koppeling worden gemaakt. Jongeren van wie geen nummer bekend is en jongeren die in de loop van 2010 vanuit een niet in het onderzoek betrokken gemeente in één van de betrokken gemeenten zijn komen wonen, komen in het onderzoeksbestand dus niet voor.

Stap 3 koppeling van niet-werkende werkzoekenden en uitkeringsontvangers.

In stap 3 worden, wederom op basis van het versleutelde BSN, gegevens gekoppeld over werkzoekenden (UWV WERKbedrijf) en uitkeringsgerechtigden (gemeentelijke sociale dienst).

Stap 4 koppeling van verdachtenregistraties in HKS.

In stap 4 worden ten slotte gegevens over verdachten gekoppeld aan het GBA-bestand. In het HKS geregistreerde verdachten zijn op basis van het versleutelde GBA-nummer gekoppeld aan het bevolkingsbestand per 1 januari 2010. Dit GBA-nummer was in het HKS in het verleden niet altijd evengoed ingevuld maar in de laatste jaren is de vulling van het GBA-nummer in het HKS sterk verbeterd. Indien het GBA-nummer in de verdachtenregistratie niet bekend is, kan er per definitie geen koppeling worden gemaakt met het bevolkingsbestand. Verdachten zonder valide GBA-nummer zijn in het onderzoeksbestand dus niet opgenomen. Ook verdachten die in de loop van 2010 vanuit een niet in het onderzoek betrokken gemeente in een van de betrokken gemeenten is komen wonen, vallen buiten de analyse die voor dit rapport zijn gedaan.

Databronnen

Gemeentelijke Basisadministratie (GBA)

Als basis dienen alle in de GBA ingeschreven personen op de gekozen peildatum 1-1-2010. Elke inwoner van Nederland is verplicht ingeschreven in de Gemeentelijke Basisadministratie (GBA) van de gemeente waarin men woont. In de GBA wordt een groot aantal

(demografische) kenmerken geregistreerd. In het onderzoeksbestand zijn naast het versleutelde GBA-nummer en het versleutelde burgerservicenummer de volgende kenmerken opgenomen: Geboortejahr, geboorteland, geslacht, geboorteland moeder, geboorteland vader, nationaliteit, jaar inschrijving in de gemeente, land vanwaar ingeschreven, jaar vestiging in Nederland, postcode (eerste vier posities), wijk, buurt, burgerlijke staat, positie in het gezin. Positie in het gezin is geen rubriek in de GBA registratie. Deze moet door de gemeenten worden geconstrueerd op basis van burgerlijke staat, het exacte adres en gegevens over kinderen. Dit is vaak lastig. Positie in het gezin is daardoor niet uniform voor alle gemeenten. Door een aantal gemeenten zijn geen gegevens over de positie in het gezin aangeleverd.

Basisregistratie Onderwijs (BRON)

In de Basisregistratie Onderwijs (BRON) staan alle leerlingen in het bekostigd voorgezet en middelbaar beroepsonderwijs geregistreerd. Deze gegevens zijn aangeleverd door de Dienst Uitvoering Onderwijs (DUO).

Cijfers schooljaar 2009/2010

In maart is het aantal voortijdig schoolverlaters van voorgaand schooljaar bekend. Deze gegevens hebben de status 'voorlopig' omdat het gaat om gegevens die zijn aangeleverd door de onderwijsinstellingen, maar nog niet zijn gecontroleerd door een accountant. Door de accountantscontrole en door inschrijfmutaties die met terugwerkende kracht worden verwerkt, kunnen er verschillen ontstaan tussen de voorlopige en definitieve cijfers. De definitieve cijfers zijn steeds in oktober bekend. De voorlopige vsv-cijfers van schooljaar 2009/2010 zijn dus in maart 2011 bekend en worden in oktober 2011 definitief vastgesteld.

Informatie niet-werkende werkzoekenden en uitkeringsontvangers

Gegevens over niet-werkende werkzoekenden zijn gebaseerd op registraties afkomstig van het UWV WERKbedrijf. Het UWV WERKbedrijf levert aan veel gemeenten jaarlijks een databestand met niet-werkende werkzoekenden per 31 december. Dit databestand is, met toestemming van het UWV WERKbedrijf, door de gemeenten aan Risbo doorgeleverd. Voor dit onderzoek is gebruik gemaakt van het bestand met werkzoekenden die per 31-12-2009 bij het UWV WERKbedrijf stonden ingeschreven. De cijfers over uitkeringen zijn afkomstig van de gemeentelijke of regionale uitkeringsinstanties. De cijfers hebben 1-1-2010 als peildatum.

Het Herkenningsdienstsysteem (HKS)

Voor dit onderzoek maken we gebruik van verdachtenregistraties uit het zogenaamde Herkenningsdienstsysteem (HKS). De gegevens zijn afkomstig van de Dienst IPOL van het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De Dienst IPOL verzamelt jaarlijks data vanuit het HKS. In het HKS worden verdachten geregistreerd tegen wie een proces-verbaal is opgemaakt wegens een misdrijf. In het HKS worden alleen misdrijven en verdachten van misdrijven geregistreerd (voor indeling misdrijven zie onderstaande tabel). Het is de overtuiging van de politie dat het daders zijn. Voor deze personen is proces-verbaal van opsporing gemaakt en verstuurd naar het Openbaar Ministerie. De rechter moet zich er nog over uitspreken. We rapporteren dus over verdachten en niet over veroordeelden. Overtredingen en verdachten van overtredingen worden hierin dus niet geregistreerd.²⁰

Indeling delicten

Gewelddelicten	Bedreiging (SR285)	
	Moord en doodslag (poging) (SR287-SR292)	
	Moord en doodslag (voltooid) (SR287-SR292)	
	Mishandeling (SR300-SR306)	
	Diefstal met geweld (SR312)	
	Afpersing (SR317)	
	Verkrachting (SR242)	
	Aanranding (SR246)	
	Vermogensdelicten	Muntmisdrijven (SR208-SR211, SR213-SR214)
		Overige valsheid (SR216-SR232, SR234)
Eenvoudige diefstal (SR310)		
Diefstal verbreking (SR311.)		
Overige gekwalificeerde diefstal (ov. SR311.)		
Verduistering (SR321-SR323)		
Bedrog (SR326-SR337, SR339)		
Heling (SR416, SR417)		
Openbare orde		Tegen openbare orde (SR131-SR136, SR138-SR151A)
		Gemeenengevaarlijke misdrijven (SR157, SR158)
	Tegen openbaar gezag (SR177-SR206)	
	Overige vernieling (SR350-SR354)	
	Schennis eerbaarheid (SR239)	
Verkeersdelicten	Overige seksuele misdrijven (SR243-245, SR247-249)	
	Rijden onder invloed (WVV26, WV8)	
	Verlaten plaats ongeval (WVV30, WV7)	
	Rijden na ontzegging (WVV32, WV9)	
	Weigeren bloedproef (WV163, WVV)	
	Dood/letsel door schuld (WVV36, WV6, WV175)	
	Joyriding (WVV37, WV176.2, WV11)	
	Overig misdrijven WVV	
	Drugsdelicten	Middelenlijst I (harddrugs)
		Middelenlijst II (softdrugs)
Overige delicten	Overige opiumwet	
	Overige misdrijven SR	
	Wet Wapens & munitie	
	Misdrijven andere wetten	

²⁰ Een misdrijf is daarbij gedefinieerd als een strafbaar feit van de ernstige soort dat als zodanig is omschreven en strafbaar gesteld in de wet (Bron: Landelijke Criminaliteitskaart, 2005).

*Cijfers 2010*²¹

De cijfers over het meest recent verlopen jaar (hier dus 2010) zijn altijd voorlopige cijfers. Deze cijfers worden in het eerste kwartaal van het komende jaar (2012) pas definitief. Dit geldt echter voor alle bevolkingsgroepen zodat het vergelijken van verdachtenpercentages wel mogelijk is.

De daderaantallen lopen in vrijwel alle korpsen sinds 2008 terug. Dit wordt mede veroorzaakt door de invoering van het nieuwe bedrijfsprocessensysteem BVH (Basisvoorziening Handhaving).

- Het BVH-systeem heeft de administratieve druk bij de korpsen behoorlijk opgevoerd. In sommige regio's kwam daardoor ook de registratie in HKS onder tijdsdruk te staan met als gevolg registratieachterstanden in HKS. Dit is gemeld door de korpsen IJsselland, Noord Holland Noord, Zaanstreek Waterland en Rotterdam Rijnmond.
- Door het korps van Rotterdam Rijnmond is gemeld dat er problemen zijn bij de geautomatiseerde export van BVH naar HKS. Hierdoor zijn verdachten ten onrechte niet in HKS opgenomen. Het zou kunnen dat dit bij meerdere korpsen aan de orde is. Als dit zo is zouden de HKSbeheerders bij zo'n korps zich daar wellicht niet bewust van zijn en dus ook geen registratieachterstanden in HKS melden. In hoeverre dit het geval is moet nog worden onderzocht.
- In nogal wat korpsen heeft de opsporing daadwerkelijk te lijden gehad onder de toename van administratieve druk (Dit wordt ondersteund door OMcijfers die ook een terugval laten zien). De teruggang die hierdoor is veroorzaakt is dus reëel in andere woorden: er zijn minder boeven gepakt.

Representativiteit en validiteit

Het HKS levert geen complete beschrijving van de criminaliteit in Nederland. SCP zegt daarover in het jaarrapport integratie 2007 het volgende:

*“Volgens de slachtofferenquête van het CBS zijn in 2003 4,8 miljoen delicten ondervonden door burgers van 15 jaar en ouder. Slechts 1,7 miljoen delicten zijn bij de politie gemeld. Dit leidde tot een aantal van bijna 215.000 in het HKS geregistreerde verdachten met in totaal bijna 400.000 delicten. Gemiddeld wordt naar schatting dus minder dan een kwart van de geregistreerde delicten opgehelderd. Delicten die onbekend blijven bij de politie of delicten waarvan geen proces-verbaal is opgemaakt, worden niet in het HKS geregistreerd.”*²²

---

²¹ Dit is gebaseerd op de toelichting bij de Gemeentetabellen over de Antilliaanse verdachtenpopulaties van 23 gemeenten (Van Tilburg en Beijersbergen van Henegouwen, 2011).

²² SCP (2007). *Jaarrapport Integratie 2007*, p 230-231.

Ook is het HKS mogelijk enigszins selectief. SCP zegt daarover:

“Al met al mogen we concluderen dat er wellicht enige selectiviteit bestaat in het optreden van de politie, waardoor niet-westerse allochtonen enigszins oververtegenwoordigd zijn in het HKS. Overtuigend bewijs hiervoor ontbreekt echter.”²²